

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta biomedicínského inženýrství

Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Migrace jako potenciální hrozba pro vnitřní bezpečnost ČR

**Migration as a Potential Threat to Internal Security of the Czech
Republic**

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva

Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Vedoucí práce: PhDr. Václav Adámek

Bc. Zdeněk Šik, Dis.

Kladno, květen 2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Šik** Jméno: **Zdeněk** Osobní číslo: **474915**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Civilní nouzové plánování**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Migrace jako potencionální hrozba pro vnitřní bezpečnost ČR

Název diplomové práce anglicky:

Migration as a Potential Threat to Internal Security of the Czech Republic

Pokyny pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude zpracování analýzy vlivů a dopadů současné migrace na vnitřní bezpečnost České republiky. Teoretická část obsáhne nezbytné základní pojmy související s migrací, jejím vývojem a charakteristikou, včetně nejčastějších důvodů a příčin tohoto fenoménu. Budou zde popsány různé druhy migračních tras do Evropy a z pohledu vnitřní bezpečnosti vybrány ty nejdůležitější pro Českou republiku. Nezbytnou součástí diplomové práce bude deskripce migrační politiky vybraných států evropského prostoru, zejména Spolkové republiky Německo, Rakouské republiky a Švédského království. V praktické části budou rozebrány přínosy migrace a zároveň její negativní jevy. Následně bude provedena analýza a syntéza provázanosti migrace s kriminalitou v ČR a srovnání se zahraničím (především se zeměmi výše uvedenými). Výsledné šetření bude přehledně zpracováno formou SWOT analýzy. V závěru budou navrženy možnosti, které by vedly ke zmírnění migrace a jejího negativního dopadu na společnost v České republice.

Seznam doporučené literatury:

- [1] HONOUSKOVÁ, Věra, UHEREK, Zdeněk, OŠTÁDALOVÁ, Šárka a GÜNTNER, Vladislav, Migrace - Historie a současnost, PANT, 2016, ISBN 978-80- 905942-9-6
- [2] KLAUS, Václav a kol. , Masová imigrace: Záchrana nebo zkáza Evropy?, Institut Václava Klause, 2016, ISBN 978-80-87806-95-1
- [3] SARTORI, Giovanni, Pluralismo, multiculturalismo e estranei. Saggio sulla società multietnica, Rizzoli, 2002, ISBN 9788817128087
- [4] SCHEU, Harald Christian a ŠTEFKO, Martin, Sociální integrace cizinců, Auditorium, 2017, ISBN 978-80-8728-460-5

Jméno a příjmení vedoucí(ho) diplomové práce:

PhDr. Václav Adámek

Jméno a příjmení konzultanta(ky) diplomové práce:

Datum zadání diplomové práce: **01.10.2018**
Platnost zadání diplomové práce: **18.09.2020**

prof. MUDr. Leoš Navrátil, CSc., MBA, dr.h.c.
podpis vedoucí(ho) katedry

prof. MUDr. Ivan Dylevský, DrSc.
podpis děkana(ky)

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem **Migrace jako potenciální hrozba pro vnitřní bezpečnost ČR** vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu použité literatury.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Kladně dne 08.05.2019

.....
podpis

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval PhDr. Václavu Adámkovi, vedoucímu mé diplomové práce, za velice vstřícný přístup a cenné připomínky, které mi věnoval. Rovněž bych rád poděkoval své rodině za podporu, kterou mi během studia dodávala a za trpělivost, kterou se mnou měla.

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá, aktuálním tématem dnešních dní, migrací.

Teoretická část obsahuje nezbytné základní pojmy související s migrací, jejím vývojem a charakteristikou, včetně nejčastějších důvodů a příčin tohoto fenoménu. Jsou zde popsány nejčastěji využívané migrační trasy do Evropy a z pohledu vnitřní bezpečnosti vybrány ty nejdůležitější pro Českou republiku. Nezbytnou součástí diplomové práce je deskripce migrační politiky vybraných států evropského prostoru, zejména Švédského království, Spolkové republiky Německo, Rakouské republiky, Francouzské republiky a Norského království.

Diplomová práce si klade za cíl zpracování analýzy vlivů a dopadů současné migrace na vnitřní bezpečnost České republiky, především potvrzením či vyvrácením stanovených hypotéz.

V praktické části je přehledně provedena analýza a syntéza provázanosti migrace s kriminalitou v České republice a srovnání se zahraničím (se Švédským královstvím, Spolkovou republikou Německo a Rakouskou republikou). Je zde provedena obsáhlá případová studie teroristických útoků s islamistickým podtextem spáchaných v Evropské unii v letech 2000-2018, včetně analytického vyhodnocení. Samozřejmostí je zpracování dopadů migrace na český stát a vyhodnocení bezpečnostního prostředí České republiky v kontextu Evropské unie, za použití SWOT analýzy.

V závěrečné kapitole jsou diskutovány informace získané z empirické části práce v porovnání s na ně navazujícími daty z teoretické části, včetně rozboru aktuálních hrozeb, kterým je Česká republika přímo či nepřímo vystavena, a analýzy vlivu migrace na trh práce tak, aby mohlo dojít k vyhodnocení předem stanovených hypotéz.

Klíčová slova

Migrace; migrační politika; bezpečnostní hrozba; kriminalita; vliv cizinců na trh práce; kazuistika; SWOT analýza.

Abstract

The thesis deals with the relevant current topic – migration.

Theoretical part contains essential basic terms related to migration, its development and characteristics, including the most frequent reasons and causes of this phenomenon. It describes the most frequently used migration routes into Europe and selects the most important ones for the Czech Republic from the view of inner security. The essential part is a description of migration policies of selected countries of European territory, notably Kingdom of Sweden, Federal Republic of Germany, Republic of Austria, French Republic and Kingdom of Norway.

The thesis sets itself a task to elaborate an analysis of influences and impacts of current migration to inner security of the Czech Republic, primarily by confirmation or disproof of established hypotheses.

Practical part contains transparent analysis and synthesis of interconnection of migration with crime in the Czech Republic and comparison with other countries (namely with Kingdom of Sweden, Federal Republic of Germany and Republic of Austria). There is an extensive case study of terrorist attacks with Islamist context committed in the European Union between 2000 and 2018, including analytical assessment. Indispensable part is an elaboration of impacts of migration on Czech state and assessment of security environment of the Czech Republic in the context of European Union with the use of SWOT analysis.

Final chapter contains a discussion of information acquired from the empirical part compared with follow-up data from the theoretical part, including analysis of current direct or indirect threats to the Czech Republic, and analysis of

impact of migration on labour market, so the hypotheses established beforehand can be assessed.

Keywords

Migration; migration policy; security threat; crime; influence of migrants on labour market; case study; SWOT analysis.

Obsah

1	Úvod	13
2	Současný stav	14
2.1	Základní pojmy	14
2.2	Historie migrace.....	23
2.2.1	Vnitřní migrace.....	24
2.2.2	Náboženská migrace.....	25
2.2.3	Poválečná období	26
2.2.4	Rozvoj průmyslu a měst.....	28
2.2.5	Budování nové Evropy.....	29
2.3	Migrační politiky vybraných států.....	32
2.3.1	Švédsko.....	33
2.3.2	Německo.....	35
2.3.3	Rakousko	42
2.3.4	Francie.....	46
2.3.5	Norsko.....	50
2.3.6	Česká republika	53
2.4	Cizinci v České republice	58
2.4.1	Pořadí cizinců podle země původu.....	58
2.4.2	Podíl muslimů na celkové populaci	62
2.4.3	Žádosti o mezinárodní ochranu.....	63
2.4.4	Situace v oblasti nelegální migrace.....	65
2.5	Migrační trasy do Evropy.....	67
2.5.1	Balkánská trasa	69
2.5.2	Centrální středomořská trasa	70

2.5.3	Západní středomořská trasa.....	72
2.5.4	Možný vývoj v roce 2019.....	72
3	Cíl práce a hypotézy	74
4	Metodika	75
4.1	Metoda deskripce	75
4.2	Metoda komparace.....	75
4.3	Kazuistika	75
4.4	Metoda analýzy.....	76
4.5	SWOT analýza.....	76
4.6	Metoda syntézy.....	76
5	Výsledky.....	77
5.1	Kriminalita cizinců ve vybraných státech Evropy.....	77
5.1.1	Švédsko.....	77
5.1.2	Německo.....	79
5.1.3	Rakousko	81
5.1.4	Česká republika.....	82
5.2	Teroristické útoky s islamistickým podtextem.....	87
5.2.1	Vybrané kazuistiky	87
5.2.2	Vyhodnocení kazuistik.....	93
5.2.3	Souvislost migrační krize s teroristickými útoky	96
5.3	Dopady migrace na Českou republiku	97
5.4	Bezpečnostní aspekty migrace.....	98
6	Diskuze.....	104
6.1	Bezpečnostní hrozby pro Českou republiku	104

6.1.1	Terorismus	105
6.1.2	Extremismus	107
6.1.3	Organizovaný zločin.....	110
6.2	Migrace z pohledu bezpečnostních složek	113
6.2.1	Národní centrála proti organizovanému zločinu	113
6.2.2	Bezpečnostní informační služba	115
6.3	Vliv migrace na trh práce.....	116
6.4	Vyhodnocení hypotéz	122
6.5	Možná opatření ke zmírnění migrace.....	124
6.6	Shrnutí diskuse	129
7	Závěr	132
8	Seznam použité literatury.....	133
9	Seznam použitých obrázků	144
10	Seznam použitých tabulek	146
11	Seznam příloh.....	147

1 ÚVOD

Migrace – pojem, který ještě v nedávné době rezonoval napříč sdělovacími prostředky v Evropě. Presentován převážně v souvislosti s enormním nárůstem příchodu uprchlíků do členských států Evropské unie v roce 2015 a z toho vyplývajících hrozeb.

Vybrané země evropského společenství byly nuceny řešit mnohonásobně zvýšený počet žádostí o mezinárodní ochranu, včetně nejrůznějších opatření. Následně vše vyústilo až v ochranu vnějších hranic Evropské unie a snahu o maximální omezení příchodu migrantů na evropskou půdu.

Pohyb lidí z místa na místo přináší řadu úskalí pro přijímací země, pro jejich domovské státy a konec konců i pro ně samotné. Je však také přínosem pro všechny tři vyjmenované skupiny. Má své silné a slabé stránky, ale i příležitosti a hrozby. Migrace vyvolává řadu otázek, výzev a opatření. Je spojována také se zvýšenou kriminalitou a terorismem.

Povoláním jsem policista a s bezpečnostní problematikou týkající se České republiky, nejen v otázkách migrace, se setkávám ve svém zaměstnání.¹ Aktuální vývoj v Alžírsku, Libyi nebo Súdánu navíc naznačuje, že i v budoucnu Evropu čekají podobné přílivy uprchlíků z destabilizovaných zemí. Vzhledem k těmto skutečnostem, jsem si vybral k sepsání diplomové práce právě téma migrace a s ní související potencionální bezpečnostní hrozby pro Českou republiku.

---

¹ V současné době jsem zařazen jako analytik Národního kontaktního bodu pro terorismus, který je součástí Národní centrály proti organizovanému zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky.

2 SOUČASNÝ STAV

2.1 Základní pojmy

Azyl – ochranný status, který stát poskytuje státnímu příslušníku třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti v souvislosti s rizikem jejího pronásledování z důvodů přesně vyjmenovaných v mezinárodních i národních právních nástrojích.

Azylant – cizinec, kterému byl udělen azyl, a to po dobu platnosti rozhodnutí o udělení azylu.

Azylová zařízení – střediska zřizovaná Ministerstvem vnitra, která slouží k ubytování žadatelů o udělení mezinárodní ochrany či držitelů mezinárodní ochrany. Podle účelu se rozlišují tři druhy: přijímací středisko, pobytové středisko a integrační azylové středisko.

Bezpečnost – stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby pro objekt (stát nebo mezinárodní organizace a podobně) a jeho zájmy a tento objekt je k eliminaci stávajících i potencionálních hrozeb efektivně vybaven a ochoten při ní spolupracovat.

Bezpečnostní prostředí – vnější prostředí ovlivňující bezpečnostní politiku státu. Lze jím rozumět prostor, v němž se realizují a střetávají zájmy státu se zájmy jiných aktérů systému mezinárodních vztahů a odehrávají se zde procesy, které mají významný vliv na úroveň bezpečnosti státu. Vývoj v tomto prostředí je ze strany referenčního objektu (národního státu) ovlivnitelný v omezené míře a v závislosti na jeho potenciálu.

Bezpečná třetí země – stát, jehož je cizinec státním občanem (v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště), ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a vytvořil si tam vazby, a do kterého se může tento cizinec vrátit a požádat o udělení postavení uprchlíka podle mezinárodní smlouvy, aniž by byl vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.

Bezpečná země původu – stát, jehož je cizinec státním občanem, v němž státní moc dodržuje lidská práva a je způsobilá zajistit dodržování lidských práv a právních předpisů.

Centra na podporu integrace cizinců – regionální zařízení s působností vždy na území celého kraje, které zajišťuje především integrační služby pro legálně pobývajících cizince ze třetích zemí (například kurzy češtiny, sociální a právní poradenství, tlumočení, zajišťování adaptačně-integračních kurzů), informace pro cizince i většinovou společnost včetně veřejné správy, monitoring situace cizinců, podpora společenských akcí pro cizince a majoritu.

Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám – odborné, analytické a komunikační pracoviště spadající pod Ministerstvo vnitra České republiky. Jeho činnost se zaměřuje na hybridní bezpečnostní hrozby České republiky spadající do působnosti Ministerstva vnitra České republiky (oblast terorismu, útoků na měkké cíle nebo bezpečnostních aspektů migrace a podobně).

Cizinec – fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie.

Detence – zadržení v zařízení pro zajištění cizinců. Slouží k omezení svobody cizinců na základě rozhodnutí Policie České republiky nebo Ministerstva vnitra České republiky a často také jako metoda odrazení dalších migrantů od vstupu na území státu.

Dobrovolný návrat – dobrovolné vycestování cizince z území České republiky do země původu nebo jiného státu, ochotného cizince přijmout.

Dočasná ochrana – ochranný institut výjimečné povahy existující vedle mezinárodní ochrany. Smyslem je rychle a účinně reagovat na hromadné přílivy vysídlených osob ze třetích zemí, které se nemohou vrátit do země svého původu.

Doplňková ochrana – dočasná forma ochrany udělená žadateli o azyl na dobu, po kterou je tato osoba prokazatelně v nebezpečí ve své domovské zemi (nejčastěji 1 až 3 roky, s možností prodloužení), v České republice udělována mnohonásobně častěji než azyl. Uprchlíci, jimž byla přidělena doplňková ochrana,

mají nárok na stejnou sociální a zdravotní péči, která je poskytována státním příslušníkům.

Držitel mezinárodní ochrany – osoba, které byl udělen azyl či doplňková ochrana.

Dublinský systém (též Dublinská úmluva) – označení pro mechanismus, kterým je v rámci členských států Evropské unie a dále Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska určován jediný stát, který projedná žádost cizince o mezinárodní ochranu a ve věci rozhodne, ať už je žádost o mezinárodní ochranu podána kdekoliv na území těchto států. V posledních letech terčem kritiky především jižních zemí Evropské unie, které si stěžují na to, že musejí přijímat nepřiměřené množství uprchlíků.

Džihád – termín označující náboženskou povinnost muslimů usilovat o rozšiřování islámu ve vlastním srdci i ve světě. Islám rozlišuje čtyři druhy džihádu: srdcem (přemáhání hříchu, projevy zbožnosti), jazykem (podpora a šíření misijní činnosti islámu), mečem (vedení válek za obranu islámu) a rukou (pomoc potřebným, charitativní činnost). Na Západě je asi nejznámější formou džihád mečem, někdy též nepřesně nazýván jako svatá válka proti nevěřícím.

Ekonomický migrant – cizinec, který svou zemi opustil dobrovolně s cílem zlepšení svého ekonomického postavení. Může se na území České republiky vyskytovat jak v legálním, tak v nelegálním postavení v závislosti na oprávnění, kterým disponuje.

Eurodac – evropská elektronická databáze otisků prstů využívaná v rámci Dublinského systému.

Eurostat – statistický úřad Evropské unie.

Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu – agentura Evropské unie zaměřená na posilování spolupráce členských států v oblasti azylu a podporu členských států v případech zvětšeného azylového tlaku.

Evropský policejní úřad neboli **Europol** – agentura Evropské unie působící v oblasti prosazování práva. Založen na principu podpory donucovacích orgánů

v členských státech za účelem zlepšení bezpečnostní situace v Evropě. Podporuje operace vedoucí k prosazování práva v terénu, zastřešuje výměnu informací o trestné činnosti a poskytuje odborné poznatky z oblasti prosazování práva.

Evropské středisko pro pašování migrantů – zajišťuje podporu členských států Evropské unie při cílení a odstraňování složitých a sofistikovaných zločineckých sítí zapojených do pašování migrantů. Založené na vzájemné výměně informací a koordinaci operací v terénu.

Frontex – evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž. Hlavním úkolem je ochrana vnějších hranic Evropské unie, v součinnosti s členskými státy. Mezi hlavní cíle patří boj proti ilegální migraci, obchodu s lidmi a infiltraci teroristů.

Gastarbeiter – cizinec, který dlouhodobě pracuje v hospodářsky vyspělejší zemi. Pojem pocházející z němčiny vznikl v padesátých letech 20. století, kdy do tehdejšího západního Německa začali přijíždět za prací lidé z Turecka, Itálie, Řecka, Portugalska i odjinud.

Hranice Evropské unie – v Evropské unii existují dva druhy hranic, a to vnitřní a vnější. Vnitřní se nacházejí mezi státy uvnitř Evropské unie, které se účastní schengenského prostoru (nemusí být členy Evropské unie – Norsko, Island, Švýcarsko a Lichtenštejnsko). Vnější hranice jsou mezi Evropskou unií a státy, které nejsou součástí schengenského prostoru ani Evropské unie a také mezinárodní letiště.

Humanitární vízum – často zmiňované řešení současné uprchlické krize, spočívající v posuzování vážnosti situace uprchlíků, žádajících o mezinárodní ochranu, na zahraničních konzulátech v dané zemi.

Imigrace – změna místa pobytu směrem na území jiného než domovského státu. Proces, při němž se na území států usídlují cizinci.

Imigrant – cizinec, přicházející do země za účelem pobytu dlouhodobějšího charakteru.

Integrace cizinců – proces umožňující cizincům postupně se začlenit do společnosti, cílem je oboustranné přínosné nekonfliktní soužití cizinců a majoritní společnosti.

Integrační azylové středisko – azylové zařízení sloužící k přechodnému ubytování držitelů mezinárodní ochrany, tedy azylantů a osob, kterým byla udělena doplňková ochrana.

Islám – druhé nejrozšířenější náboženství na světě, založené na učení proroka Mohameda ze 7. století našeho letopočtu. Rozdělené na dvě hlavní náboženské větve, a to sunnitskou a šíitskou. Sunnité jsou muslimové, kteří po Mohamedově smrti uznali za nástupce Abú Bakra a oddělili se tak od šiitů, kteří za nástupce považovali člena jeho rodiny – zetě Alího. Sunnité tvoří 75-90 % všech muslimů.

Islamismus – snaha převést islámskou víru v politickou ideologii, odvolávající se na islám jako základní zdroj politického a právního myšlení a požadující návrat muslimů ke svým náboženským kořenům. Ne každý muslim je islamista. Většinou muslimů jsou islamistické ideologie hodnoceny jako extremistické.

Krajan (v kontextu této práce) – každý cizinec, který má prokazatelně český národnostní původ, nebo je dítětem rodiče s českým národnostním původem, nebo dítětem dítěte rodiče s českým národnostním původem.

Krátkodobý pobyt – setrvání v zemi v maximální délce devadesát dní v jakémkoli sto osmdesáti denním období.

Legální migrace – proces řízeného, státem kontrolovaného přistěhovalectví (prostřednictvím vízové praxe a pobytových oprávnění), obecně souvisí s pracovní migrací, migrací za účelem studia nebo sloučení rodiny.

Mezinárodní ochrana – ochranné opatření, které se v České republice poskytuje cizinci formou azylu nebo doplňkové ochrany.

Mezinárodní organizace pro migraci – mezivládní organizace cílí na zajištění řádného a humánního řízení migrace a mezinárodní spolupráce v oblasti migrace. Je přidruženou organizací Organizace spojených národů.

Migrace – přesun jednotlivců i skupin v prostoru, který je spolu s porodností a úmrtností klíčovým prvkem v procesu populačního vývoje a výrazně ovlivňuje společenské a kulturní změny obyvatel na všech úrovních.

Migrační politika Evropské unie – soubor pravidel upravující vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí na území Evropské unie.

Migrační trasy – cesty, kterými migranti nejčastěji putují. V souvislosti se současnou krizí se v médiích nejčastěji termín migrační trasy objevuje ve spojení s nejfrekventovanějšími cestami, kterými uprchlíci míří do Evropy.

Multikulturalismus – myšlenkový a politický směr (kulturní ideologie), který zastává stanovisko, že v jednom demokratickém státě mohou společně žít nejen jednotlivci, ale i skupiny s různou kulturou. Zdůrazňuje prospěšnost kulturní rozmanitosti pro společnost a stát. Cílem je politicky sjednotit všechny občany bez ohledu na jejich původ, etnicitu či přesvědčení, a to tak, že si, pokud možno, zachovají své kulturní odlišnosti.

Národní kontaktní bod pro terorismus – specializované centrální komunikační, informační a analytické pracoviště Policie České republiky. Zabývá se sběrem, vyhodnocováním, analýzou a zpracováním informací zjištěných Policií České republiky a zpravodajských služeb o teroristech a osobách důvodně podezřelých z napojení na teroristické organizace.

Návratová politika – nedílná součást migračního managementu každého státu. Jedná se o dobrovolný nebo nucený návrat (vyhoštění) cizince z konkrétní země poté, co mu nebyla schválena žádost o mezinárodní ochranu, nebo pokud z jiného důvodu přišel o právo v zemi pobývat.

Nelegální migrace – v obecné rovině se jedná o migraci, která probíhá bez kontroly a řízení ze strany cílových zemí, jelikož cizinci vstupují do cílových zemí, či v nich pobývají, bez řádného oprávnění (vízum, pobytové oprávnění).

Zpravidla organizována sítěmi převaděčů, může v sobě nést aspekt organizovaného zločinu ve formě obchodu s lidmi.

Nelegální migrant – cizinec, který vstupuje na území České republiky bez platného oprávnění, nebo v České republice bez platného oprávnění pobývá.

Organizace spojených národů – mezinárodní organizace, jejímiž členy je sto devadesát tři států světa. Jejím cílem je zachování mezinárodního míru, bezpečnosti a zajištění mezinárodní spolupráce. Výkonným orgánem je Rada bezpečnosti Organizace spojených národů, jíž přísluší základní odpovědnost za udržení mezinárodního míru a bezpečnosti a jejíž rezoluce jsou právně závazné.

Pluralismus – označení postojů, směrů a teorií, které zdůrazňují neredukovatelnou mnohost a rozmanitost. Vyznačuje se pohledem na svět, který pozitivně hodnotí odlišnosti.

Pobytové středisko – poskytuje ubytování žadatelům o mezinárodní ochranu, kteří prošli předepsanými vstupními procedurami v přijímacím středisku, a to po dobu řízení ve věci jejich žádosti o mezinárodní ochranu.

Převaděč – ten, kdo pro jiného organizuje nedovolené překročení státní hranice nebo jinému umožní či mu pomáhá nedovoleně překročit státní hranici nebo jinému po nedovoleném překročení státní hranice umožní či mu pomáhá přepravit se přes území České republiky nebo takové přepravení organizuje.

Přijímací středisko – azylové zařízení, ve kterém jsou podávány žádosti o udělení mezinárodní ochrany a které slouží k ubytování cizince do doby provedení identifikačních a zdravotních úkonů nebo po dobu, po níž tak stanoví zákon o azylu.

Schengenská dohoda – smlouva o postupném rušení kontrol na společných vnitřních hranicích států Evropské unie. Byla základem pro všeobecné zrušení celních a pasových kontrol na těchto hranicích, čímž se vytvořil Schengenský prostor.

Schengenský prostor – území evropských států a některých jejich zámořských území, jejichž političtí představitelé podepsali Schengenskou dohodu, zajišťující volný pohyb osob a přepravu zboží bez hraničních kontrol.

Schengenský informační systém – společný informační systém států zapojených do schengenské spolupráce, jehož hlavním účelem je udržení vysoké úrovně bezpečnosti ve společném prostoru bez kontrol. Umožňuje členským státům sdílet informace o osobách a o věcech, které jsou využívány při provádění hraničních kontrol a jiných policejních a celních kontrol ve vnitrozemí, i při posuzování žádostí o udělení víza či povolení k pobytu.

Státní příslušník třetí země – občan státu, který není členem Evropské unie a není zároveň občanem Islandu, Lichtenštejnska, Norska či Švýcarska.

Tranzitní země – taková země, přes kterou proudí migranti ze své země původu do cílové země. Přes tranzitní zemi pouze cestují, není jejich cílem se v ní usadit.

Uprchlík – osoba, která splňuje definiční znaky uprchlíka ve smyslu Ženevské úmluvy. V České republice je osoba, které bylo přiznáno postavení uprchlíka, označována jako azylant.

Úřad Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky – mezinárodní instituce v rámci Organizace spojených národů zaměřená na poskytování pomoci uprchlíkům, osobám bez státní příslušnosti a vnitřně vysídlených osob.

Vnější bezpečnost státu – stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát i jeho zájmy z vnějšku a kdy je tento stát k eliminaci stávajících i potencionálních vnějších hrozeb efektivně vybaven a ochoten při ní spolupracovat, hrozby mohou být ekonomické či vojenské povahy, nebo mohou mít charakter migrační vlny.

Vnitřně vysídlená osoba – člověk nacházející se v obdobně nepříznivém postavení v zemi původu jako uprchlík. Na rozdíl od uprchlíka nehledá ochranu v jiném státě, ale zůstává v zemi původu, aniž by překročil státní hranici do

sousední země. Takového člověka není možné označit za uprchlíka podle definice Ženevské úmluvy, neboť se nenachází mimo zemi původu.

Vnitřní bezpečnost státu – stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát i jeho zájmy zevnitř a kdy je tento stát k eliminaci stávajících i potencionálních vnějších hrozeb efektivně vybaven a ochoten při ní spolupracovat. Jedná se rovněž o souhrn vnitřních bezpečnostních podmínek i legislativních norem a opatření, kterým si stát zajišťuje demokracii, bezpečnost občanů, ekonomickou prosperitu, a jimiž stanoví a prosazuje normy morálky i společenského vědomí.

Zahraniční bojovník (evropský džihádista) – zástupce evropských muslimských komunit, který odchází válčit do některého z blízkovýchodních ozbrojených konfliktů, aby tam po boku svých souvěrců bojoval za to, co nazývá obranou islámu proti nevěřícím. V mezinárodním kontextu se pro takovou osobu vžil anglický termín Foreign fighter.

Zařízení pro zajištění cizinců – zařízení provozované Ministerstvem vnitra, prostřednictvím jím zřízené organizační složky státu – Správy uprchlických zařízení, do kterého je umístěn cizinec na základě rozhodnutí o zajištění.

Žadatel o udělení mezinárodní ochrany – cizinec, který požádal Českou republiku o mezinárodní ochranu, o níž dosud nebylo pravomocně rozhodnuto nebo cizinec, který podal žádost o mezinárodní ochranu, v jiném státě, který aplikuje tak zvaný dublinský systém a Česká republika jej převzala na své území za účelem provedení řízení o udělení mezinárodní ochrany.

Ženevská úmluva – konvence o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951, ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. ledna 1967, publikována pod č. 208/1993 Sb. Byly přijaty mezinárodním společenstvím v reakci na osud veteránů, válečných vězňů a uprchlíků po konci druhé světové války.

2.2 Historie migrace

Jak už název napovídá, v této podkapitole se budu zabývat historií migrace a jejího vývoje na evropském kontinentu.

Pohyb lidí napříč různě velkými územními celky, státy nebo dokonce celými kontinenty je nedílnou součástí lidstva. Přesto migrace, a vlastně uprchlictví všeobecně, v současnosti představují jeden z nejtíživějších globálních problémů lidstva, který je většinou spojen s velkým utrpením těch, kdo prchají, i s politickými těžkostmi v zemích, kam lidé přicházejí.

„Podle údajů, které v červnu 2018 zveřejnila Organizace spojených národů, je v současnosti celosvětově nuceně vysídleno nejvíce osob od konce druhé světové války. Své domovy muselo opustit celkem 68,5 milionu lidí. Z nich 40,3 milionů bylo vysídleno uvnitř své vlastní země, ostatní hledali bezpečí za jejími hranicemi. Více než polovina z nich pochází ze tří zemí – Sýrie, Afghánistánu a Jižního Súdánu – a polovinu z celkového počtu představují děti. Drtivá většina uprchlíků, 85 %, zůstává v rozvojových zemích. Nejvíce jich hostí Turecko, Pákistán a Uganda, jen malá část jich přišla do Evropy – především do Německa a do Švédska. V roce 2017 nově opustilo své domovy 25,4 milionu lidí, téměř o 3 miliony více než v roce předcházejícím. Odhaduje se, že ve světě je 10 milionů osob bez státní příslušnosti, a tedy i bez přístupu k základním právům“ (Člověk v tísni, 2018).

Důvodem k útěku je pro tyto lidi především politické či etnické pronásledování, války a náboženské konflikty, hladomor, demografická nerovnováha na daném území a samozřejmě přírodní katastrofy v zemi původu. Jeden z nejvýznamnějších důvodů dnešní migrace jsou rostoucí rozdíly mezi bohatými a chudými zeměmi, které stále sílí. Současná Evropa je bohatá, většina světa spíše chudá, a existuje řada snadných cest, jak se dostat z chudých částí světa do bohatších. Přestože to není poprvé, co jsou mezi částmi světa takové rozdíly v bohatství, migraci do ekonomicky vyspělejších zemí nahrává snadnější dopravní

obslužnost a komunikace na dálku. Lidé z chudších částí světa se prostřednictvím televize, internetu či sociálních sítí mnohem snadněji a vlastně i rychleji dozví o kvalitě života na jiném místě planety (LOUŽEK, 2016). Nově se objevují také specifické důvody útěku, čímž může být například odlišná sexuální orientace, která není v zemi původu tolerována.

2.2.1 Vnitřní migrace

Na velké části migračních vln a současném zalidnění planety se podílelo mnoho evropských zemí. Přemisťování lidí začínalo zpočátku na vlastním území samostatných středověkých státních útvarů, následovalo stěhování lidí v rámci evropského kontinentu. Jednalo se převážně o migraci za lepším životem (dnes bychom pravděpodobně tento druh stěhování označili pojmem ekonomická migrace), který byl spojen s rozšiřováním obydleného území, těžbou surovin nebo opevňováním strategických opěrných bodů. Přemisťování celých rodin bylo v tehdejších dobách mnohem náročnější než v současnosti. Doprava povozy neumožňovala přestěhovat veškerý majetek z původního bydliště a migrující tak byli odkázáni na pomoc panstva či duchovenstva, na jejichž území se hodlali usadit. Tato pomoc se skládala převážně z poskytnutí stavebního materiálu pro stavbu nového obydlí, krmení pro dobytek, osiva a další výpomoci do první sklizně. I přes tuto pomoc trvalo řadu let, než se lidem na novém území začalo dařit a začali prosperovat. Vnitřní kolonizace se stala politikou mnoha evropských států a nabývala různých podob. V tomto kontextu mohu zmínit třeba migrační pohyby v souvislosti s rozvojem těžby rud a s tím souvisejícím rozvojem řemesel, kdy docházelo k přesunům tisíců horníků, ale i nejrůznějších řemeslníků, kteří se za prací stěhovali s celými rodinami na značné vzdálenosti z původního místa bydliště. Německojazyčná hornická kolonizace probíhala například od poloviny 13. století na Jihlavsku a na Kutnohorsku v souvislosti s těžbou stříbra, respektive kovů. Podobné přesuny německého obyvatelstva nastaly o století později na Křivoklátsku s rozvojem železářského průmyslu (UHEREK, 2016).

2.2.2 Náboženská migrace

Význačné migrační pohyby probíhaly také ve spojitosti s šířením křesťanství na místa, která byla tímto náboženstvím nezasažena a jejichž obyvatelstvo se modlilo k různým božstvům.

Pokud v této kapitole popisuji migraci z historického hlediska, nemohu tu nezmínit 17. století, konkrétně třicetiletou válku a období, které následovalo po ukončení tohoto konfliktu mezi zastánci římskokatolické církve a koalicí reformačních církví (stoupenci kalvinismu a luteránství). Tato „nekonečná“ válka zasáhla velké území tehdejší Evropy a vedla k výraznému poklesu obyvatel právě z důvodu bojů a rozsáhlé migrace. Odhaduje se, že v průběhu třicetileté války bylo zabito nejméně 600 tisíc vojáků a počet obyvatel českých zemí poklesl zhruba o jednu třetinu (KLÍMA, 1996). Nastala doba rekatolizace. Lidé byli pronásledováni kvůli náboženskému přesvědčení, mnoho z nich bylo přinuceno k odchodu do vyhnanství. Nejprve odcházely politicky aktivní osoby z řad kněží a šlechty. Následovány byly měšťany a prostým lidem. Hrubý odhad uvádí odchod několika set tisíc lidí z českých zemí. Exulanti prostého původu odcházeli nejčastěji do sousedních států, jakými bylo Sasko či Prusko. Exulanti z řad měšťanstva a šlechty vyhledávali i odlehlejší destinace jakými bylo Dánsko, Švédsko či Anglie (UHEREK, 2016). Jedním z nejvýznamnějších Čechů, kteří museli opustit svou vlast, byl Jan Amos Komenský. Ten se po mnoha stěhováních nakonec usadil v Nizozemsku, kde byl i pohřben.

Rovněž zde musím zmínit židovskou migraci. Ta je spojena s řadou pogromů v různých částech Evropy. Jednalo se o rasové nepokoje proti židům spojené s jejich násilným vyháněním. Jako příklad uvádím násilné vyhánění židů z Anglie na konci 13. století, které trvalo až do 16. století, kdy se v Anglii mohli opět začít částečně usídlovat. Paradoxem je, že naopak v 19. a 20. století se pro mnoho židů stala Velká Británie domovem, když hledali útočiště před genocidami ve střední

a východní Evropě. Odhaduje se, že mezi lety 1875 až 1914 uprchlo před pogromy z carského Ruska na 120 tisíc židů. K násilnému vyhánění tohoto etnika docházelo také ve 14. století z území Francie, respektive na konci 15. století z území Španělska. Smutnou historií židovského etnika je pak období druhé světové války, kdy během holokaustu došlo k přesídlení a následné likvidaci 6 milionů židů. Jednalo se o třetinu celé tehdejší židovské světové populace! V roce 1948 byl, na základě rozhodnutí Organizace spojených národů, vytvořen stát Izrael, který se stal migrační destinací části židovské populace. Umístění státu Izrael na území Palestiny, který je obklopen arabskými sousedy, má však svá úskalí, a tak toto etnikum ještě stále nežije v míru. Holokaust během druhé světové války však nestihl jen židy, ale také například Romy. Genocida českých a moravských Romů byla pravděpodobně jednou z nejdůsledněji provedených genocid druhé světové války, protože došlo téměř k jejich úplnému vyvraždění (UHEREK, 2016).

Dalším příkladem násilné migrace je populace Arménů. V současné době se odhaduje, že 7 milionů Arménů z celkového počtu 11 milionů žije mimo území Arménie. Největší podíl na tom má genocida způsobená arménským sousedem, Tureckem. Ta vyvrcholila během první světové války, kdy turecká armáda zavraždila téměř 1,8 milionu Arménů. Což donutilo mnoho obyvatel této zakavkazské země opustit své domovy a usídlit se v Sýrii, Egyptě, na Kypru, ve Francii, v Rumunsku a v dalších zemích (KOŠTÁLOVÁ, 2012).

2.2.3 Poválečná období

Migrační vlna ze Sovětského svazu, která zasáhla Evropu po skončení první světové války, by také neměla zůstat opomenuta, neboť podle odhadů čítala kolem 2 milionů osob. Jednalo se o vzdělané a dobře situované rodiny, o kozáky a zemědělské obyvatelstvo. Tyto migranty spojoval strach před represemi, kterými upevňoval svou moc tehdejší bolševický režim. Část z těchto uprchlíků našla svůj druhý domov i v Československu, které s nimi bylo velice solidární a vycházelo jim

vstříc s adaptací v nově vznikajícím státě. Tato emigrace obohatila mnoho evropských států vynikajícími osobnostmi vědy a umění. Bohužel ani tato emigrace neměla dlouhého trvání. Po skončení druhé světové války museli tito emigranti z Československa uprchnout před sovětskou mocí. Komu se to nepodařilo, byl nemilosrdně deportován na dlouhá léta na ruský dálný východ do sibiřských gulagů. Pro mnoho z těchto lidí se jednalo i o jistý rozsudek smrti (VEBER, 1996).

Období následující bezprostředně po konci druhé světové války se neslo v duchu návratu československých emigrantů, kteří ze země uprchli před hrůzami nacismu. Někteří se vraceli přímo do svých domovů, další osidlovali pohraničí, kde zely domy prázdnotou po vyhnání sudetských Němců. Pro některé navrátilivší se, se ale jednalo o usídlení krátké, jelikož Československo směřovalo k nové totalitě, a lidé nespokojení s novým směřováním osvobozené země byli opět donuceni k odchodu. Jen v roce 1948 uprchlo z Československa na 25 tisíc občanů. Po překonání ostnatých drátů je čekal pobyt v záchytných táborech a také hlad, zima a beznaděj, protože Organizace spojených národů je zpočátku jako uprchlíky neuznávala. Předními cílovými zeměmi odchodů byly zpočátku Anglie, Francie, Spojené státy americké (dále jen Spojené státy), a emigranti do nich odcházeli nejčastěji prostřednictvím záchytných táborů v okupačních zónách (britské, francouzské a americké) sousedních zemí Rakouska a Německa. Vlna útěků po sovětské okupaci v roce 1968 byla ještě masovější. Ze země odcházeli lidé, kteří měli dvacetiletou zkušenost s komunistickým režimem, a často mezi nimi byli lidé, kteří tento režim budovali a nastavovali. Mnoho lidí bylo jednoduše tímto totalitním režimem zbaveno občanství a byli tak státní mocí přinuceni k emigraci i proti své vůli. Stejně jako po roce 1948, odcházeli vzdělaní lidé v produktivním věku s celými rodinami. Často mezi nimi byli politici, umělci, spisovatelé, novináři, sportovci, ale

i lidé, kteří podepsali Chartu 77². Nejčastějšími cílovými zeměmi v tomto období byly kromě běžných geograficky blízkých zemí, jako jsou Rakousko, Německo, případně Švýcarsko, stále více také země jako Kanada, Spojené státy, Austrálie, Nový Zéland, Nizozemsko a skandinávské státy. Podle různých odhadů, československý komunistický režim přivedl do nechtěného exilu na 200 tisíc lidí (JEŘÁBEK, 2005).

2.2.4 Rozvoj průmyslu a měst

Nástup diktátorských režimů či změna směřování země od demokracie k nástupu totality není jediným a ani nejčastějším důvodem k migraci. Tak například v Evropě od 18. do 20. století je migrace nejčastěji spojována s průmyslovou revolucí, rozvojem měst a s tím spojenou změnou způsobu života. V té době vznikaly poblíž městských celků průmyslové podniky, jejichž majitelé potřebovali pro provoz a obsluhu dělníky nejrůznějších pracovních profesí. Mimo jiné lákaly pracovníky na relativně dobrý plat, ke kterému nabízely i možnost ubytování v blízkosti takového podniku. Rozvoj průmyslu má za následek změnu migračních proudů. Zatímco před průmyslovou revolucí se lidé stěhovali za prací a obživou do řídko osídlených oblastí, po nástupu průmyslové revoluce již lidé mířili opačným směrem. Lidé se začínali mnohem častěji usídlit v okolí měst, respektive průmyslových podniků (UHEREK, 2016). Potvrzením mohou být například migrační události v Itálii v období let 1876-1920, kde se z chudších jižních oblastí dalo do pohybu okolo 15 milionů Italů, kteří zamířili na industrializovaný sever Itálie (CASTLES, 2013). Nejdramatičtější přesuny obyvatelstva spojené s průmyslovou revolucí byly zaznamenány v období let 1845-1921 ve Velké Británii a Irsku, kde došlo

---

² Charta 77 – dokument upozorňující na porušování občanských a lidských práv v Československé socialistické republice a odvolávající se na Závěrečný akt Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, který byl přijat i tehdejší československou komunistickou vládou.

k vylidnění celých územních celků a odchodu mnoha milionů lidí, kteří často mířili do severní Francie a německého Porúří, jelikož těžební průmysl a provoz zdejších železáren byl v té době na vzestupu.³ Obyvatelstvo českých zemí si za nejčastější zahraniční destinaci vybíralo Vídeň. Důvodů bylo několik. Jednalo se o hlavní město Rakousko-Uherské monarchie, které navíc bylo značně industrializované. Vídeň měla v celém císařství vyhlášené školy a měla tak velký význam pro vzdělanost obyvatel českých zemí. Vyznačovala se specifickým mnohonárodnostním prostředím, kde se střetávala kultura všech národností koexistujících v monarchii, což mělo vliv i na mezinárodní politický a kulturní rozhled jejich obyvatel. Na konci 19. století žilo ve Vídni zhruba půl milionu obyvatel českých zemí, čímž se po Praze dostala na druhou příčku měst s největším počtem česky mluvících obyvatel.

2.2.5 Budování nové Evropy

Konec druhé světové války znamenal pro evropský prostor nutnost vybudování nové Evropy. K tomu bylo zapotřebí značné množství lidí, a tak se období po roce 1945 neslo v duchu přílivu obyvatelstva. Nejednalo se jen o poválečný návrat uprchlíků, ale také o emigranty z nově vytvořeného bloku socialistických zemí. Řada evropských států se rovněž snažila, nejruznějšími pobídkami v zájmových zemích, doplnit nedostatek pracovních sil v nekvalifikovaných profesích, kterých se těmto státům zoufale nedostávalo. Pro tyto dělníky se vžil pojem *gastarbeiter*, jednalo se tak o klasické migranty, ale o hostující dělníky, kteří často neměli v úmyslu se v cílové zemi usadit natrvalo, šlo jim spíše o dlouhodobější práci v hospodářsky vyspělejší zemi. Hostující dělníci byli často získáváni ze sousedních států nebo z bývalých kolonií či mimoevropských

---

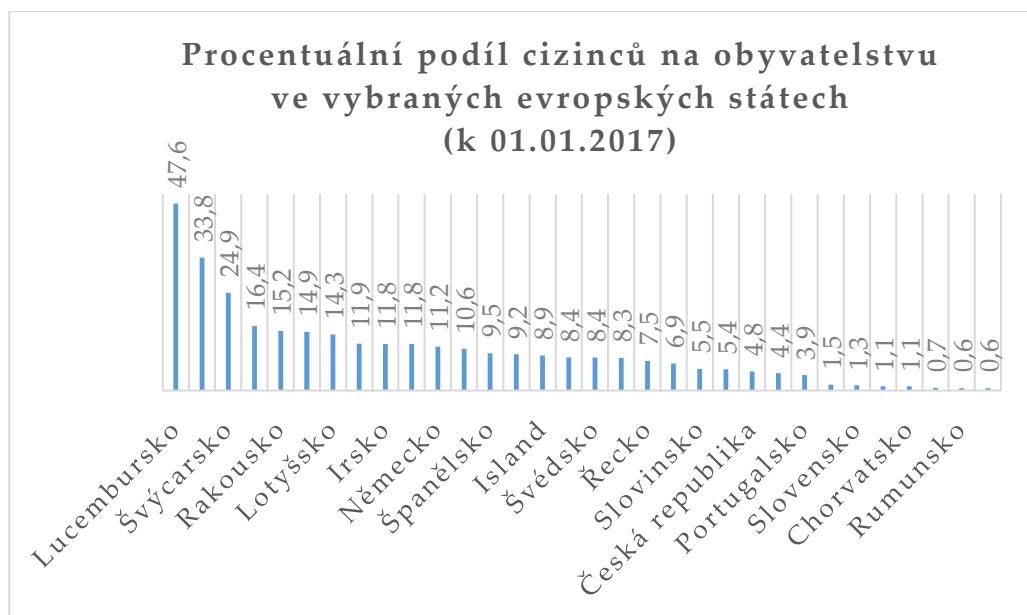
³ Nutno podotknout, že na vylidnění značných britských a irských venkovských území mělo vliv i zhoršení podmínek pro pěstování zemědělských plodin, neúroda brambor a následný hladomor.

zájmových oblastí jednotlivých států. Do Francie zpočátku mířili pracovníci ze Španělska, Portugalska nebo Itálie. Následně z bývalých afrických kolonií, jakými bylo Alžírsko, Tunisko, Maroko a podobně. Velká Británie nabízela práci převážně pro Indý, Pákistánce a Afghánce. Do Německa proudili zájemci o práci z Itálie, Turecka a Jugoslávie (JUDT, 2018). Obdobně tomu bylo i v zemích socialistického bloku, ovšem zde vše probíhalo pod dozorem Svazu sovětských socialistických republik (dále jen Sovětský svaz) a mnohem pomaleji než v západní části Evropy. Každý poptávající stát si vytvářel pro takto migrující pracovníky vlastní požadavky a podmínky.

Po prodělané ropné krizi v sedmdesátých letech 20. století se změnilo i směřování ekonomiky. Těžký průmysl, hornictví a podobná odvětví se začala mnohem více uplatňovat v mimoevropských lokacích a evropské státy již nepoptávali nekvalifikované dělnické profese. Vývoj se soustřeďoval na informační technologie a stoupala poptávka po pracovnících mající vzdělání v oborech souvisejícími s těmito technologiemi. To mělo za následek, že začal stoupat počet migrantů z jiných evropských zemí na úkor migrantů z bývalých kolonií či zájmových oblastí daného státu. Nekvalifikovaní zahraniční dělníci byli v této době těžko uplatnitelní na trhu práce a v cílových zemích začala stoupat jejich nezaměstnanost. Někteří z nich nacházeli uplatnění v sociálních službách, zdravotnictví a domácnostech. Zájem byl zejména o ženy. Přesto v těchto zemích zůstávaly realitou skupiny lidí původem z jiných států, se špatnou pracovními kvalifikací a pohybující se na hranici chudoby. Řada z nich si navíc v cílových zemích našla svého životního partnera, se kterým vytvořili rodiny a vychovávali společně potomky. Jejich návrat do zemí původu, často na hospodářsky nižší úrovni, již tedy nebyl možný. V zemích socialistického bloku taková situace nenastala. Migrace zde byla jednotlivými státy mnohem více regulována. Centrálně řízená ekonomika měla mnohem pomalejší vývoj než v západoevropských státech, a ačkoliv alespoň zpočátku vykazovala hospodářský růst, docházelo zde až

ke stagnaci, která později měla i částečný vliv na rozpad celého socialistického bloku. V mnoha zemích, které ještě v osmdesátých letech 20. století patřily pod sféru vlivu Sovětského svazu, nastala změna a jejich ekonomika začala směřovat k tržnímu hospodářství běžnému v západoevropských státech. To mělo za následek opět změnu skladby migračního toku na evropském kontinentu, stoupl počet cizinců přicházejících z východní Evropy do ekonomicky vyspělejších států západní Evropy. Příkladem může být Německo, kde se počet migrantů zvýšil z cca 100 tisíc ročně (do roku 1989) na 265 211 osob (v roce 1991), respektive 438 191 osob (v roce 1992). 26 % pocházelo z Jugoslávie a 35 % ze zemí bývalého Sovětského svazu, Rumunska, Polska, Bulharska, Maďarska a Československa. Vedle těchto zemí ovšem neustával ani příchod migrantů z oblastí válečných konfliktů (Afghánistán, Irák) a z Turecka (LEISE, 2007). Důvody příchodů migrantů do států západní Evropy lze těžko určit, nejednalo se jen vyloženě o ekonomické migranty, ale ani pouze o uprchlíky před válkou. Není bez zajímavosti, že migranti nemířili jen do západní Evropy, ale jako cílovou zemi si vybírali i Ruskou federaci. Do tohoto následnického státu Sovětského svazu mířili převážně imigranti ruského původu z bývalých svazových republik, které se osamostatnily a jejichž politické směřování bylo ve většině případů opačné od směřování Ruské federace. Jednalo se tak i o lidi, kteří s tímto novým nasměrováním měli problém a nedokázali se s ním smířit.

Tento text zakončuji přehledným zobrazením procentuálního zastoupení cizinců v populaci vybraných evropských států dle dat evropského statistického úřadu Eurostat k 01.01.2017 (Obr. 1).

Obr. 1 - Počet cizinců na území vybraných evropských států ku celkovému počtu občanů daného státu v procentech v roce 2017 (Eurostat, 2019)

2.3 Migrační politiky vybraných států

V následující kapitole podrobně popíšu a rozeberu migrační politiky několika evropských států. Do svého výběru jsem zařadil země, do kterých nejčastěji směřují migranti z různých koutů světa. Jedná se především o Švédské království (dále jen Švédsko), Spolkovou republiku Německo (dále jen Německo) a Rakouskou republiku (dále jen Rakousko). V praktické části pak provedu analýzu a syntézu provázanosti migrace s kriminalitou v těchto státech, včetně srovnání s kriminalitou v České republice. Pro celkovou přehlednost a ucelenost jsem do svého výběru zařadil ještě Francouzskou republiku (dále jen Francii) a Norské království (dále jen Norsko). Francii jsem zvolil, protože má v populaci nezanedbatelné množství minorit cizinců. Norsko bylo dlouhá léta součástí Švédska a nabízí se tak zajímavé srovnání jeho migrační politiky se svým sousedem po osamostatnění.

2.3.1 Švédsko

Švédsko patřilo až do konce druhé světové války k emigračním zemím. Změna nastala právě po ukončení tohoto světového konfliktu. Můžeme zde pozorovat čtyři různé fáze migrace.

V první fázi, v letech 1938-1948, do Švédska migrovali uprchlíci ze sousedních zemí. Jednalo se převážně o židy a následně uprchlíky z pobaltských zemí, kteří zde hledali útočiště před nacistickým Německem. Kvůli švédskému hojně rozšířenému antisemitismu a obavě z konfliktu s nacistickým Německem, byla však řada z nich z počátku odmítnuta. Neochota přijímat tyto žadatele o azyl ovšem trvala jen omezenou dobu. I vzhledem k aktuálnímu vývoji v Evropě nastal obrat a uprchlíci byli ve Švédsku vítáni. Důvod byl ryze pragmatický. Švédové totiž byli povoláváni do národní obrany a vyvstala potřeba nahradit chybějící dělníky v továrnách, zemědělství a lesnictví (WESTIN, 2006).

V druhé fázi, v letech 1949-1971, do Švédska zamířili pracovní imigranti ze sousedního Finska a jižní Evropy (převážně z Jugoslávie a Řecka). Důvod byl opět pragmatický. Švédsko zvýšilo svůj exportní průmysl a podniky, pohybující se v tomto odvětví, poptávali zahraniční pracovníky, kterým se jim nedostávalo. I z tohoto důvodu v roce 1954 mezi sebou severské země vytvořily společný pracovní trh, který podporoval migraci Finů do Švédska. Statistika uvádí, že během této druhé fáze našlo ve Švédsku pracovní uplatnění na 550 tisíc Finů (WESTIN, 2006).

Ve třetí fázi, v letech 1972-1989, do Švédska přicházeli uprchlíci z rozvojových zemí. Jednalo se o významný počet žadatelů o azyl z Chile (statistiky uvádějí až 18 tisíc žadatelů), kteří ze své země prchali kvůli změně režimu, kdy se moci chopil diktátor Augusto Pinochet. Dále zde azyl našlo až tisíc uprchlíků z Argentiny, Bolívie, Brazílie, Peru a Uruguaye. V tomto období do Švédska

přicházeli také uprchlíci z Blízkého východu. Jednalo se například o Kurdy z východního Turecka, Iránu a Iráku a ortodoxní křesťany ze Sýrie. Ale nejpočetnější část z této oblasti tvořili uprchlíci prchající před Iránsko-iráckou válkou v osmdesátých letech 20. století. Nutno podotknout, že za těmito uprchlíky následně mířili členové jejich rozvětvených rodin a počet uprchlíků z rozvojových zemí narůstal mnohem větším tempem, než na které bylo Švédsko zvyklé (WESTIN, 2006).

Ve čtvrté fázi, po roce 1989, kdy došlo k rozpadu Sovětského svazu a ukončení bipolárně rozděleného světa, do Švédska mířili převážně uprchlíci před válečným běsněním v rozpadající se Jugoslávii. Statistiky uvádějí, že mezi roky 1989 a 1993 obdrželo Švédsko téměř 208 700 žádostí o udělení azylu, z nichž 56 % bylo podáno občany, dnes již bývalého státu, Jugoslávie. 21 % žádostí bylo podáno žadateli pocházejícími z Blízkého východu. Prakticky všechny žádosti byly schváleny (WESTIN, 2006).

Současná švédská migrační politika v sobě zahrnuje uprchlickou i imigrační politiku, podporu pro repatriaci a návraty, a zabývá se rovněž i souvislostí mezi migrací a rozvojem. Spadá sem i spolupráce na mezinárodní úrovni v těchto otázkách a záležitosti týkající se švédského občanství. Podle švédské vlády je cílem migrační politiky zajištění její dlouhodobé udržitelnosti. Migrační politika má zaručovat právo na azyl v rámci řízené imigrace, usnadňovat mobilitu přes hranice, podporovat pracovní migraci podle aktuálních potřeb a zabývá se i vlivem migrace na rozvoj a napomáhá prohlubování evropské a mezinárodní spolupráce (Migrationsverket, 2018).

Pro Švédsko je klíčové, aby mělo vytvořeno takový systém v oblasti pracovní migrace, který bude dlouhodobě udržitelný a schopný plnit potřeby nábory zahraničních pracovních sil a zároveň bude schopný chránit pracovní migranty

před jejich vykořisťováním. To je také důvod, proč Švédsko nezažilo masivní příliv levných pracovních sil ze zemí bývalého socialistického bloku po jeho rozpadu, jako tomu bylo například v Irsku nebo Velké Británii. V tomto případě to bylo zapříčiněno zásluhou švédských odborových svazů, které požadovaly pro zahraniční pracovníky stejné mzdy jako pro rodilé Švédy. Navíc Švédsko nikdy nemělo ani tolik volných pracovních míst v tradičních oborech, kam zahraniční pracovníci většinou směřují. Čili ve stavebnictví, výrobě, strojírenství nebo ve vzdělávání (WESTIN, 2006).

2.3.2 Německo

Konec druhé světové války znamenal pro poražené Německo rozdělení do čtyř okupačních pásem, přičemž historické německé země na východě spadly do sféry vlivu Polska a Sovětského svazu. Zbývající území bylo rozděleno mezi Spojené státy, Velkou Británii a Francii, které patřily mezi další vítězné mocnosti. Důsledkem počínající „studené války“ došlo v roce 1949 k rozdělení poraženého státu na „východní a západní Německo“, respektive vzniku dvou německých států Německé demokratické republiky a Spolkové republiky Německo⁴. K opětovnému sjednocení došlo až rozpadem sovětského impéria, přesněji 3. října 1990, a vzniku současné Spolkové republiky Německo. Pro lepší orientaci v textu, budu při popisu migrační politiky Spolkové republiky Německo před jejím opětovným sjednocením používat neoficiální názvy „východní a západní Německo“.

---

⁴ V Československu se až do opětovného sjednocení obou zemí v roce 1990 pro západní Německo používalo označení Německá spolková republika.

„Západní Německo“

Za druhé světové války se na rozvoji německého průmyslu podílelo značné množství zahraničních pracovních sil. Údaje ze Statistického úřadu „západního Německa“ hovoří až o čísle 7,7 milionu cizinců. Jednalo se o civilní pracovníky (zejména nuceně nasazené), ale i válečné zajatce. Ve většině případů tito lidé po skončení války zemi opustili a nastal problém s nedostatkem pracovních sil. Tento deficit nedokázal nahradit ani návrat německých vojáků z fronty. Byl jich nedostatek, a navíc mnoho z nich mělo různé zdravotní potíže, ať už fyzického či psychického rázu. Nedostatek pracovních sil ještě ke všemu prohloubila vlna emigrací do zámoří mezi lety 1946 až 1961, kdy „západní Německo“ dobrovolně opustilo celkem 779 700 obyvatel. 384 700 z nich se usadilo ve Spojených státech, 234 300 pak v Kanadě. Další zamířili do Austrálie či jiných zemí. Jednalo se o nejsilnější emigrační vlnu ze „západního Německa“ během 20. století. Tento problém postupně vyřešilo přesídlení velkých skupin německých obyvatel žijících mimo hranice Německa, které se uskutečnilo na základě Jaltské konference z února roku 1945. Jen do roku 1950 na západní území přišlo více než 8,3 milionů uprchlíků odsunutých z bývalých německých východních oblastí a ze Sověty obsazené zóny.

Ovšem návratem těchto přesídlených Němců vyvstal problém s jejich ubytováním. Bytový fond ve velkých městech byl zničen bombardováním spojeneckých vojsk. Původní německé obyvatelstvo z nově příchozích také nemělo radost a mezi těmito dvěma skupinami začalo docházet k občasným konfliktům. V sociologickém výzkumu provedeném v roce 1949 v Američany spravované německé zóně uvedlo 61 % obyvatel, že vidí nově příchozí spoluobčany jako značný problém a tito noví Němci jim vadí. Kvůli nedostatečnému bytovému fondu mířili přesídlení Němci do různých ubytovacích táborů, kde mnozí z nich strávili i několik let. Ty byly narychlo zřizovány z dřívějších zajateckých a pracovních táborů, kasáren, továren nebo bunkrů. Nebylo výjimkou ani přestavění bývalého koncentračního tábora (například v Dachau). Ještě v roce 1955 žilo v takovýchto

táborech téměř 186 tisíc přesídlených Němců. Poslední tábory byly zrušeny na začátku sedmdesátých let 20. století (BADE, 2004).

V roce 1948 provedlo Německo měnovou reformu, která v západní části nastartovala hospodářský rozmach, někdy také označovaný pojmem „hospodářský zázrak“. Tento ekonomický boom by se nekonal bez zahraniční finanční pomoci, která do „západního Německa“ přitékala díky Marshallovu plánu⁵. Po nastartování německé ekonomiky zahraničním kapitálem se vytvořila nová pracovní místa právě pro přesídlené Němce. Toto nastartování navíc zásadním způsobem usnadnilo i jejich integraci mezi starousedlíky. Ti neměli pocit, že jim přesídlení Němci berou práci, jelikož dobře placených pracovních míst byl dostatek. Již v roce 1955 klesla nezaměstnanost mezi muži v produktivním věku na pouhých 1,8 %, a protože prognózy počítaly s dalším kladným ekonomickým výhledem, klesly mezi starousedlíky obavy z jejich nových spoluobčanů.

Německé ministerstvo práce a další státní úřady na krátkou dobu došly k závěru, že zatím není potřeba do Německa importovat další pracovní síly, protože stále existoval dostatečný potenciál mezi obyvateli samotnými. Po vyčerpání domácího potenciálu a neustále se zvyšující poptávce po zaměstnancích následovala první mezivládní dohoda o příchodu prvních gastarbeiterů. V prvním sledu se jednalo o italské pracovníky. Brzy po nich následovaly další mezivládní dohody se Španělskem, Řeckem, Tureckem, Portugalskem a Jugoslávií, které došly naplnění. Podíl cizinců na obyvatelstvu mezi lety 1960 a 1970 skokově vzrostl,

---

⁵ Plán evropské obnovy (oficiální název Marshallova plánu), byl přijat Kongresem Spojených států amerických 3. dubna 1948 s cílem organizovaně zabezpečit americkou pomoc poválečné Evropě. Protože Svaz sovětských socialistických republik a země východního bloku nabídku odmítly, byl plán omezen na západní Evropu.

konkrétně z 1,2 % na 4,9 %. V roce 1980 již toto číslo činilo 7,2 % a zůstalo víceméně stejné i v průběhu let osmdesátých. Prvotní většinový podíl jihoevropských pracovníků ovšem během sedmdesátých let 20. století poklesl na úkor Jugoslávců, respektive Turků. V roce 1980 mělo 33 % všech cizinců tureckou státní příslušnost, následovali Jugoslávci se 14 % a Italové, kterých bylo 13,9 % (HERBERT, 2017).

Podíl cizinců na obyvatelstvu „západního Německa“ dále strmě stoupal. Pracující cizinci se zde totiž rozhodli zůstat natrvalo. Navíc za nimi přicházeli jejich rodiny a další příbuzní. Zatímco tedy v roce 1973 žilo v „západním Německu“ 3,97 milionů občanů s jinou než německou státní příslušností, v roce 1989 to bylo již 4,9 milionů. Nově nastalá situace vzbuzovala značný zájem nejen mezi veřejností, ale především mezi politiky. Diskuse se naplno rozhořela na počátku osmdesátých let 20. století. Nově zvolený německý kancléř Helmut Kohl zařadil mezi hlavní body programového prohlášení své vlády i přistěhovaleckou politiku a jeho vláda zaujala vůči přistěhovalcům spíše negativní stanovisko se třemi základními cíli:

- 1) integrace v „západním Německu“ již žijících cizinců,
- 2) podpora návratu přistěhovalců do jejich domovin a
- 3) zabránění jejich následnému návratu.

K částečnému naplnění došlo pouze u posledních dvou bodů, jelikož s integrací cizinců mělo a má i současné Německo značné problémy (HERBERT, 2017). Podpora návratu přistěhovalců do jejich domovin spočívala i ve vyplacení příspěvku v případě, že cizinec zemi opustí dobrovolně. I zde se nabízí paralela s dnešní situací (Novinky.cz, 2017). Ačkoli se vláda snažila i o omezení příchodu rodin v zemi již pracujících cizinců, veřejnost volala po dalším zpřísnění podmínek přílivu cizích pracovních sil. Kancléř Kohl se v této vypjaté situaci dokonce rozhodl navštívit v roce 1985 Turecko a celý problém tam konzultovat se státními představiteli. K žádným konkrétním výsledkům se ani po opakovaných návštěvách Ankary nepodařilo dojít.

Podle sociologických průzkumů bylo více než 80 % obyvatel „západního Německa“ názoru, že v zemi je příliš mnoho cizinců. Mezi veřejností došlo k dalšímu nárůstu negativních názorů na přistěhovalce, zejména v souvislosti s politizací problému zneužívání azylového práva (HERBERT, 2017). I přes následné zpřísnění azylového zákona v osmdesátých letech 20. století, zůstalo „západní Německo“ oblíbenou cílovou zemí pro většinu žadatelů o azyl v Evropě. Přestože v důsledku tohoto nového zákonného předpisu bylo zhruba 95 % všech žádostí o azyl zamítnuto, byl deportován pouhý zlomek takovýchto žadatelů. Ve skutečnosti se jednalo o 1 až 2 %, poměrně často u nich byl uplatňován princip nevyhoštění z humanitárních důvodů. Tato politika se změnila až v devadesátých letech 20. století ve spojitosti s legislativou Evropské unie a její Schengenskou dohodou a s Dublinskou úmluvou (ŠTICA, 2010).

„Východní Německo“

Jak jsem již uvedl, po skončení druhé světové války začalo přesídlování německých obyvatel žijících mimo německé území. Tito, ve většině případů, mířili do „západního Německa“. Na toto území navíc od září roku 1949 až do stavby Berlínské zdi v srpnu roku 1961 postupně oficiálně dorazilo více než 2,7 milionů Němců z území tehdejšího „východního Německa“. Odhady uvádějí, že neoficiální počet by mohl být ještě o jeden milion přistěhovalců vyšší (JUDT, 2018). Dalších 616 051 lidí zamířilo stejným směrem po vzniku železné opony, tedy od roku 1961 do konce roku 1988, na cestovní víza. Oficiální čísla opět neuvádějí počty lidí, kterým se podařilo překonat hranici nelegální cestou. Ani přesný počet lidí, kterým se to nepodařilo, a byli za tuto protistátní činnost odsouzeni k trestům odnětí svobody nebo dokonce za pokus o překročení hranice zaplatili svým životem.

V důsledku těchto odchodů obyvatel, muselo také „východní Německo“ najít východisko s nedostatkem pracovních sil. Vláda problém řešila podobně jako její soused – mezivládními dohodami se spřátelenými státy, především s Vietnamem,

Polskem a Mosambikem. Zahraniční pracovníci do „východního Německa“ přicházeli jako samostatné osoby a po vypršení jejich pracovního povolení, ve většině případů spojeného s pracovní umístěnkou, byli nuceni odjet zpět do své vlasti. Do „východního Německa“, kromě zájemců o práci, přicházeli také žadatelé o azyl a uprchlíci. I zde bylo azylové právo zaručeno Ústavou z roku 1949. Takovýchto lidí bylo však mnohem méně než v sousedním státě. Uprchlíci byli od roku 1949, zhruba do poloviny sedmdesátých let 20. století, přijímáni především z Řecka, Španělska a Chile. Jednalo se o řecké komunisty či partyzány a španělské antifašisty. Z Chile přicházela zejména inteligence, vysocí státní úředníci a studenti prchající před vojenským režimem generála Augusta Pinocheta.

Německo po opětovném sjednocení

Po sjednocení obou německých zemí do jednoho celku, nesoucí oficiální název Spolková republika Německo, muselo dojít také ke sjednocení právního prostředí obou zemí. V oblasti migrační a azylové politiky tak například v roce 1991 došlo k vydání nového cizineckého zákona. Ten přiznal cizincům, pobývajícím na území Německa, právo na sjednocení rodin. Reforma německé Ústavy pak zaručovala cizincům žijícím v Německu právo na státní občanství. Konkrétně novým zákonem o státním občanství, který oproti předchozímu právnímu předpisu právo přiznával, při splnění určitých podmínek, vždy. Tyto změny měly za následek nárůst nespokojenosti občanů obývajících převážně území bývalého východního bloku, posilování krajní pravice a stoupající počet násilných xenofobně a rasisticky motivovaných útoků vůči cizincům (ŠTICA, 2010).

Na konci devadesátých let vznikla významná iniciativa ze strany vedoucích intelektuálů známá jako Manifest šedesáti. Jeho autoři v něm vyjádřili podporu imigrační politice koncipované podle humanitárních závazků a ekonomických zájmů. V tom samém období začala podpora vysoce kvalifikované pracovní migrace. Německo muselo zvláštními opatřeními reagovat na rychlý rozvoj

informačních technologií na konci devadesátých let a vzniklý nedostatek profesionálů v tomto oboru. V roce 2000 tak byl vyhlášen program především pro odborníky informačních technologií ze zahraničí, kteří měli prostřednictvím „zelených karet“⁶ získat snazší přístup k trvalému pobytu a německému občanství než ostatní migranti. V první vlně se jednalo o pobídku pro 20 tisíc cizinců. Pracovní povolení bylo vydáváno na období pěti let a kvalifikací pro účast na programu bylo dokončené vysokoškolské vzdělání v oboru informačních technologií, anebo důkaz toho, že žadatel má sjednanou práci v tomto vysoce kvalifikovaném oboru. Většina odborníků na tyto technologie nakonec přišla z Ruska a ze států východní Evropy (BARŠOVÁ, 2005).

Vyhlášení tohoto programu znamenalo změnu postojů Německa v otázkách migrace, tedy odklon od restriktivní migrační politiky osmdesátých a devadesátých let. Výsledkem této změny byl nový přistěhovalecký zákon platný od roku 2005, do kterého byly implementovány principy nového směru německé migrační politiky. Tyto principy byly postaveny na myšlence, že je třeba imigraci regulovat tak, aby odpovídala potřebám německé společnosti na místo jejího odmítání. Součástí přistěhovaleckého zákona se stal i bodový systém favorizující ty, kdož se dokážou lépe integrovat do německé společnosti. Současní žadatelé tak musí prokázat dostačující znalost německého jazyka, k jejímuž ověření byly vypracovány speciální testy, které musí každý žadatel úspěšně vykonat. Další podmínky jsou například znalost německé Ústavy, zabezpečení finančních příjmů, beztrestnost, integrita a flexibilita na pracovním trhu a tak dále.

---

⁶ Například v České republice je vydání zelené karty spojeno s konkrétním pracovním místem, opravňuje cizince k dlouhodobému pobytu (2-3 roky). Slouží jako pobídka k obsazení kvalifikovaných pracovních pozic cizinci z Austrálie, Bosny a Hercegoviny, Černé Hory, Chorvatska, Japonska, Kanady, Jižní Koreje, Nového Zélandu, Makedonie, Spojených států, Srbska a Ukrajiny.

2.3.3 Rakousko

Po skončení druhé světové války bylo území Rakouska rozděleno, také jako v případě Německa, do čtyř okupačních zón. Tyto zóny byly spravovány vítěznými mocnostmi Sovětského svazu, Velké Británie, Francie a Spojených států. K rozdělení na východní a západní část v případě této země nedošlo, jelikož Rakousko se přihlásilo k principu neutrality. Naopak v květnu roku 1955, po podepsání Rakouské státní smlouvy, došlo k získání rakouské státní suverenity a odchodu všech cizích vojsk.

I v Rakousku, stejně jako v sousedním Německu, došlo v krátkém čase po skončení druhé světové války k rozkvětu ekonomiky. Také zde hrál značnou roli Marshallův plán. Zahraniční pomoc, jakou Rakousko v rámci tohoto plánu obdrželo, nejprve vyřešila základní zásobovací potíže, které zde panovaly. Následné investice nastartovaly rakouské hospodářství směrem k růstu zdravého ekonomického prostředí. To bylo ještě umocněno vzájemnou spoluprací jednotlivých složek rakouské společnosti, jejímž cílem bylo dlouhodobé obecné blaho, jež vedlo, opět jako v Německu, k takzvanému hospodářskému zázraku. Jedním z příkladů, vedoucího k tomuto úspěchu, byla dlouho trvající ochota odborů nepožadovat navyšování odměn za práci, což přispělo k udržení konkurenceschopnosti exportu na mezinárodním trhu. Rakouský vývoz se tak mohl v padesátých letech 20. století stát hlavním tahounem celého hospodářství. Spolu s rozmachem ve stavebnictví, zejména nemalými státními investicemi do výstavby energetické a dopravní infrastruktury, se rakouský hrubý domácí produkt zvýšil o 70,7 %. Rakousko se tak stalo druhou nejrychleji rostoucí ekonomikou v Evropě, hned po Německu (BUTSCHEK, 2004).

Narůstající poptávka po pracovní síle v dobře se rozvíjejícím ekonomickém prostředí přispěla k plné zaměstnanosti obyvatelstva. Nezaměstnanost poklesla z čísla 8,8 % v roce 1953 na 2,9 % v roce 1961 (MATUSCHEK, 1985). A to i přesto, že

do rakouských zemí proudili v těchto letech emigranti ze střední a východní Evropy. Na druhou stranu, tisíce Rakušanů odcházelo za lépe placenou práci do zahraničí, především do Německa a Švýcarska. V polovině šedesátých let 20. století jich v zahraničí pracovalo až 200 tisíc (BACHER, 2011). Možný nedostatek pracovních sil, který by mohl způsobit zpomalení nebo dokonce zastavení hospodářského růstu, byl tak zcela reálný. Proto začalo docházet k řadě jednání mezi Rakouským odborovým svazem a Spolkovou hospodářskou komorou o otevření trhu pro zahraniční pracovníky. Na konci roku 1961 spatřilo světlo světa průlomové rozhodnutí o připuštění první skupiny (kontingentu) v počtu do 47 tisíc zahraničních pracovníků – gastarbeiterů. Na toto rozhodnutí navazovala takzvaná Dohoda o kontingentech z počátku roku 1962, která stanovila základní zásady jejich fungování.

1) *„V případech vyhoštění gastarbeiterů nesmí Spolkovému ministerstvu vnitra vznikat žádné vícenáklady;*

2) *před příchodem do Rakouska musí zájemci projít zdravotní prohlídkou;*

3) *vzhledem k jednorocní platnosti kontingentů nesmí být udělovaná pracovní povolení platná déle než pod dobu jednoho roku;*

4) *během stávek nesmí zahraniční pracovní síla nahrazovat stávkující domácí [pracovníky];*

5) *před propuštěním tuzemských zaměstnanců musí být propuštěni cizinci;*

6) *pracovní povolení pro cizince budou udělena jen těm provozům, které jsou schopny zajistit gastarbeiterům ubytování;*

7) *zahraniční pracovník získá stejné platové i pracovní podmínky jako pracovník domácí;*

8) *ve stavebnictví je maximální možný podíl cizinců – zaměstnanců 50 %“*
(BACHER, 2011).

Přestože rakouská migrační politika byla těmito dohodami formována několik let, kdy se podle nich postupovalo, zajímavostí je, že neměly oporu

v rakouské legislativě.

Výběr cílových zemí pro nábor zahraničních pracovníků byl inspirován sousedním Německem a Švýcarskem. Osloveno tak bylo Španělsko, Řecko, Turecko a Jugoslávie. Kromě Řecka se podařilo dosáhnout mezivládní dohody s každou z oslovených zemí. Nábor ve Španělsku však byl zcela marginální. Skutečnými zdrojovými zeměmi se nakonec stalo Turecko a Jugoslávie (podobně jako v sousedním Německu).

Roku 1965 bylo registrováno 34 tisíc cizinců s pracovním povolením a do roku 1967 se jejich počet téměř zdvojnásobil na 63 tisíc, následující rok 1968 byl ve znamení mírného poklesu na 58 tisíc, aby se další rok vrátil na 64 tisíc. Do roku 1973 se počet gastarbeiterů ztrojnásobil na 150 tisíc, celkový počet všech zaměstnaných cizinců v tomto roce činil 248 tisíc, což představovalo 8,8 % všech zaměstnanců (MATUSCHEK, 1985). 78,5 % všech zahraničních pracovníků pocházelo z tehdejší Jugoslávie a 11,8 % z Turecka. Obzvláště díky silným sociálním vazbám zde zaměstnaných jugoslávských a tureckých gastarbeiterů došlo k spuštění řetězové migrace, neboť za zahraničním pracovníkem velice často mířili rodinní příslušníci či přátelé.

Následující období sedmdesátých let 20. století se neslo ve znamení ropné krize. Nastal strmý propad velikosti kontingentů i skutečného počtu zaměstnaných cizinců. Jejich celkový stav klesl z vrcholného počtu 248 tisíc roku 1973 na 191 tisíc (6,1 % podíl na celkové zaměstnanosti) v roce 1975 (BUTSCHEK, 2004). V tomto období začali rakouské odbory zvyšovat tlak na přístup státu ke gastarbeiterům. Ti se stávali nežádoucími a byli také přednostně propouštěni při snižování stavu zaměstnanců. Díky úbytku pracujících cizinců mohla rakouská nezaměstnanost zůstat hluboko pod evropským průměrem. Až do roku 1980 se pohybovala pod hranicí 2 %. Tento obrat vůči cizincům ovšem neznamenal, že by se jejich celkový

počet ve společnosti snížil. Gastarbeiteři zareagovali velice pružně na nastalou situaci a místo odjezdu do své domoviny, pozvali do Rakouska svou rodinu, se kterou zde zůstali natrvalo. V duchu přílivu rodinných příslušníků již usazených imigrantů se nesla i druhá polovina osmdesátých let 20. století. Dramatická změna, do té doby pozvolného, příchodu těchto rodin nastala až s rokem 1989. Rozpad sovětského bloku, konflikt v Jugoslávii, hospodářský růst Rakouska, to vše vyvolalo značný nárůst žádostí o sjednocení rodin, a především žádostí o azyl. Celkový počet cizinců vzrostl mezi roky 1989–1993 o 400 tisíc (WEIGL, 2009).

Počet zaměstnaných cizinců se ze 178 tisíc v roce 1989 téměř zdvojnásobil na 316 tisíc roku 1994. Rakouská vláda na tento nápor zareagovala schválením restriktivní legislativy, zejména úpravou cizineckého zákona a zavedením kvót pro zahraniční pracovníky. Dalším opatřením byl nový azylový zákon, který zavedl princip takzvaných bezpečných třetích zemí a bezpečných zemí původu, jejichž občany Rakousko odmítalo brát pod svou ochranu. Výsledkem bylo snížení přílivu imigrantů z rekordních zhruba 80 tisíc v letech 1991 a 1992 na úroveň kolem 10 tisíc osob za rok v letech 1994–1997 (BIFFL, 2011). Následující léta se tedy díky těmto opatřením, poklesu růstu ekonomiky a snížené poptávce po pracovní síle, nesla v klidnějším duchu. Rakousko nechtělo, aby se masový nápor migrantů opakoval, a tak byl v roce 1997 schválen nový zákon pro cizince, který dával přednost integraci stávajících cizinců před přílivem nových a rozdělením nově udělovaných povolení k dočasnému pobytu za účelem časově omezeného pobytu, respektive za účelem usazení se. Prvně jmenovaná kategorie nepodléhala kvótám, zatímco druhá převzala kvótovou regulaci i s jejími kategoriemi z předchozího režimu platného od roku 1992. Nově koncipované dělení příchozích cizinců se stalo základním rysem rakouské imigrační politiky pro následující léta. Cizinec zařazený do první kategorie teoreticky mohl v Rakousku po léta pracovat a žít, ale neměl téměř žádnou vyhlídku na trvalé usazení. To i proto, že jeho status stál mimo veškeré integrační povinnosti a udělení pracovního povolení nebylo nijak spojeno se splněním jazykových

či jiných integračních kritérií, která byla povinností pro cizince v druhé kategorii.

Po vstupu Rakouska do Evropské unie v roce 1995 se postupně zvyšoval podíl občanů starých a posléze i nových členských států na celkové imigraci. To bylo způsobeno především zpřísněním podmínek vstupu pro občany třetích zemí. Podíl na tom měla i rakouská ekonomika, která se řadila mezi ty ekonomicky vyspělejší země unie. Nejvýznamnější skupinu zahraničních pracovníků tvořili občané sousedního Německa, o čemž svědčí i fakt, že v roce 2006 pracovalo v Rakousku 55 tisíc Němců (WEIGL, 2009). Společně s nárůstem německé imigrace významně rostla i ekonomicky motivovaná migrace z dalších kandidátských zemí na vstup do Evropské unie, zejména z Polska, Maďarska, Slovenska a Slovinska, v malém měřítku potom i z České republiky.

Ještě před rozšířením Evropské unie o nové členské země v roce 2004, respektive v roce 2007, si Rakousko společně s Německem a Nizozemskem, vyjednalo časově omezenou výjimku z pravidla volného pohybu pracovních sil v rámci členských zemí Evropské unie. Důvodem byla obava z masové pracovní migrace občanů nových členských států. Prognózy udávaly zhruba 3 až 5 milionů osob pro období 2005-2030, z nichž by asi 20 % přišlo do Rakouska. Tyto obavy se nakonec ukázaly jako přehnané. Ani po otevření pracovního trhu v roce 2011 k žádnému zásadnímu přílivu nových migrantů nedošlo. Mnohem větším problémem se začala stávat rostoucí ilegální migrace z třetích zemí. Celkově se v tomto období díky rozšíření Evropské unie potvrdila pozice Rakouska jako cílové země pro imigrující zahraniční pracovníky.

2.3.4 Francie

Po skončení druhé světové války byla i ve vítězné Francii poptávka po pracovní síle. Zahraniční pracovníci tak byli vítáni a bez větších administrativních a regulačních potíží přijímáni. Poválečné období se až do roku

1974 neslo ve znamení úspěchu a rozmachu. Jednalo se o roky poznamenané vysokým růstem a prosperitou, které Francie do té doby nepoznala. Zahraniční přistěhovalci a uprchlíci na tomto rozkvětu měli nemalý podíl. Pracovní síla ze zahraničí se stala pro udržení dalšího růstu nezbytná. Stát si toho byl plně vědom a výrazným způsobem postupně navyšoval jejich práva. Došlo ke zlepšení jak sociálních, tak platových podmínek imigrantů, a tím pádem k jejich snadnějšímu začleňování do francouzské společnosti. V této době do Francie přicházeli především Italové, Španělé, Portugalci a Afričané, zejména Maročané, Tunisané a Senegalcí. Tito cizinci se na trhu práce uplatnili poměrně dobře. Většina našla méně kvalifikovanou práci v rozvíjejícím se automobilovém průmyslu, stavebnictví a zemědělství. Největší skupinu příchozích však tvořili Alžíráné, jejichž začlenění do francouzské společnosti neprobíhalo příliš uspokojivě. Většina z nich totiž do Francie mířila z oblastí postižených válkou, s téměř nulovou kvalifikací. Jejich uplatnitelnost na trhu práce tak byla nízká. Očekávání prosperity v nové zemi se u nich ve většině případů nenaplnila. Začlenění ostatních cizinců do francouzské společnosti probíhalo mnohem lepším způsobem. Sčítání obyvatel v roce 1975 zjistilo 3 442 000 cizinců, tedy 6,2 % z tehdejší celkové francouzské populace (Insee, 2018).

K obratu od vstřícné migrační politiky došlo v souvislosti s ropnou krizí roku 1973. Francie byla do té doby velmi otevřená pro nově příchozí, jelikož na imigrantech byla závislá nejen z hospodářských, ale i z demografických důvodů. Ekonomická recese však přiměla vládu, aby pozastavila pracovní i rodinnou migraci, kdy za již usazeným imigrantem přicházelo celé jeho široké příbuzenstvo, které ovšem neoplývalo členy v ekonomicky aktivním věku. Vláda navrhovala mnohá opatření a regulace, které se týkaly navracení imigrantů zpět do země původu nebo omezení počtu pracovních míst pro cizince. Jejich cílem bylo omezit legální imigraci a znemožnit imigraci nelegální. Opatření nebyla příliš úspěšná. Toto období bylo navíc poznamenáno často protikladnými politikami vedenými v oblasti migrace. Neustále se zvyšující nezaměstnanost snižovala proces integrace a vstup

imigrantů a jejich potomků na trh práce. Zvyšující se nezaměstnanost zároveň vyvolávala vzestup nacionalismu a projevy xenofobie u některých skupin obyvatelstva. V tomto duchu se nesla i podobně zaměřená rétorika významných představitelů státu. Do osmdesátých let 20. století se dá zařadit vzestup extrémní pravice s vůdčí postavou Jeana-Marie Le Pena, který ekonomickou argumentaci vlády proti přijímání cizinců navíc rozšířil o xenofobní prvky, čímž přispěl k celospolečenské polarizaci v otázkách migrace. Francouzský národ byl podle něj přílivem imigrantů podkopán ekonomicky i kulturně, především vlivem nepřizpůsobivých afrických migrantů (ŠTICA, 2010). Vyvolané konflikty způsobily mobilizaci nejen samotných imigrantů, ale též hnutí a organizací, které je podporovaly a pomáhaly nejen s otázkou asimilace a integrace do společnosti, ale také s pracovním trhem, bytovými podmínkami, udělením povolení k pobytu, získáním občanství. Problémem zůstávalo nelehké začleňování především islámských migrantů do francouzské společnosti. Střety způsobené náboženskými nebo rasovými důvody nebyly výjimečné.

V roce 1980 vešel v platnost takzvaný Bonnetův zákon, který vlastně poprvé v historii umožňoval nelegální imigranty zadržet a vyhostit ze země (DANIELOVÁ, 2004). Neúspěch opatření přijatých vládou na snížení nezaměstnanosti, stíhání nelegální migrace, výskyt nových střetů kvůli praktikám islámského náboženství v továrnách, toto vše oživovalo obavy části francouzské populace vůči imigrantům. Vláda navíc zahájila boj proti ilegální migraci. V roce 1984 zavedla mnoho požadavků a omezení na rodinné slučování, které bylo do té doby poměrně snadné. Byla zavedena pobytová karta platná na deset let pro ty, kteří mají buď osobní či rodinnou vazbu s Francií (tato karta byla po vypršení lhůty obnovitelná). Snahy zabránit nelegální migraci a zastavit vstupy stálých zahraničních pracovníků byly doprovázeny přijetím ustanovení, že imigranti zdržující se legálně na území Francie mají právo se zde usídlit definitivně, nezávisle na ekonomické situaci (ZIMOVÁ, 2006).

V roce 1991 byly vytvořeny hlavní tři osy francouzské imigrační politiky, které značně zpřísnily podmínky imigrace. Byly to:

- 1) kontrola přílivu imigrantů;
- 2) boj proti nelegální imigraci a
- 3) integrace již usazených imigrantů (DANIELOVÁ, 2004).

V roce 1993 byly přijaty kontroverzní Pasquovy zákony. Jejich hlavním cílem bylo opět úplné zastavení ilegální imigrace. Vymezovaly několik způsobů, jak toho dosáhnout. Zrušily automatické právo dětí cizinců narozených ve Francii na občanství, omezily automatické právo rodičů těchto dětí na povolení k pobytu, zavedly opatření proti fiktivním sňatkům a daly větší pravomoci pohraniční policii při vyhošťování cizinců. Na základě zavedených opatření se na nelegální imigranty pohlíželo skoro jako na zločince. V dalších letech pak následovaly další právní akty, které dále zpříšňovaly postupy proti nelegálním přistěhovalcům. Uvolnění přinesl až Chevènementův zákon v roce 1998. Jeho účelem již nebylo úplné zastavení ilegální imigrace, ale její organizace a regulace. Tento zákon zmírňoval přílišnou striktnost předchozích zákonů. Jeho největší změnou bylo zlegalizování statutu nelegálních imigrantů, jež ve Francii pobývali déle než 10 let (DANIELOVÁ, 2004).

V roce 2003 byl přijat Zákon o kontrole imigrace, pobytu cizinců ve Francii a o národnosti. Do francouzské legislativy zavedl některé směrnice Evropské unie a opětovně zpřísnil imigrační francouzskou politiku, a to nejen v oblasti nelegální imigrace. Jednalo se například o vzájemné uznávání odsunu imigrantů, o vytvoření databáze otisků prstů žadatelů o vízum ze zemí, jež nejsou členy Evropské unie, o trestání pomoci nelegálním imigrantům a podobně.

V roce 2006 následovala reforma tohoto zákona. Opět se nesla v duchu zpříšňování podmínek pro imigranty. Ti tak například museli podle této novely počkat 18 měsíců a teprve po uplynutí této lhůty mohli zažádat o povolení

k příchodu do Francie pro členy své rodiny. Reforma dále prodloužila dobu, po jejímž uplynutí je možné požádat o povolení k trvalému pobytu či o přidělení francouzského občanství přivdaným nebo přiřazeným osobám. Novela rovněž zrušila automatickou legalizaci pobytu ilegálních přistěhovalců, za předpokladu, že budou na francouzském území pobývat minimálně 10 let (BARŠOVÁ, 2006).

I v současnosti ilegální imigranti pocházejí nejčastěji z Afriky (Maroko, Alžírsko), Blízkého a Středního východu (Írán, Irák, Afghánistán, Turecko), ale i východní Evropy nebo Jižní Ameriky a Číny. Francie je jak cílovou, tak tranzitní destinací nelegálních imigrantů. Zadržené ilegální cizince se francouzské orgány snaží navracet zpět do země jejich původu. Volí buď cestu dobrovolného nebo nuceného (násilného) návratu.

2.3.5 Norsko

Přestože je historie Norska bohatá, jedná se o poměrně mladý nezávislý stát, poněvadž bylo až do roku 1905 součástí Švédska. A právě z důvodu společné historie obou států, zde popíši migrační politiku Norska. Čtenář tak má možnost vzájemného srovnání migračních politik těchto skandinávských zemí.

Součástí norské společnosti je značná komunita Sámů. V našem prostředí je známe spíše jako Laponce. Sámové jsou domorodí ugrofinští obyvatelé obývající arktickou oblast Laponska, která dnes zahrnuje části nejsevernějšího Norska, Švédska, Finska a Murmanské oblasti Ruska. Jsou to jediní domorodí obyvatelé Skandinávie, kteří jsou uznáváni a chráněni v rámci mezinárodních úmluv o domorodých národech, a jsou tedy nejsevernějším původním obyvatelstvem Evropy. Počet Sámů v Laponsku se odhaduje na 63 až 107 tisíc, z čehož žije asi 50 tisíc v Norsku, zhruba 30 tisíc ve Švédsku, 9 tisíc ve Finsku a 2 tisíce v Rusku.

Do roku 1945 z Norska jeho obyvatelé převážně odcházeli, zejména za prací do Spojených států amerických. Statistiky uvádějí, že mezi lety 1825-1945 tímto směrem zamířilo asi 800 tisíc lidí. Zhruba 700 tisíc norských emigrantů se ve Spojených státech usídlilo natrvalo. Do poloviny padesátých let 20. století mělo Norsko poměrně volnou imigrační politiku. Do země mohl za prací přijít prakticky kdokoli. Navzdory tomu, v těchto letech do Norska přicházeli pouze imigranti ze sousedních zemí. A tak, spíše pro formu, byla uzavřena smlouva o společném pracovním trhu mezi skandinávskými zeměmi (Dánsko, Finsko, Norsko, Švédsko). Cizinecký zákon, který reagoval na změny pracovního trhu a mezinárodní situaci, byl přijat až roku 1956. Imigrace zde byla nově definována jako nezbytná součást ekonomického růstu země. Neobsahoval téměř žádná omezující nebo zakazující opatření. Jedinou výjimkou byla možnost vlády deportovat imigranta v případě ohrožení národní bezpečnosti nebo veřejného zájmu (OHLIGER, 2003).

Norsko se stalo ihned po založení Organizace spojených národů v roce 1945 jejím právoplatným členem, a tak i tato země uznávala mezinárodní statut uprchlíka, což byl další způsob, jak mohli imigranti legalizovat pobyt na území Norska. Ostatně Norsko mělo mezinárodní reputaci v humanitární činnosti už dlouho předtím. Mohla za to i osoba norského Nobelovy ceny míru Fridtjofa Nansena⁷, který vytvořil systém pomoci uprchlíkům, jež občanská válka a politický útlak vyhnaly z domova.

---

⁷ Fridtjof Nansen (1861-1930) – polárník, politik a nositel Nobelovy ceny míru. Za první světové války organizoval akce na pomoc válečným zajatcům a po jejím skončení zastupoval Norsko ve Společnosti národů. V době hladomoru v Sovětském Rusku (1921-1922) zajišťoval finanční prostředky a potraviny pro hladovějící děti. Pro uprchlíky bez dokumentace vytvořil takzvaný Nansenův pas, čímž umožnil mnoha lidem dostat se do bezpečí. V této činnosti pokračoval Nansenův mezinárodní úřad pro uprchlíky, který vznikl po jeho smrti v roce 1930. Za svou činnost obdržel v prosinci 1922 Nobelovu cenu míru.

Nedostatek pracovních sil a rozvoj hospodářství na konci šedesátých let 20. století donutilo Norsko otevřít pracovní trh i zahraničním pracovníkům mimo Skandinávii. Do Norska postupně začali proudit imigranti z Maroka, Jugoslávie, Turecka a Pákistánu. Za těmi následně začali přicházet i jejich rodiny a uprchlíci z dalších rozvojových zemí. Tento trend pokračoval až do roku 1975, kdy norská vláda začala podnikat opatření na zastavení přílivu cizinců. Nová legislativa představovala první krok k omezení imigrace v zemi, která do té doby byla značně benevolentní. Avšak informace z ostatních evropských zemí potýkajících se s přílivem migrantů a přechod jejich imigrační politiky od podpory imigrantů k zavádění restriktivní politiky vůči nim, nešlo přehlížet. Přesto i po přijetí prvních opatření, mělo Norsko nejotevřenější imigrační politiku mezi zeměmi severní Evropy. Následovalo období sjednocování rodin již usazených zahraničních pracovníků a příchod azylantů z různých zemí světa. Norsko totiž mělo pro uprchlíky a spojování rodin pochopení, neodmítalo je a vycházelo jim vstříc. Proto imigrace stále rostla. Nejvíce cizinců v tomto období pocházelo z Pákistánu, Indie a Turecka.

Na konci osmdesátých let 20. století se začalo hospodářství země dostávat do útlumu, rostla inflace a zvyšovala se nezaměstnanost. Navíc proběhlo i několik veřejných protestů proti rostoucímu počtu cizinců v zemi. Ve společnosti narůstala xenofobie. Tím vším se vláda musela zabývat. Výsledkem bylo zavedení nové restriktivní politiky vůči příchozím. V roce 1988 vznikl imigrační zákon definující podmínky ke vstupu do země, hraniční a vnitřní kontrolní mechanismy a případy vedoucí ke zrušení a odmítnutí pobytu či vyhoštění. Pro získání povolení práce a povolení pobytu vznikly kategorie pro různé skupiny osob a podobně (Emigrate, 2019). Ovšem i po přijetí tohoto opatření byla norská imigrační politika stále založena na principu etnického a kulturního pluralismu. Tedy na možnosti cizinců uchovat si svou původní kulturu. Děti cizinců narozených v Norsku byly podporovány ve znalosti kulturních reálií a jazyka země původu jejich rodičů.

V devadesátých letech 20. století byla posílena politika Norska vůči uprchlíkům, ve smyslu větší ochrany a poskytnutí pomoci ze strany státu. K imigračnímu zákonu z roku 1988 byl v polovině roku 1997 přidán dodatek o liberálnějších požadavcích pro imigranty z rozvojových zemí. Důvodem byla postupná přeměna norské homogenní společnosti v pluralitní. Smyslem bylo využití této rozmanitosti k obohacení norského státu a důraz byl kladen na sociální a ekonomickou rovnost napříč celou norskou společností, imigranty nevyjímaje (PECKOVÁ, 2010).

V duchu integrace a rovnosti probíhala i následující etapa. V roce 2005 vstoupil v platnost zákon nařizující státním firmám provést minimálně jeden pohovor s imigrantem při hledání nového pracovníka. V roce 2006 začal platit antidiskriminační zákon a následujícího roku byl imigrační zákon z roku 1988 doplněn dodatkem o manželském a rodinném sjednocování. V tomto znění vydržel až do roku 2010, kdy byl nahrazen zákonem zcela novým. Ten obsahoval sjednocení přístupu k uprchlíkům z humanitárních důvodů, zpříšňoval podmínky slučování rodiny cizinců. A celkově více odpovídal legislativě ostatních evropských států a Evropské unii. Přestože Norsko není členem Evropské unie, je součástí Evropského hospodářského prostoru a signatářem Schengenské smlouvy. Tendence k sjednocování politik imigračních a azylových kontrol s ostatními členskými státy byla tudíž jednoznačná (COOPER, 2005).

2.3.6 Česká republika

Po popisu jednotlivých migračních politik vybraných evropských států se dostáváme k migrační politice Československa, respektive České republiky po roce 1945.

Období do přelomového roku 1989 lze v podstatě rozdělit na dvě hlavní části. Etapu osídlování venkova a pohraničí mezi lety 1945-1950 a etapu pracovní imigrace

mezi lety 1950-1989. Bezprostředně po skončení druhé světové války docházelo na území československého státu, z pochopitelných důvodů, k odsunu německy hovořícího obyvatelstva. V první etapě tedy byla poptávka po tolik potřebném opětovném osídlení vyprázdněného československého pohraničí. Na tato místa mířili občané z různých míst země v rámci vnitřní migrace, zejména z odlehlých slovenských oblastí. Na osidlování se ovšem podíleli i uprchlíci z Řecka, kteří byli československou vládou určeni především k dosídlení severní Moravy. Jednalo se o dvanáct tisíc Řeků a Makedonců, kteří prchali před občanskou válkou. Největší skupinu, která osidlovala opuštěné pohraničí, však tvořili čeští reemigranti, především z dnešní Ukrajiny, Balkánu a z jiných částí světa. Návrat zahraničních Čechoslováků byl tehdejší vládou různými způsoby motivován a podporován. Největší skupinu z nich tvořili „Volyňští Češi“⁸, kterých jen v roce 1947 přišlo kolem 33 tisíc (ČERMÁK, 2015). O zhruba polovinu méně přišlo Čechů a Slováků z Rumunska, v jednotkách tisíců reemigrovali krajané z Rakouska, Německa, Jugoslávie či Bulharska. Na Slovensko se pak tímto způsobem vraceli převážně Slováci z Maďarska. Za celé období jich přišlo téměř 70 tisíc a někteří z nich zamířili právě do míst po odsunutém německém obyvatelstvu. Jejich integrace byla ovšem ztížena jazykovou bariérou, jelikož mluvili převážně maďarsky (GÜNTER, 2016). Do Československa se v tomto období podařilo takto navrátit na dvě stě tisíc lidí. Přesto se jednalo o zanedbatelné počty. Do konce roku 1946 bylo totiž z českých zemí odsunuto celkem 2 170 598 Němců. Po vítězství komunistů v únoru 1948 navíc odešlo do emigrace značné množství občanů Československa. Další vlna emigrace potom nastala po srpnových událostech v roce 1968 a na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let 20. století, kdy docházelo k vynucené emigraci československých disidentů. Statistiky Vysokého komisaře Organizace spojených národů

---

⁸ Etničtí Češi či jejich potomci usazení od druhé poloviny 19. století v oblasti Volyně (Ukrajina), v okolí měst Rovno, Dubno, Luck, Žitomír, Ostroh a dalších.

pro uprchlíky uvádějí, že z Československa v letech 1948-1989 odešlo kolem 250 tisíc obyvatel.

V druhé etapě do Československa přicházeli za prací nebo studiem cizinci ze spřátelených zemí. Někteří z nich se zde usídlili natrvalo. Asi nejpočetnější a nejviditelnější komunitu zde usídlených cizinců tvoří Vietnamci. Historie jejich příchodu sahá až do počátku padesátých let 20. století, kdy československá vláda podepsala dohodu s vládou Vietnamské demokratické republiky o příchodu zahraničních dělníků v rámci rozvojové pomoci a spolupráce. Československo totiž patřilo před rokem 1989 mezi socialistické státy silně angažované v rozvojovém světě, přičemž rozvojová pomoc představovala jednu z nejvýraznějších forem československého působení. Intenzita spolupráce Československa s rozvojovými zeměmi kolísala, po prvním rozmachu koncem padesátých let a počátkem šedesátých let 20. století došlo k jistému útlumu, po kterém následovalo posílení československých aktivit ve třetím světě v sedmdesátých, ale zvláště pak v osmdesátých letech 20. století (OPRŠAL, 2017).

Československá rozvojová pomoc a spolupráce nabývala řady forem. Nejčastěji však šlo o hmotnou pomoc, tedy dodávky potravin, léků, pracovního nářadí, pomůcek pro alfabetizační programy a podobně. Tato bezplatná hmotná pomoc se soustředila výlučně na mimoevropské socialistické rozvojové země (například Kuba, Mongolsko, Severní Korea, Severní Vietnam), na země přednostního zájmu (například Ghana, Mali, Afghánistán, Angola, Etiopie) a na vybraná národně osvobozenecá hnutí (například alžírská, angolská) (EXNEROVÁ, 2008). Na základě mezivládních dohod v rámci této rozvojové spolupráce docházelo rovněž k regulovanému příchodu zahraničních dělníků (GÜNTER, 2016).

Další významnou formou rozvojové pomoci bylo poskytování stipendií ke studiu na českých a slovenských vysokých školách (ročně se jednalo přibližně o 500 stipendií, v osmdesátých letech došlo k navýšení na 850 stipendií). Celkem do počátku devadesátých let vystudovalo na československých vysokých školách na 20 tisíc stipendistů. Od roku 1961 jejich studium organizačně zajišťovala takzvaná Univerzita 17. listopadu (EXNEROVÁ, 2008).

Imigrace do Československa do roku 1989 měla relativně malý rozsah. Imigranti v rámci bilaterálních vládních dohod byli pod pečlivým dohledem státního aparátu a jejich pobyt v Československu byl chápán jako dočasný. Trvalým se stával spíše nahodile, zpravidla na základě sňatku imigranta s občanem Československa, další výjimku tvořili političtí uprchlíci (například ti z Řecka). Tomu také odpovídal přístup k nim. Zahraniční pracovníci nebyli žádným způsobem jazykově připravováni na život v nové zemi. Skupinu imigrantů měl na starosti jazykově vybavený předák, který tlumočil jejich požadavky a problémy. Nežádá se jednalo o zaměstnance státního podniku, a tak spíše pracoval v zájmu konkrétního podniku než v zájmu zahraničních dělníků. Běžné mezilidské kontakty s obyvatelstvem Československa nebyly nijak rozvíjeny ani podporovány. Díky tomu měla československá společnost sice možnost setkat se s lidmi z odlišných kultur, avšak málokdo a málokdy měl motivaci a příležitost vnímat je jako jednotlivce. Zahraniční pracovníci tak byli vnímáni jako jednolitá a cizorodá masa, charakterizována pouze povrchně. Tento přístup přinesl po roce 1989 s otevřením pracovního trhu řadu problémů (GÜNTNER, 2016).

Po pádu železné opony se imigrační politika Československa a později i samostatné České republiky změnila. Ihned z kraje devadesátých let 20. století začal návrat reemigrantů z různých zemí. V prvním případě se jednalo o zbývající skupiny „Volyňských Čechů“ z Ukrajiny, následoval návrat etnických Čechů z Kazachstánu, Moldavska, Uzbekistánu, Kyrgyzstánu a Ruska. Jejich návrat byl

podporován různými vládními programy a po příjezdu s nimi také bylo zacházeno jinak než s ostatními. Byli podporováni ve výuce českého jazyka, který mnoho z nich ve své domovině už aktivně nepoužívalo, a dostávala se jim též podpora poradenská či asistenční, včetně možnosti nalezení vhodného zaměstnání a bydlení. Jejich obraz v médiích byl vykreslován rovněž veskrze pozitivně (GÜNTER, 2016).

V devadesátých letech 20. století se Československo také připojilo k Ženevské konvenci o právech uprchlíků a zařadilo se tak po bok zemí garantujících ochranu jednotlivce před pronásledováním z důvodu odlišných politických názorů, náboženského vyznání nebo etnické příslušnosti, včetně možnosti přiznání mezinárodní ochrany. V zemi vznikla řada pobytových zařízení pro uprchlíky a byl vytvořen Státní integrační program zaměřený na podporu jejich integrace. Z hlediska počtu tvořili nejvýznamnější skupinu uprchlíci z Rumunska, prchající před nestabilní situací v zemi po pádu diktátora Nicolae Ceausesca.

Imigrační politika České republiky se později vydala i směrem k podpoře programů přesídlovacích uprchlíky ve spolupráci s Úřadem vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky. Tyto programy stále probíhají a jsou založeny na faktu, že pokud je v zemi mimo Evropskou unii posouzena odůvodněnost ochrany daného jedince či celé rodiny, lze těmto lidem nabídnout ochranu České republiky, včetně jejich dopravy do České republiky, za předpokladu souhlasu příslušného zástupce českého státu a daného jedince či rodiny.

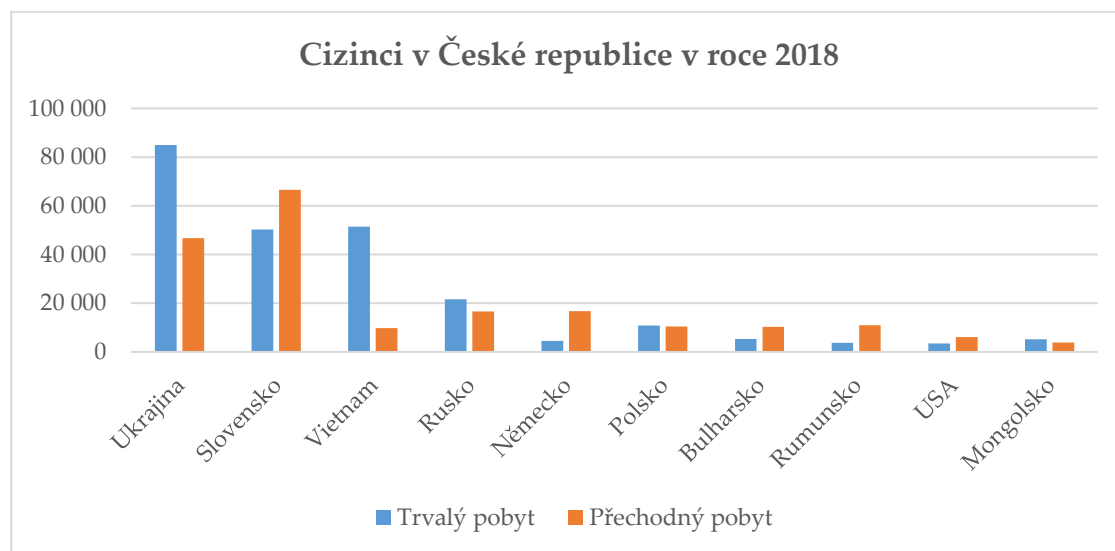
Další větví imigrační politiky je podpora programů řízené migrace kvalifikované pracovní síly. Ve většině případů se jedná o imigranty z rozvojových, přesto bezpečných, zemí s dlouhodobým pobytem na území českého státu, kteří zde vykonávají nejrůznější profese. Ti mají po pěti letech možnost podat žádost o udělení povolení k trvalému pobytu a získání stejných práv, jako mají čeští občané.

Mezi několika podmínkami je i složení testu z češtiny. Česká republika rovněž uplatňuje politiku slučování rodin českých občanů s cizinci (opět po splnění příslušných podmínek), studium cizinců na zdejších vysokých školách a univerzitách, včetně možnosti udělení stipendií. Samozřejmostí je i podpora podnikání cizinců.

2.4 Cizinci v České republice

2.4.1 Pořadí cizinců podle země původu

Z předchozího textu vyplývá, že ani česká společnost nebyla před imigrací uzavřena a má, byť malé, zkušenosti s přistěhovalci. V této kapitole si ukážeme, z jakých deseti zemí míří do České republiky nejvíce cizinců.

Obr. 2 – Pořadí cizinců v České republice podle národnosti (ČSÚ, 2018)

Největší skupinu cizinců žijících u nás tvoří bezesporu Ukrajinci. Aktuálně jich zde žije téměř 132 tisíc. Historie jejich migrace do českých zemí má kořeny ještě v Rakousko-Uherské monarchii, poté byla ovlivněna meziválečnou epizodou v důsledku připojení Podkarpatské Rusi k Československu, krajanskou migrací (již zmíněný návrat „Volyňských Čechů“) a samozřejmě současnou pracovní

migrací (ČERMÁK, 2015). Ukrajinci jsou zastoupeni v mnoha profesích, ačkoliv stereotypy nám je ukazují převážně jako levné stavební dělníky. Můžeme se s nimi setkat i ve vysoce odborných profesích (vědci, lékaři, zdravotní sestry), v kulturních či vzdělávacích institucích, ale jsou zde registrováni také jako podnikatelé a podobně. V neposlední řadě nesmíme zapomenout, že jsou zde vedeni jako žadatelé o azyl z důvodu konfliktu ve východní části Ukrajiny, probíhající převážně v Doněcké a Luhanské oblasti.

Druhou početnou skupinu migrantů tvoří Slováci. S počtem necelých 117 tisíc dlouhodobě či trvale usazených cizinců. Historii této migrace zde nemá cenu popisovat, je dostatečně známá. Češi a Slováci žili několik desetiletí společně v jednom státě a řada českých občanů je stále nebere jako cizince. Naopak si stále ještě zvyká na oddělené státy.

Třetí významnou skupinou jsou Vietnamci. Dle aktuálních statistik žije v České republice dlouhodobě či trvale zhruba 61 tisíc občanů Vietnamu. Fyzicky a kulturně jsou však nejviditelnější enklávou. Ačkoliv do českých zemí zpočátku mířili jako dělníci nebo studenti, po roce 1989 sem mířili jako podnikavci prodávající nejrůznější asijské zboží, často levné a pochybné kvality. Aktuálně jsou většinou společností vnímáni jako trhovci nebo provozovatelé malých obchůdků, zejména večerek. Nutno podotknout, že díky jejich pílí a pracovnímu nasazení je v řadě současných českých vesnic alespoň nějaký obchod. Ovšem tak jako v případě Ukrajinců platí, že se s nimi můžeme setkat v celé řadě oborů (jsou mezi nimi lékaři, herci, novináři, policisté). To platí převážně pro druhou generaci, která se zde již narodila a vystudovala. Vietnamští žáci a studenti bývají často dáváni za vzor snaživosti a talentu.

Na čtvrtém místě se umístili Rusové s počtem lehce překračujících 38 tisíc dlouhodobě či trvale usazených cizinců. Asi nejznámější „ruské město“ v České

republice jsou Karlovy Vary, kde mnozí z nich investovalo své nemalé finanční prostředky do nákupu nemovitostí. Historie jejich migrace do českých zemí sahá tak jako v případě Ukrajinců ještě do dob Rakouska-Uherska. Ovšem významná emigrace Rusů z jejich rodné země se začíná psát až s Velkou říjnovou socialistickou revolucí, kdy začal velký útěk „třídních nepřátel“. Mnoho zde takto usídlených Rusů bylo po konci druhé světové války sovětskou armádou na území Československa zatčeno a odvečeno zpět do Sovětského svazu, odkud putovali do nechvalně proslulých gulagů. I v současnosti zde žije mnoho ruských občanů, kteří ze své země odešli do bezpečnější České republiky a za lepším životem, nebo uprchli před válečným konfliktem – mezi ně patří například Čečenci. V této souvislosti nesmíme zapomínat ani na občany bývalých sovětských republik, kteří zde taktéž trvale žijí. Jedná se o Uzbeky, Armény, ale především Kazachy, kterých zde žije kolem 6 tisíc.

Další větší skupinou cizinců žijících u nás jsou Němci, kteří s počtem 21 tisíc dlouhodobě či trvale usazených cizinců soupeří o pátou příčku tohoto pomyslného žebříčku s Poláky, kterých zde žije rovněž téměř 21 tisíc. U obou skupin můžeme vidět mnohasetletou historickou stopu vzájemného soužití, hlavně v příhraničních oblastech. Podle sčítání lidu z roku 1921 žily v českých zemích téměř 3 miliony Němců, přičemž téměř všichni byli po konci druhé světové války vysídleni. Dnešní Němci jsou zčásti potomci někdejších sudetských Němců, kteří nebyli vyhnáni, někteří z nich se za sudetské Němce nepovažují, přestože žijí převážně v těchto příhraničních místech. V případě Poláků byla situace podobná, jelikož k nově vzniklému československému státu v roce 1918 byla připojena i část Těšínska a mnoho Poláků se prakticky ze dne na den stalo občany Československa. Současná polská imigrace je vyloženě pracovní. Řada z nich do českého státu míří za vyššími výdělky, ale i za obchodem nebo z důvodu podnikání.

Bulhaři spolu s Rumuny jsou umístěni na sedmém a osmém místě s počtem převyšujícím 15 tisíc, respektive 14 tisíc, dlouhodobě či trvale usazených cizinců. Počátek migrace bulharského obyvatelstva do českých zemí sahá rovněž do historie, a to na samý konec 19. století. Jednalo se však vyloženě o marginální množství imigrantů. Větší skupina Bulharů uprchla do Československa na konci druhé světové války před postupující Rudou armádou. Bulhaři byli rovněž mezi cizinci, kteří osídlovali vylidněné československé pohraničí v poválečné době. Současná imigrace je vyloženě pracovní. Řada z nich do českého státu míří za vyššími výdělky. Rumunská migrace do českých zemí byla ovlivněna meziválečnou epizodou v důsledku připojení Podkarpatské Rusi k Československu, Rumuni totiž byli rozšířeni po celém území Marmarošské župy. Jejich cesta do českých zemí je spojena i s krajanskou migrací, kdy docházelo k návratu Čechů z Banátu a dalších oblastí. Současná imigrace je, jako v případě té bulharské, vyloženě pracovní. Řada z nich do českého státu míří za vyššími výdělky.

Na devátém místě se umístili Američané, tedy občané Spojených států, s počtem 9 tisíc dlouhodobě či trvale usazených cizinců. Asi nebude překvapením, že největší koncentrace těchto imigrantů je v Praze, jelikož se jedná především o cizince pracující pro velké nadnárodní korporace. Nutno podotknout, že jejich snaha o začlenění do většinové společnosti je minimální, často se pohybují pouze v uzavřeném pracovním i společenském prostředí. Stejně tak je to s ochotou naučit se poměrně těžký český jazyk. Mnoho z nich k tomu nevidí důvod a jejich řečí i s českými přáteli tak zůstává pouze rodná angličtina.

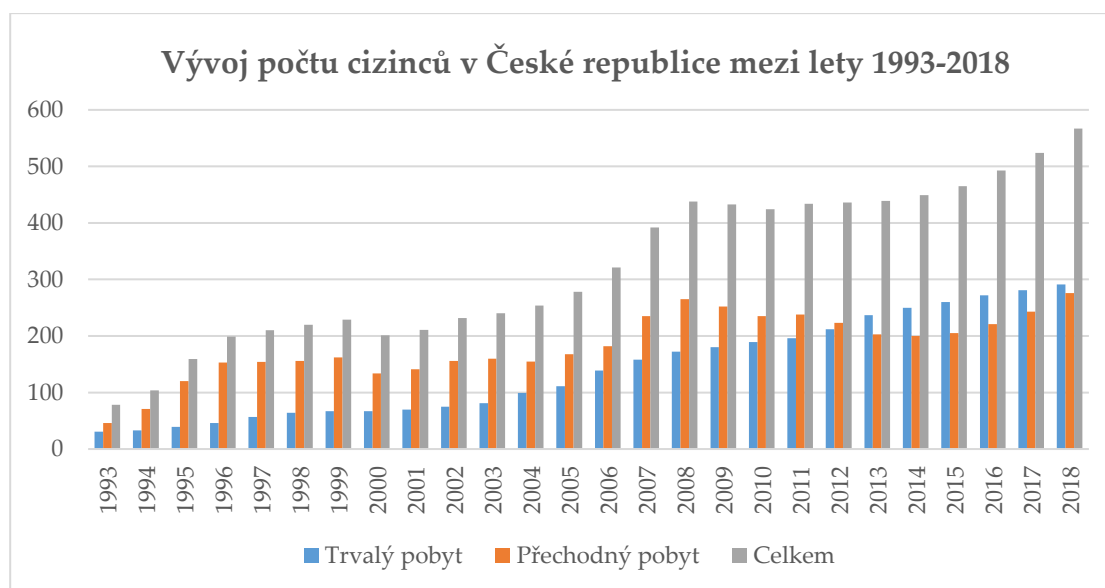
Poslední desáté místo v našem pomyslném žebříčku uzavírají Mongolové, rovněž s počtem 9 tisíc dlouhodobě či trvale usazených cizinců. Spolupráce mezi Československem a Mongolskem v rámci rozvoje hospodářství a s ní související výměna pracovních sil započala již v šedesátých letech 20. století. Historie migrace Mongolů je však poměrně krátká, začíná po vstupu České republiky do Evropské

unie. Mongolové ve snaze najít dobře placené zaměstnání nebo jen lepší životní podmínky v některém státě Evropské unie znovuobjevili i český stát, a ten jim z důvodu sílící poptávky po levné pracovní síle pragmaticky vychází vstříc i v současnosti.

Na dalších místech najdeme zástupce států z různých částí světa: Čína – 7 506, Velká Británie – 7 093, Maďarsko – 6 645, Bělorusko – 6 390, Kazachstán – 6 174, Moldavsko – 5 833, Itálie – 5 268, Indie – 4 462, Srbsko – 4 383, Francie – 4 164, Rakousko – 3 644 a tak dále.

Ukrajinci, Slováci, Vietnamci, Rusové, Němci, Poláci, Bulhaři, Bělorusové, Chorvati, Maďaři, Romové, Rusíni, Srbové a Řekové (těch zde nyní žije kolem 1,6 tisíc) jsou uznané národnostní menšiny. Jako takové mají nárok na podporu výuky v rodném jazyce, vlastních spolkových aktivit i kultury ze strany státu. Menšiny musí splňovat dvě základní podmínky. Jejich komunity musí v českých zemích historicky působit (přesná doba není stanovena) a mít dostatečný počet příslušníků s českým občanstvím (rovněž není upřesněn).

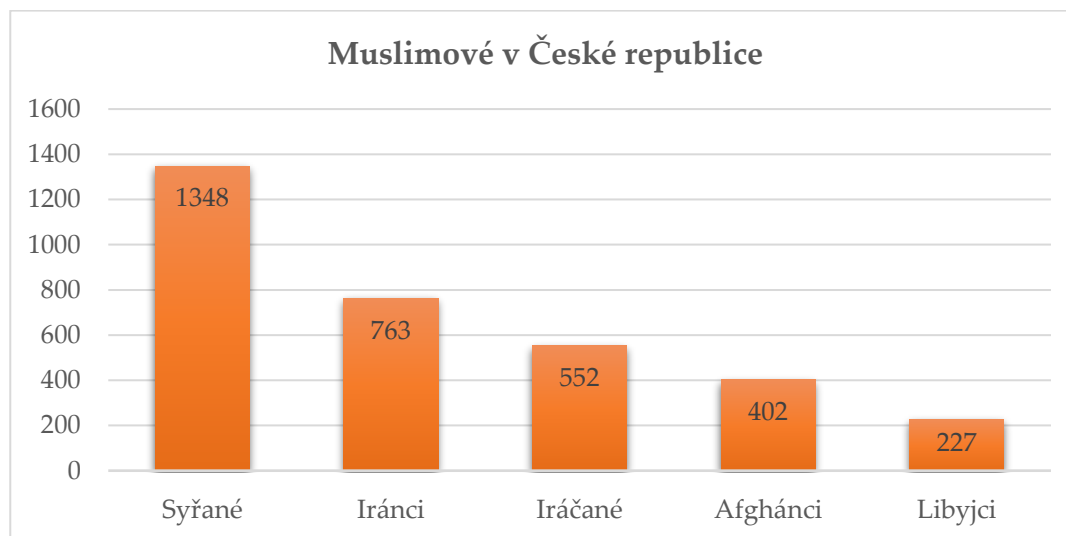
2.4.2 Podíl muslimů na celkové populaci

Obr. 3 - Vývoj počtu cizinců v České republice mezi lety 1993-2018 (ČSÚ, 2018)

Podíl cizinců v České republice se postupně zvyšuje, v současné době v České republice žije téměř 567 tisíc dlouhodobě či trvale usazených cizinců. Jejich podíl na celkové populaci je tedy zhruba 5 %.

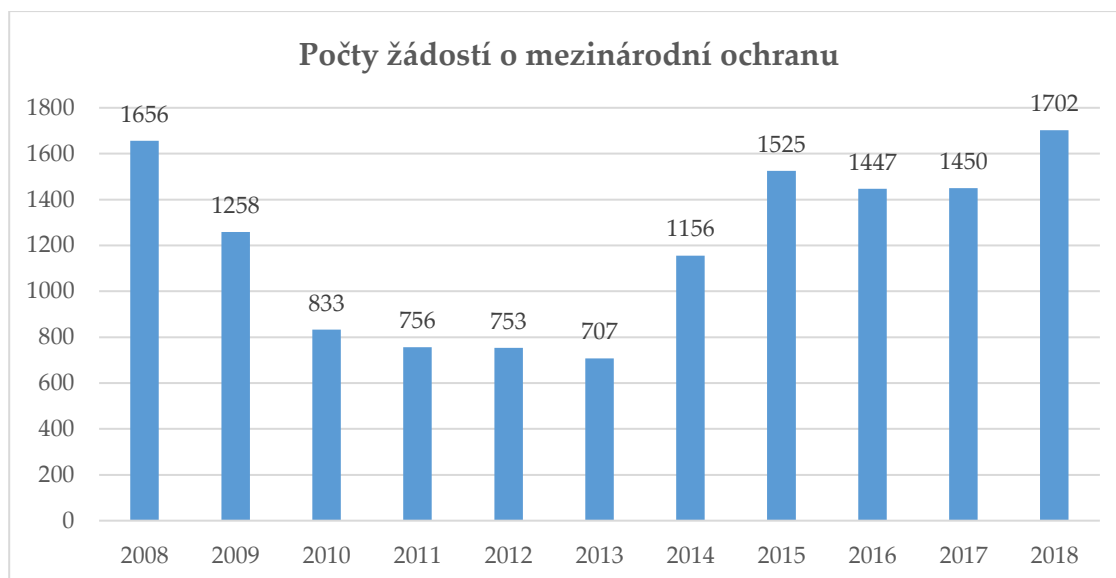
Hovořit u nás v souvislosti s velkou migrací do Evropy o nějaké „muslimské invazi“, což vytrvale opakují někteří politici i další lidé, neodpovídá realitě. V Česku momentálně žije s přechodným nebo trvalým pobytem 1 348 lidí ze Sýrie, dále 763 z Íránu, 552 z Iráku, 402 z Afghánistánu a 227 z Libye. Jenže to se jedná v součtu o imigranty za uplynulých několik desetiletí. Zajímavostí pak je, že na přechodném pobytu zde žijí 3 občané Korejské lidově demokratické republiky (ČSÚ, 2018).

Obr. 4 – Celkové počty nejvíce zastoupených cizinců pocházejících z islámských zemí (ČSÚ, 2018)

2.4.3 Žádosti o mezinárodní ochranu

O azyl v Česku v loňském roce požádalo 1 702 cizinců, což bylo o 252 méně než v roce 2017 (Obr. 5 – Počet žádostí o mezinárodní ochranu v české republice mezi lety 2008-2018). Nejčastěji chtěli azyl získat občané Ukrajiny, kteří podali 418 žádostí. Následovali občané Gruzie, Kuby a Arménie, kteří podali mezi 117 a 170 žádostmi. Vyplývá to z aktuálních statistik, které zveřejnil Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky (OAMP, 2019).

Obr. 5 – Počet žádostí o mezinárodní ochranu v české republice mezi lety 2008-2018 (OAMP, 2019)

Ukrajinci tvoří dlouhodobě největší část žadatelů o azyl, zájem o mezinárodní ochranu však v posledních třech letech opadá. V loňském roce počet žadatelů z této země proti roku 2017 klesl o 17. Meziročně naopak silně vzrostl zájem o tuzemský azyl mezi občany ze dvou postsovětských republik. Občané Gruzie a Arménie a v roce 2017 podali maximálně 129 žádostí, v roce následujícím již 170.

V loňském roce pokračoval pokles žadatelů o azyl, kteří pocházejí ze států, o nichž se v roce 2015 mluvilo v souvislosti s migrační krizí. Tehdy například o tuzemský azyl žádalo 134 občanů Sýrie, kteří tak tvořili druhou nejpočetnější skupinu zájemců. V roce 2017 jich bylo necelých 80 a loni už jen 37.

V roce 2017 podle statistik ministerstva vnitra získalo azyl 48 lidí, dalších 117 dostalo doplňkovou ochranu, která se na rozdíl od azylu uděluje na předem stanovenou dobu (Obr. 6 – Přiznání mezinárodní ochrany cizincům v České republice mezi lety 2008-2018). Převážně ji získávají lidé, kteří nedostali azyl, ale v případě návratu domů jim nyní hrozí nebezpečí. V 1 566 případech tuzemské úřady azyl neudělily nebo řízení zastavily. I s čekajícími žádostmi o vydání mezinárodní ochrany z předešlého roku bylo celkově vydáno 1 731 rozhodnutí.

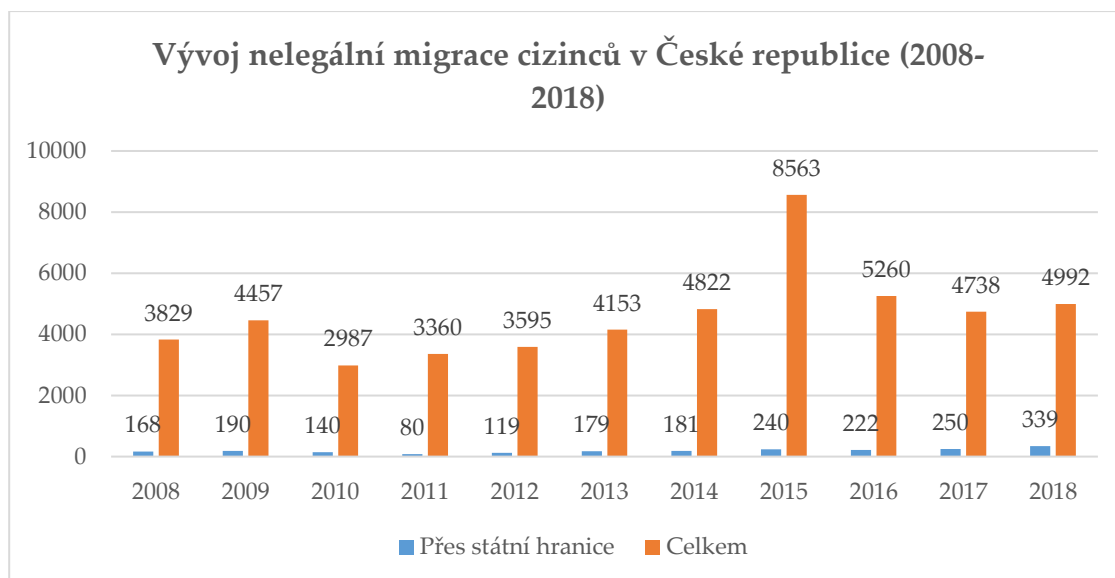

*Obr. 6 – Přiznání mezinárodní ochrany cizincům v České republice mezi lety 2008-2018
(OAMP, 2019)*

V letech 2010 až 2013 se pohyboval počet žadatelů pod tisícovkou, v posledních pěti letech naopak tuto hranici překonal. Dříve ale nebylo výjimkou ani několik tisíc žadatelů ročně. Extrémní byl rok 2001 s více než 18 tisíci žádostmi.

2.4.4 Situace v oblasti nelegální migrace

Situace v oblasti nelegální migrace v České republice je poslední tři roky stabilizovaná a naše země není hlavní tranzitní ani cílovou zemí pro migrující cizince. Počty migrantů se v roce 2018 zásadně nelišily od předešlého roku. V období od 1. ledna do 31. prosince 2018 bylo na našem území zjištěno při nelegální migraci celkem 4 992 osob (Obr. 7 - Vývoj nelegální migrace cizinců v České republice mezi lety 2008-2018). V porovnání s rokem 2017 se jedná o mírný nárůst o 254 osob, respektive mírný pokles proti roku 2016 (OAMP, 2019).

Obr. 7 - Vývoj nelegální migrace cizinců v České republice mezi lety 2008-2018 (OAMP, 2019)

Nejpočetnější skupinou nelegálních migrantů jsou cizinci, kteří na naše území vstoupili legálně, ale ve stanovené době nevycestovali a dál pobývají na našem území nelegálně. V loňském roce zjistila cizinecká policie 4 653 případů. Jde o velmi mírný nárůst oproti roku 2017 (o 165 osob). V roce 2016 se jednalo o 5 038 případů. Z hlediska státní příslušnosti převládali občané ze třetích zemí, nejčastěji z Ukrajiny (1 470 osob), Moldávie (567 osob), Vietnamu (312 osob), Ruska (273 osob) a Uzbekistánu (157 osob). Nejvíce nelegálně pobývajících cizinců bylo odhaleno v Praze (39,8 %), dále pak na mezinárodních letištích (18,1 %), v Jihomoravském (7,7 %), Ústeckém (7,1 %) a Plzeňském kraji (4,3 %) (OAMP, 2019).

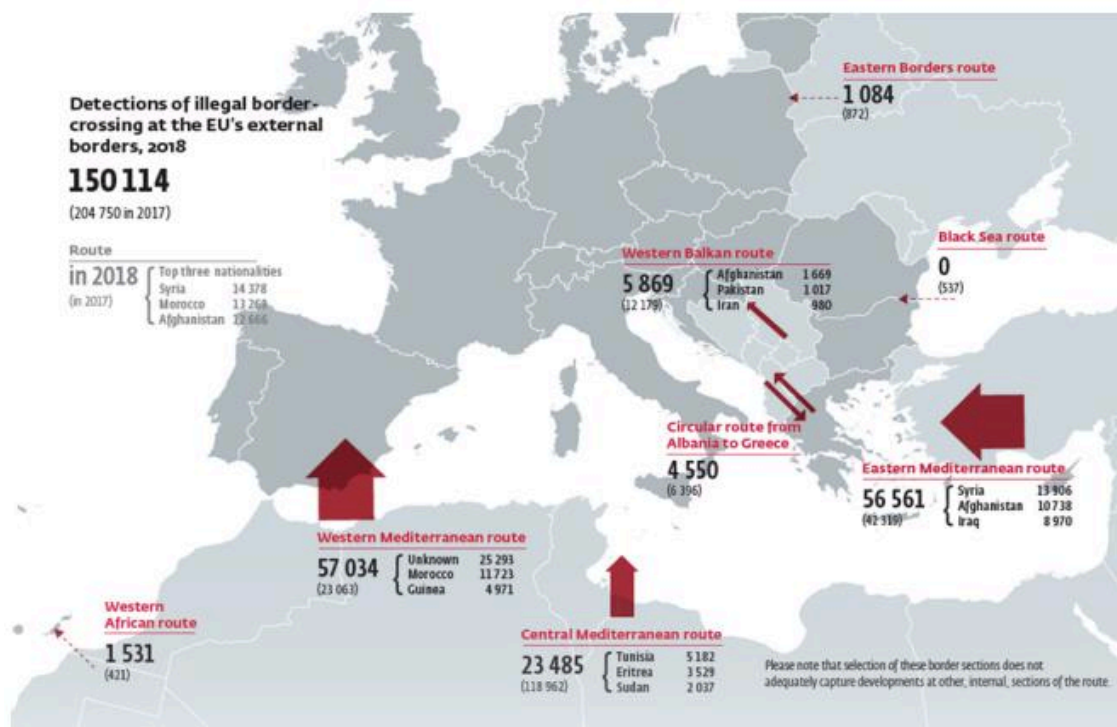
Počet cizinců zjištěných při nelegálním překročení vnější schengenské hranice (mezinárodní letiště) postupně narůstal z 222 za rok 2016 a 250 v roce 2017 až na 339 v loňském roce. Cizinci byli zajištěni nejčastěji při svém příletu do České republiky a jednalo se nejvíce o Gruzínce (51 osob), Albánce (39 osob), Ukrajince (28 osob), státní příslušníky Jemenu (21 osob) a cizince bez státní příslušnosti (21 osob) (OAMP, 2019).

2.5 Migrační trasy do Evropy

Mezi roky 2006 až 2008 se migranti mířící do Evropské unie vydávali nejčastěji od břehů severozápadní Afriky. Mezi hlavní patřily zpočátku trasy vedoucí ze Senegalu či Mauritánie přes Kanárské ostrovy, případně přes španělské enklávy na pobřeží Afriky, města Ceuta a Melilla. Počet migrantů cestujících přes Kanárské ostrovy se podařilo snížit díky bilaterálním dohodám mezi zeměmi severní Afriky a Španělskem a posílené společné stráží na moři u španělských hranic, koordinované evropskou agenturou Frontex. Avšak trasa přes Ceutu a Melillu patří od roku 2011 opět k často užívaným.

Další hojně využívanou trasou v letech 2006 až 2009 byla cesta přes Itálii. Po prvních velkých vlnách se v roce 2009 podařilo situaci stabilizovat především díky bilaterálním dohodám mezi Itálií a Libyí. Po roce 2011 se ovšem počet migrantů i na italské trase téměř zdesetinásobil.

Poslední a zároveň nejčastěji využívanou trasou je hranice mezi Tureckem a Řeckem, ať už pozemní či námořní (mimo jiné i přes Kypr). Od roku 2008 je tato trasa druhou nejfrekventovanější, hned po trase vedoucí přes ostrov Lampedusa. V roce 2009 tudy prošlo 40 % všech uprchlíků směřujících do Evropské unie. V roce následujícím agentura Frontex ve spolupráci s členskými státy nasadila na pozemské hranici mezi Tureckem a Řeckem pomocné týmy, které asistovaly při kontrole na hranicích. Přes dočasné zlepšení se však počty migrantů začaly znovu zvyšovat. Nejčastěji tuto trasu využívají migranti ze Sýrie, Afghánistánu a Iráku.

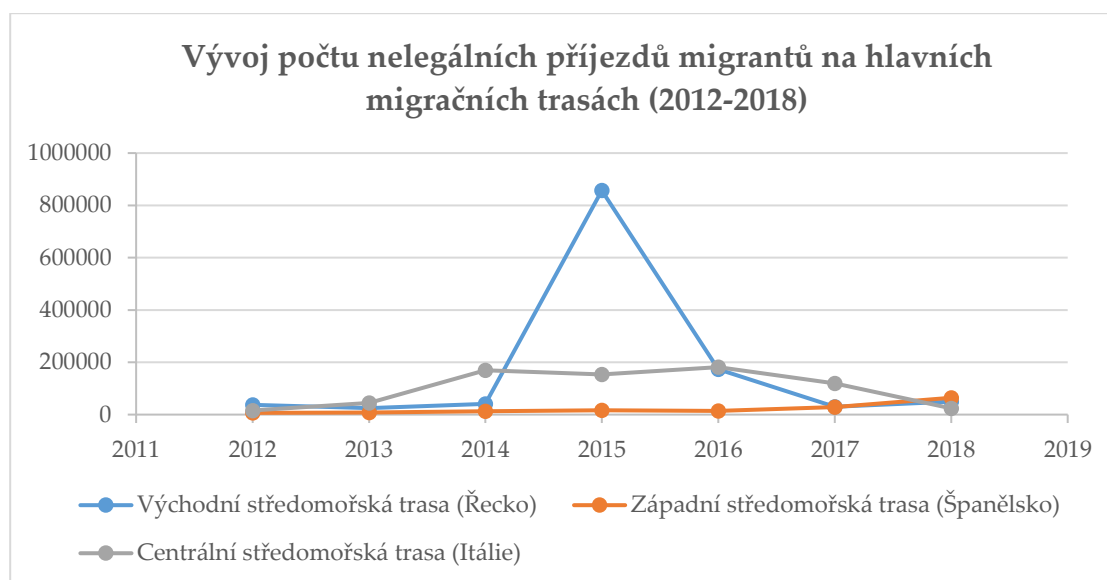

Obr. 8 – Vizualizace frekventovanosti hlavních tras nelegální migrace do Evropy v roce 2018 (Frontex, 2019)

Za počátek migrační krize tohoto desetiletí, a s ní spojeného velkého množství uprchlíků směřujících do Evropy, která vyvrcholila v roce 2015, můžeme označit takzvané „Arabské jaro“⁹ z roku 2011. Od tohoto okamžiku Evropa zaznamenává zvýšený nárůst počtu uprchlíků mířících převážně do vybraných zemí Evropské unie. Nejčastějším cílem imigrantů jsou státy západní a severní Evropy, především Německo. Dále Švédsko, Rakousko, Francie a státy Beneluxu. Dle údajů Organizace spojených národů tvoří největší část žadatelů o azyl lidé ze zemí Blízkého a Středního východu (zejména Syřané, Afghánci, Iráčané), subsaharské Afriky a západního Balkánu.

⁹ Tímto pojmem jsou označovány vlny protestů, demonstrací, nepokojů a revolucí, které probíhaly nebo stále probíhají v arabském světě. Jako první započaly v Tunisku, kde se po rozsáhlých celonárodních protestech změnil vládní režim. Dalšími zeměmi zasaženými protesty nespokojených občanů bylo například Alžírsko, Egypt, Jemen, Libye, Sýrie nebo Súdán.

Jak jsem už naznačil výše, migračních cest do Evropy existuje několik. Hlavními jsou Balkánská trasa, Centrální středomořská trasa a Západní středomořská trasa. Nyní si o nich řekneme něco více.

Obr. 9 - Vývoj počtu nelegálních příjezdů migrantů na hlavních migračních trasách mezi lety 2012-2018 (OAMP, 2019)

2.5.1 Balkánská trasa

Balkánská trasa je souhrnným označením cesty uprchlíků a migrantů původem především ze zemí Blízkého východu. Vede přes Turecko a státy západního Balkánu a pokračuje dále do střední a západní Evropy. Od konce roku 2014 se jedná o klíčovou migrační trasu, kterou prochází převážná většina z celkového počtu žadatelů o mezinárodní ochranu v Evropské unii. Obr. 9 – Vývoj počtu nelegálních příjezdů migrantů na hlavních migračních trasách mezi lety 2012-2018, zobrazuje poměrně prudký vzrůst počtu imigrantů putujících do Evropy Balkánskou trasou, který vyvrcholil v roce 2015, kdy tudy do Evropy přišlo více než 856 tisíc osob. Vliv na to mělo více faktorů.

Jedním z nich bylo, že se jedná celkem o bezpečnou trasu. V případě cesty z turecké pevniny na řecké ostrovy je třeba na lodi překonat pouze

několikakilometrovou mořskou úžinu. Dalším faktorem byla i nekonečná válka v Sýrii, z níž prchalo do Turecka stále víc Syřanů. Někteří z nich zůstali ve zdejších uprchlických táborech, ale další pokračovali přes tuto zemi do Evropy. Klíčovou roli hrálo i prohlášení německé vlády, respektive kancléřky Angely Merkelové, že v případě syrských uprchlíků Německo nebude postupovat dle Dublinských úmluv a nebude je vracet do země vstupu. Následkem toho jen za říjen 2015 přišlo do Německa touto trasou více než 200 tisíc uprchlíků. Humanitární situace na této trase se v souvislosti s rostoucím počtem příchozích a se zhoršujícím se počasím začala měnit v katastrofální a Evropská unie musela přehodnotit celou nastalou situaci.

Na jaře roku 2016 došlo mezi Evropskou unií a Tureckem k podepsání dohody o navracení migrantů. Paradoxem je, že jedním z hlavních vyjednávačů bylo i Německo. Záměrem této dohody bylo regulovat tok migrantů přicházejících do Evropské unie právě touto trasou, a to především výměnou za bezvízový styk pro turecké občany. Téměř ihned po uzavření dohody došlo k zásadnímu snížení počtu migrantů tranzitujících přes Turecko. Za celý rok 2016 tuto trasu použilo zhruba 173 tisíc migrantů a v roce 2017 došlo k poklesu až na necelých 30 tisíc uprchlíků. V následujícím roce tento počet mírně stoupl, ovšem nijak dramaticky.

2.5.2 Centrální středomořská trasa

Druhou významnou migrační cestou je Centrální středomořská trasa vedoucí z pobřeží severoafrických států, nejčastěji začíná v západní Libyi nebo na pobřeží Tuniska, vede přes Středozemní moře k pobřeží Itálie, včetně ostrova Sicílie. Nejfrekventovanějším místem se pak stal italský ostrov Lampedusa, kde od listopadu 2015 funguje první záchytný tábor (takzvaný hotspot) zřízený Evropskou unií. Toto zařízení napomáhá v urychlení procesu azylového řízení a oddělení nelegálních migrantů, kteří na azyl právo nemají.

Centrální středomořská trasa je využívána především uprchlíky z Eritrei, a také ekonomickými migranty ze Senegalu, Gambie, Pobřeží Slonoviny a Nigeru. Tato trasa je ve srovnání s Balkánskou mnohem nebezpečnější. A to především z důvodu nutnosti překonání poměrně dlouhého úseku Středozemního moře. Obr. 9 zobrazuje rovněž nárůst počtu uprchlíků připlouvajících do Evropy. Ten však nebyl tak prudký jako v případě Balkánské trasy. Mezi lety 2013 a 2014 narostl počet uprchlíků využívajících tuto trasu ze 45 tisíc na sto 70 tisíc. Největší zastoupení měli běženci z Eritrei, které ze země vyhnala diktatura prezidenta Isaiase Afwerkiho, militarizace země a vysoká nezaměstnanost. Stěžejní rozhodující silou motivující Eritrejce k odchodu ze země je však nadále dlouholetá povinná vojenská služba pro všechny jedince po dosažení věku 18 let. Nedostatečné plnění služby či její odmítnutí je spojeno s následnými represemi. Cestu přes Středomoří zprostředkovávají všem uprchlíkům bez rozdílu zločinecké sítě, ale také jednotliví pašeráci. Ti za nemalý poplatek organizují cestu k evropským břehům na nejrůznějších plavidlech. Většinou se jedná o nafukovací čluny nebo rybářské lodě, které nejsou uzpůsobeny pro dlouhou plavbu. Jsou mnohdy v nevyhovujícím technickém stavu a ve většině případů jsou přeplněna. Není proto žádným překvapením, že ne každé se dostane do cíle. Následky bývají pro riskující migranty fatální. Ty zachraňují lodě neziskových organizací, které byly a jsou za svou činnost kritizovány především pobřežními státy Evropské unie. Zejména Malta, Itálie a Řecko je pranýřují, že díky nim narůstá počet uprchlíků v jejich zemích. Což zhoršuje životní podmínky dříve připluvších uprchlíků v již přeplněných záchytných táborech.

Pokles přílivu uprchlíků na této trase začal rokem 2016, kdy klesl zejména počet vypravených člunů s migranty, a to i díky zvýšené aktivitě libyjské pobřežní stráže podporované Evropskou unií. Příslušníkům pobřežní stráže se mnohokrát podařilo zadržet uprchlíky dříve, než se dostali k lodím, které by je přepravily do Evropy. V roce 2016 tuto trasu použilo zhruba 181 tisíc migrantů, v roce 2017 došlo k poklesu na 119 tisíc a v následujícím roce se pokles zastavil na čísle, lehce

převyšujíc 23 tisíc. I přes tento pokles se počet úmrtí na moři zvýšil. V roce 2017 při pokusu dostat se do Evropy Centrální středomořskou trasou zahynulo 2 276 osob, ke konci září 2018 statistiky hovořily o 1 500 mrtvých.

2.5.3 Západní středomořská trasa

Poslední významnou trasou je Západní středomořská trasa vedoucí přes hraniční ploty španělské enklávy Ceuta a Melilla v severoafrickém Maroku. Od břehů Maroka totiž dělí Pyrenejský poloostrov jen poměrně úzký Gibraltarský průliv a trasa by se tedy dala označit jako bezpečná.

Dle dostupných dat se tudy do Španělska mezi lety 2012 až 2016 každoročně dostalo nejméně migrantů ze všech tras. Obr. 9 ukazuje, že se jejich počet postupně zvyšoval z necelých 8 tisíc v roce 2012 až na 14 tisíc v roce 2016, v roce 2015 došlo k mimořádnému zvýšení na 16 tisíc osob. Oblíbenost této trasy se začala zvyšovat s rokem 2017, kdy do Evropské unie zamířilo 28 tisíc migrantů. V následujícím roce se toto číslo dokonce zvýšilo na téměř 65 tisíc. Příčinou by mohlo být zavedení protiuprchlických opatření na ostatních trasách. Přestože se jedná o relativně bezpečnou trasu, loňskou cestu přes moře nepřežilo nebo se při ní ztratilo 769 lidí.

2.5.4 Možný vývoj v roce 2019

Jedním z klíčových faktorů ovlivňujících intenzitu a trasy možných migračních toků je vůle, úsilí a rovněž i kapacity zemí, ležících na klíčových existujících i potenciálních migračních trasách vedoucích do Evropské unie, těmto migračním pohybům bránit. Dalším významným činitelem je schopnost a snaha těchto států, zejména těch v sousedství Evropy, bránit příchodu migrantů již na své vlastní území. V této souvislosti je z hlediska možných rizik velmi podstatné, do jaké míry bude i nadále možný relativně snadný legální či nelegální vstup migrantů přicházejících po Západní středomořské trase ze subsaharské Afriky do těchto zemí.

Opětovné rozdmýchání konfliktu v Libyi by také mohlo být impulsem pro migranty k většímu využívání Centrální středomořské trasy.

Kromě těchto hlavních migračních tras je z hlediska možných rizik nutné věnovat pozornost i migraci z Latinské Ameriky. Právě z tohoto regionu roste počet žádostí o mezinárodní ochranu již od roku 2013. Může za to i skutečnost, že občané řady zemí tohoto regionu mají možnost cestovat do Evropské unie bez vízové povinnosti. A také vnitropolitický vývoj v některých z nich, především ve Venezuele, vytváří migrační potenciál pro příchody do Evropy. Cílem těchto migrantů je s ohledem na jazykovou vazbu především Španělsko (Frontex, 2019).

Okolnost, která má dle Frontexu rovněž určitý dopad na rozhodnutí migrantů se vydat na cestu do Evropy, je způsob, jakým je Evropa jako potenciální migrační destinace vykreslována v médiích. Tyto informace jsou, vedle informací získaných ze sociálních sítí nebo z osobní zkušenosti dalších migrantů, jedním z významných faktorů ovlivňujících jejich rozhodování. Přetrvávající hrozbou je možnost nelegálního překračování vnějších schengenských hranic s vazbou na teroristické aktivity či jejich podporu, přičemž významným činitelem zesilujícím tuto hrozbu jsou pokračující nezjištěná vyloďování migrantů v přímořských zemích Evropské unie (Frontex, 2019).

3 CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY

Cílem diplomové práce je zpracování analýzy vlivů a dopadů současné migrace na vnitřní bezpečnost České republiky. Teoretická část obsahuje nezbytné základní pojmy související s migrací, jejím vývojem a charakteristikou, včetně nejčastějších důvodů a příčin tohoto fenoménu. Popsal jsem zde různé druhy migračních tras do Evropy a z pohledu vnitřní bezpečnosti vybral ty nejdůležitější pro Českou republiku. Nezbytnou součástí diplomové práce je deskripce migrační politiky vybraných států evropského prostoru, zejména Německa, Rakouska a Švédska. V praktické části provedu analýzu a syntézu provázanosti migrace s kriminalitou v České republice a srovnání se zahraničím (konkrétně se Švédskem, Německem a Rakouskem). Následně rozeberu přínosy migrace a zároveň její negativní jevy. Neopomenu ani vyhodnocení bezpečnostního prostředí České republiky v kontextu Evropské unie. Výsledné šetření přehledně zpracuji formou SWOT analýzy, komparace, analýzy a syntézy. V závěru navrhnou možnosti, které by vedly k případnému zmírnění migrace a jejího negativního dopadu na společnost v České republice.

V rámci praktické části dojde souhrnem využitých výzkumných metod k potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz.

HYPOTÉZA 1. Předpokládáme, že imigranti představují hrozbu pro vnitřní bezpečnost České republiky.

HYPOTÉZA 2. Předpokládáme, že imigrace zvýší nárůst kriminality v České republice.

HYPOTÉZA 3. Předpokládáme, že migrace řeší kladně poptávku na trhu práce.

4 METODIKA

Pro lepší orientaci čtenáře v další, praktické, části této diplomové práce popíši na následujících řádcích metody a způsoby analýzy, pomocí kterých jsem zkoumal, zpracovával a analyzoval data z pramenů mé práce, které tvoří její podpůrnou informační síť. Pro zpracování teoretické části byla provedena literární rešerše dostupných knižních a internetových zdrojů. Mezi prameny nezbytné pro vytvoření diplomové práce jsem vybral monografie českých i zahraničních renomovaných autorů, kteří oplývají dostatečnou znalostí dané problematiky. Dále jsem využil právní akty České republiky, a dokumenty, které nemají legislativní charakter. Kvůli charakteru mé práce jsem zvolil metodu deskripce, komparace, kazuistiky, analýzy, SWOT analýzy a syntézy. Na základě těchto metod jsem vytvořil přehled nejdůležitějších poznatků týkajících se dané problematiky.

4.1 Metoda deskripce

Metodou deskripce jsem detailně popsal především migrační politiku vybraných států Evropské unie. Tato činnost spočívá v podrobném postupném poznávání zkoumaného jevu.

4.2 Metoda komparace

U jednotlivých popsaných jevů porovnám jejich určité podobnosti a shody, případně rozdíly. Pomocí této metody zjistím, zda se v různých jevech opakují stejné či podobné prvky.

4.3 Kazuistika

Další výzkumnou metodou, kterou ve své práci využívám, je kazuistika. Za pomoci této metody provedu případovou studii konkrétních případů ze života. Podrobně zde popíši teroristické útoky s radikálním islamistickým podtextem, které následně zanalyzuji.

4.4 Metoda analýzy

Metoda analýzy je založena na procesu reálného nebo myšlenkového rozkladu zkoumaného objektu. V mém případě budou tímto objektem právě teroristické útoky s radikálním islamistickým podtextem, u nichž provedu rozbor jejich vlastností, vztahů a faktů, postupující od celku k částem.

4.5 SWOT analýza

SWOT analýza je univerzální analytickou metodou, která se využívá pro kompletní vyhodnocení vnějších a vnitřních aspektů, které mohou ovlivnit zkoumanou problematiku. Faktory, které tato analýza hodnotí, jsou silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby. Pomocí SWOT analýzy identifikuji klíčové silné a slabé stránky dopadů migrační krize na Českou republiku, včetně daných opatření a hrozeb. Dále zde vyhodnotím bezpečnostní prostředí České republiky v kontextu Evropské unie.

4.6 Metoda syntézy

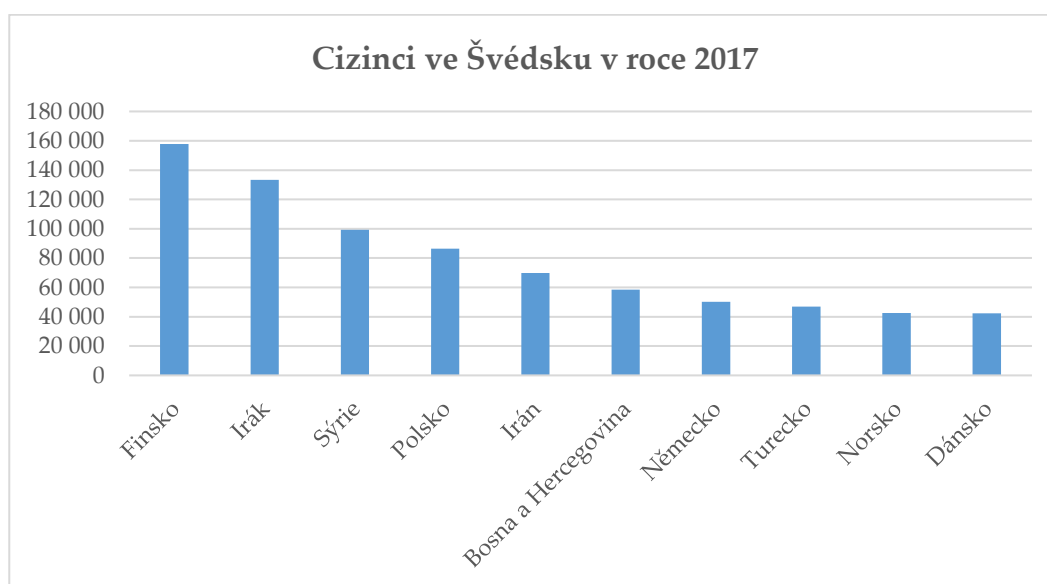
Poslední použitou vědeckou metodou bude syntéza, která je základem pro pochopení vzájemné souvislosti jevů. Pomocí ní sumarizuji poznatky vedoucí k získání nových, včetně vztahů, případně zákonitostí.

5 VÝSLEDKY

5.1 Kriminalita cizinců ve vybraných státech Evropy

5.1.1 Švédsko

Ke konci roku 2017 mělo Švédsko 9 059 651 obyvatel, cizinců registrovaných v tomto období zde žilo 897 336 (Online encyklopedie migrace, z. s., 2019). To odpovídá téměř 10 % celkové populace. V průběhu tohoto roku se stalo švédskými občany téměř 69 tisíc lidí z více než 160 zemí světa. Jednalo se o 14% nárůst ve srovnání s předchozím rokem. Větší nárůst počtu cizinců ve Švédsku lze vysvětlit významným přistěhovalectvím ze Sýrie v posledních letech. Uprchlíci ze Sýrie (8 635) byli také největší skupinou, která obdržela švédské občanství v roce 2017, následovali Somálci (8 140) a lidé bez státní příslušnosti (7 072) (SCB, 2019). Obr. 10 přehledně zobrazuje nejvíce zastoupené cizince ve švédské populaci podle země původu.

Obr. 10 - Pořadí cizinců ve Švédsku podle národnosti (SCB, 2019)

Počet cizinců ve Švédsku se od sedmdesátých let 20. století více než zdvojnásobil. V té době bylo v zemi registrováno přibližně 400 tisíc cizích občanů.

Podíl cizinců ve vztahu k celé populaci se za stejné období zvýšil z 5 % na téměř 10 % (SCB, 2019).

Statistika protiprávních činů

V roce 2017 bylo ve Švédském království nahlášeno přibližně 1 510 000 trestných činů. Ve srovnání s rokem 2017 se jednalo o 4 710 více trestných činů. Během posledních deseti let (2008-2017) se počet oznámených trestných činů zvýšil o přibližně 137 000 trestných činů (+ 10 %). Od roku 1975, kdy bylo nahlášeno 750 tisíc trestných činů, se počet oznámených trestných činů neustále zvyšoval. Podobně tomu bylo i u přestupků (SCB, 2019).

Podle švédského statistického úřadu nejvíce rostl počet oznámených trestných činů proti lidem, kde došlo k nárůstu o 12 500 činů (+ 5 %). Dopravní delikty se zvýšily o 10 600 (+ 13 %), zde k nárůstu došlo především kvůli úpravě trestního zákoníku, respektive přidáním několika trestných činů, které do roku 2016 byly pouhým přestupkem. K nárůstu ovšem došlo i u počtu oznámených trestných činů spadajících do drogové problematiky, celkem o 9 560 (+ 11 %). Naopak byl zaznamenán pokles na úseku problematiky krádeží a ostatní majetkové trestné činnosti (například vandalství), kde došlo k poklesu o 3 %, respektive o 7 % (SCB, 2019).

Období posledních deseti let (2008-2017) se vyznačovalo snížením podílu krádeží (- 9 %). Podíl neživotního zločinu klesl také za posledních deset let o 2 %. Většina ostatních kategorií trestných činů zvýšila svůj podíl nebo zůstala nezměněna. Podíl podvodu se zvýšil o 7 % a zločiny proti lidem se zvýšily o 3 %, zatímco drogové trestné činy se zvýšily o 1 %. Celkově bylo v roce 2017 zaznamenáno téměř 84 200 trestných činů v kategorii zneužívání (- 5%). V této kategorii došlo v roce 2017 k oznámení zneužívání dívek a žen v 36 600 případech. U chlapců a

mužů v 46 600 případech. V porovnání s rokem 2008 došlo ke zvýšení o 14 % v první skupině, v případě druhé ke snížení o 9 % (BRÅ - Brottsförebyggande rådet, 2019).

I na vývoji mezi roky 2015 a 2016, kdy začala migrační krize, lze vysledovat rostoucí trend u nejrůznějších druhů trestné činnosti. Sexuální delikty v tomto období meziročně stouply o 12 % na 20 300 případů. Znásilnění o 13 % na 6 720. Jen pro zajímavost, objasněnost u této trestné činnosti byla pouhých 11 %. Během let 2007-2016 vzrostl počet znásilnění ve Švédsku o 41 %. Určitě stojí za zamyšlení, že 51 % prokázaných případů znásilnění či pokusů o znásilnění se ve Švédsku za uplynulých pět let dopustili muži, kteří se narodili mimo Evropu. Mezi lety 2013-2017 ve Švédsku bylo zdokumentováno 843 soudně prokázaných sexuálních útoků. Na 197 z nich spáchali lidé pocházející z Blízkého východu či severní Afriky, 134 pachatelů pocházelo z jižní Afriky a 96 z dalších oblastí mimo Evropu. Jen z Afghánistánu jich bylo 45 (BRÅ - Brottsförebyggande rådet, 2019).

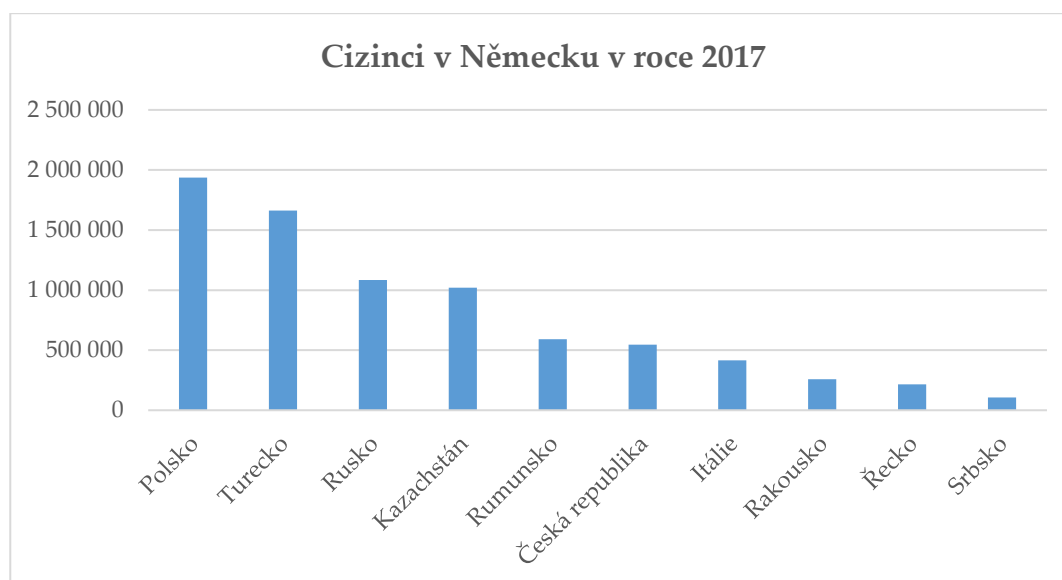
Výskyt sexuálního obtěžování narostl o 21 % za jediný rok. V roce 2016 mu čelilo 10 600 obětí. V témže roce bylo ve Švédsku zavražděno 113 lidí, jde o 7 % meziroční nárůst a zároveň o vůbec nejvyšší hodnotu od roku 2002, kdy se začaly statistiky shromažďovat. Nárůst kriminality se týkal i zneužívání dětí. V roce 2016 úřady hlásily 8 034 případů zneužití nezletilých ve věku 15–17 let, meziročně o 26 % více (BRÅ - Brottsförebyggande rådet, 2019).

Nutno podotknout, že švédský statistický úřad od roku 2005 nezveřejňuje etnicitu podezřelých pachatelů. Tu uvádí pouze u pachatelů, s nimiž již proběhl soud a byl vyhlášen rozsudek (viz odstavec se sexuálním násilím).

5.1.2 Německo

Podle odhadů Federálního statistického úřadu žilo koncem roku 2017 v Německu 82 329 758 obyvatel, lidí žádajících o nějaký druh mezinárodní ochrany

zde žilo 1 700 000 z celkového počtu více než 10,6 milionu cizinců (DESTATIS, 2019). To odpovídá téměř 12,88 % celkové populace. Obr. 11 přehledně zobrazuje nejvíce zastoupené cizince v německé populaci podle země původu.

Obr. 11 - Pořadí cizinců v Německu podle národnosti (DESTATIS, 2019)

Statistika protiprávních činů

Federální statistický úřad každoročně velmi detailně monitoruje kriminalitu v zemi. Statistiky se vedou o jednotlivých typech zločinů a dále se dělí například podle toho, zda je pachatel německým občanem, či nikoliv. Ve srovnání se Švédskem tak můžeme vidět mnohem konkrétnější a přesnější čísla.

Podíváme-li se na statistiku kriminality za rok 2017, zjistíme, že v tomto roce bylo v Německu za trestné činy a přestupky odsouzeno na 716 tisíc osob. Z toho téměř 233 tisíc cizinců, kteří se tak na celkové zločinnosti podíleli 32,54 % (DESTATIS, 2019).

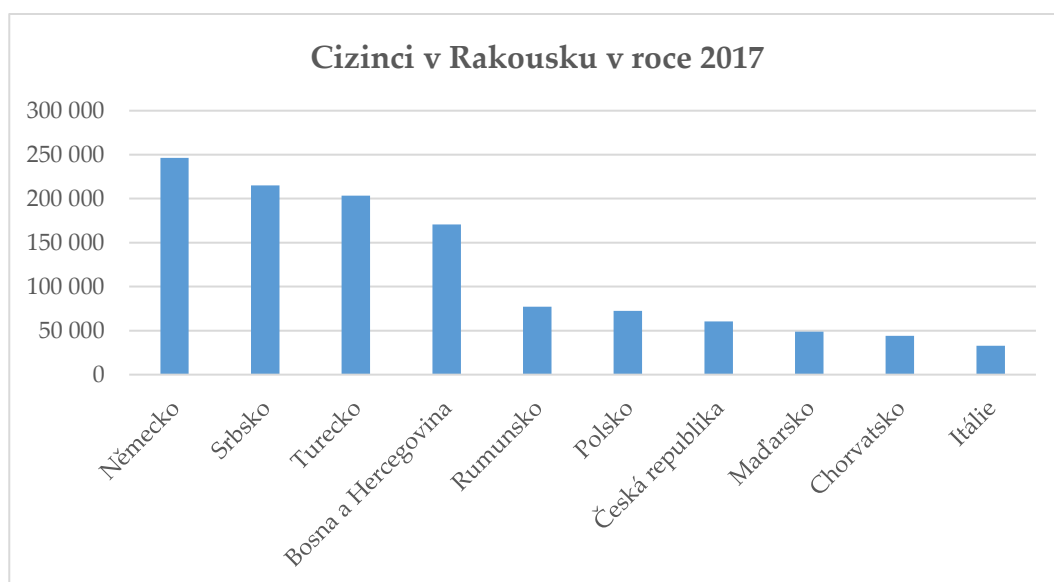
Cizinci se v Německu během roku 2017 dopustili 247 vražd a zabití (46 % ze všech případů vražd za daný rok), 606 případů znásilnění (44,3 %). Na vrub cizinců šla také téměř třetina (32,5 %) všech útoků proti lidem, konkrétně se jednalo o 19 784 případů za celý předloňský rok. Úřady dále registrovaly 112 269 trestných

činů proti majetku (35,7 %), nejvíce na úseku falešné dokumentace (46,3%), krádeží a zpronevěry (44,7 %), ale i mnohem závažnější problematiky loupeží a vydírání, kde podíl cizinců přesahoval třetinu na celkové kriminalitě (konkrétně 34,8 %) (DESTATIS, 2019).

5.1.3 Rakousko

Ke konci roku 2017 žilo v Rakousku celkem 1 395 880 osob cizí státní příslušnosti. To odpovídá podílu 15,87 % celkové populace Rakouska, která činila na konci téhož roku 8 795 073 obyvatel (Statistik Austria, 2019). Obr. 12 přehledně zobrazuje nejvíce zastoupené cizince v německé populaci podle země původu.

Obr. 12 - Pořadí cizinců v Rakousku podle národnosti (Statistik Austria, 2019)

Statistika protiprávních činů

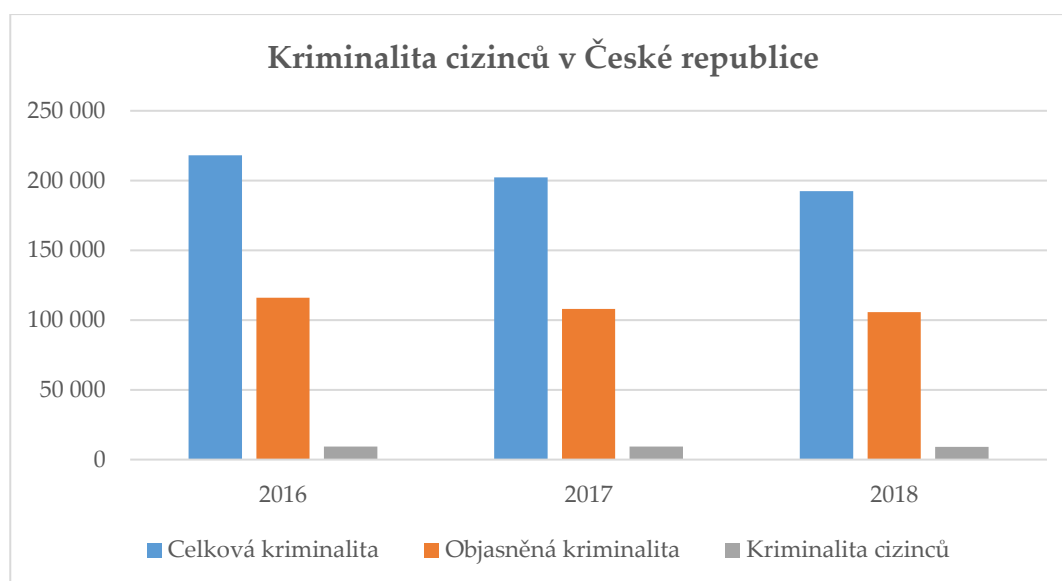
Počet trestných činů spáchaných v Rakousku cizinci mezi lety 2015-2016 vzrostl. Z 14 458 v roce 2015 vzrostl na 22 289 rok poté. O více než polovinu, stoupl počet pachatelů z řad žadatelů o azyl. Celkový počet odsouzených osob za stejné období ovšem stagnoval. V roce 2015 bylo odsouzeno 29 511 osob, rok poté 27 916 a v roce 2017 došlo k odsouzení 28 286 lidí (Statistik Austria, 2019).

Pokud se zastavíme u statistiky odsouzených osob za rok 2017, tak podíl rakouských státních příslušníků byl 57,7 %, zbývajících 42,3 % připadl na cizince. Mezi těmito byli zastoupeni občané Evropské unie (14,3 %), Srbové (4,6 %), Turci (3,3 %). Posledních 20,1 % spáchali cizinci z třetích zemí. V tomto roce bylo celkově oznámeno 49 049 trestných činů. Největší podíl tvořily trestné činy proti majetku (15 225 trestných činů), které představovaly 31,04 %. Následovaly trestné činy na úseku návykových látek, včetně drogové kriminality (18,5 %), proti životu a zdraví (17,1 %) a proti svobodě (8,5 %) (Statistik Austria, 2019).

5.1.4 Česká republika

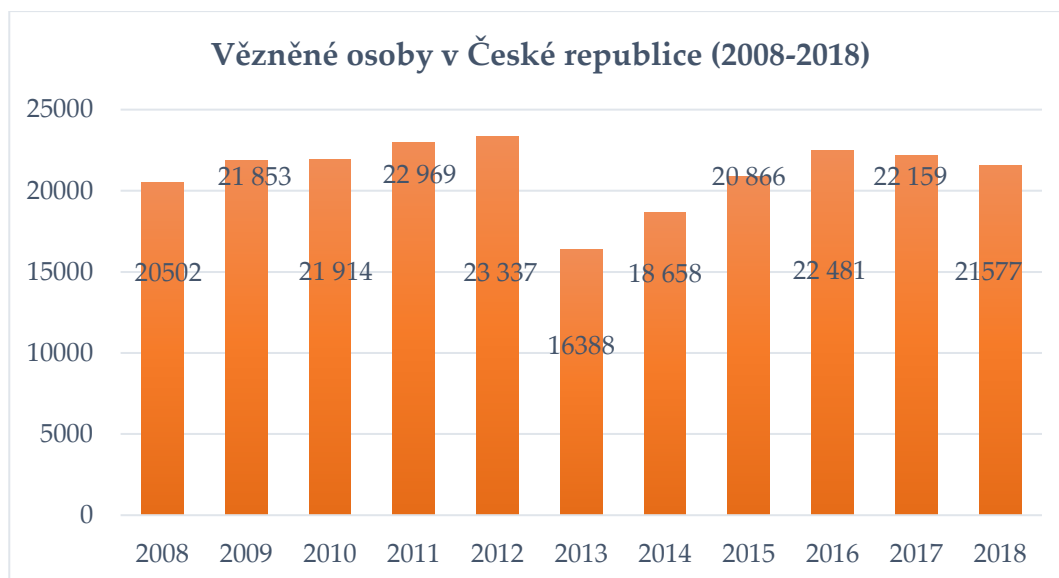
Jak jsem již uvedl na jiném místě této práce, podíl cizinců v České republice se postupně zvyšuje, v současné době je jejich podíl na celkové populaci zhruba pětiprocentní. Oproti tomu počet obviněných a odsouzených cizinců od roku 2002 více méně stagnuje, tedy až na drobné odchylky. Podíl cizinců na celkové kriminalitě je v současnosti necelých 5 %.

Pohled do policejní statistiky za poslední tři kalendářní roky nám ukazuje, že v České republice bylo v roce 2016 zaregistrováno 218 165 trestných činů, objasněných jich bylo 116 117, přičemž cizinci jich bylo spácháno 9 246. Za rok 2017 došlo k oznámení 202 305 trestných činů, podařilo se jich objasnit 107 920, přičemž cizinci jich bylo spácháno 9 317. Celková kriminalita v uplynulém roce 2018 mírně poklesla na úroveň 192 405 trestných činů, objasněných jich bylo 105 710, přičemž 9 127 jich bylo spácháno cizinci. Z výše uvedeného vyplývá, že podíl cizinců na celkové kriminalitě mírně stoupá, ale je stále pod 5 % hranicí. Za rok 2016 byl jejich podíl na úrovni 4,24 %, v roce 2017 se jednalo o 4,61 % a v loňském roce 4,74 %. Pokud porovnáme podíl stíhaných cizinců na celkovém počtu objasněné kriminality, dostáváme se na dvojnásobné hodnoty, tedy 7,96 % za rok 2016 a totožných 8,63 % v následujících letech. Jejich podíl tedy nepřekračuje hranici 9 % (Policie České republiky, 2019).

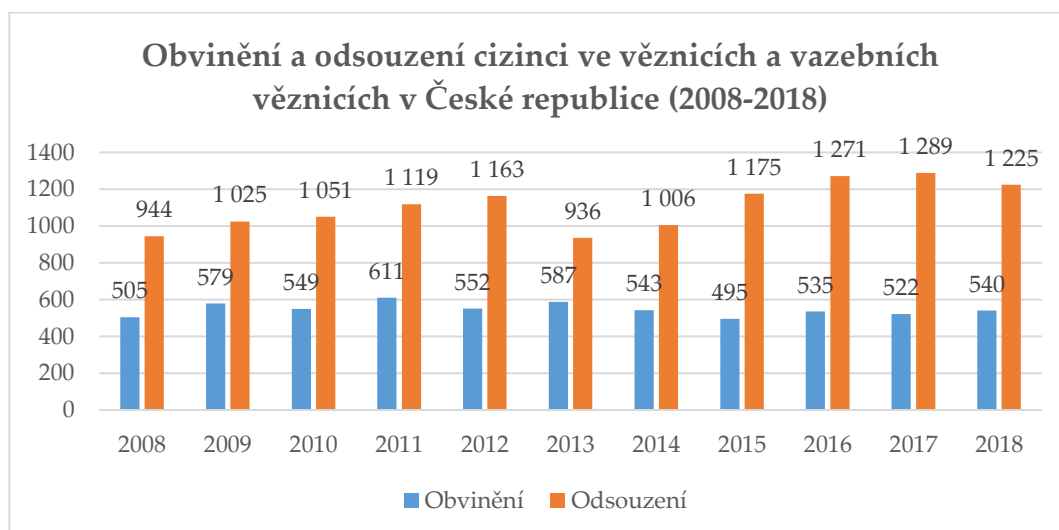

Obr. 13 – Podíl cizinců na celkové a objasněné kriminalitě v České republice v letech 2016-2018
(Policie České republiky, 2019)

V letech předcházejících roku 2016, se statistika počtu trestných činů spáchaných cizinci u Policie České republiky nevedla. Ovšem můžeme použít data Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky a porovnat podíl cizinců na celkovém počtu obviněných a odsouzených osob v České republice. Počet vězňů v roce 2015 dosáhl úrovně 20 866, přičemž cizinců bylo 1 670, což je podíl 8 % (Vězeňská služba České republiky, 2019). V předcházejících letech se také pohyboval kolem této hodnoty. Koresponduje tak s podílem cizinců na celkovém počtu objasněných trestných činů v následujících letech v policejních statistikách. Celkově se tedy zdá, že sklon k trestné činnosti je u cizinců v České republice na stejné úrovni jako u domácí populace. Je však třeba se podívat, za co byly tyto osoby odsouzeny.

Obr. 14 – Celkový počet vězněných osob v České republice mezi lety 2008-2018
(Vězeňská služba České republiky, 2019)

Obr. 15 – Celkové počty obviněných a odsouzených cizinců v České republice mezi lety 2008-2018
(Vězeňská služba České republiky, 2019)

Největší podíl závažné trestné činnosti připadá na muže, především na mladé a ve středním věku (ve věku 25–49 let), kteří jsou dominantně nejčastějšími pachateli trestných činů. Děti do 15 let a starší populace jsou, stejně jako ženy, z hlediska kriminality marginálními skupinami.

Přestože je Česká republika poměrně bezpečnou zemí, kde se počet vražd v rámci Evropské unie pohybuje na velice nízkých číslech, i zde dochází k nárůstu. Za vraždu bylo v roce 2016 v České republice odsouzeno celkem 94 lidí, z toho pouze jeden cizinec. Naopak v předcházejícím roce 2015 bylo odsouzeno 107 vrahů, z nichž 15 bylo cizinců (14 %). V roce 2014 připadalo na 121 případů vražd 10 vrahů z jiné země (8 %), a ještě rok předtím na 110 vrahů připadalo 15 cizinců (14 %). Takto by šlo pokračovat dále do minulosti (Vězeňská služba České republiky, 2019).

Oproti tomu v roce 2016 bylo v České republice spácháno 139 vražd, z nichž cizinci jich bylo spácháno 19 (14 %), v následujícím roce počet vražd stoupl na rekordních 148, přičemž podíl cizinců byl 31 (21 %). V loňském roce došlo k 108 vraždám, z nichž 11 bylo spácháno cizinci (10 %). Celkově je podíl cizinců na vraždách nadprůměrný (Policie České republiky, 2019). Jelikož od spáchání těchto vražd uplynula poměrně krátká doba a tyto se ještě nedostaly před soud, nemohly se ani promítnout do statistiky Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky. Nelze ovšem opominout fakt, že násilná trestná činnost probíhá často uvnitř cizinecké komunity, nikoli navenek.

Pokud se zaměříme na paragrafy trestního zákoníku¹⁰), které jsou nejčastěji souzené, pak vede § 205 Krádež, za který bylo v roce 2016 odsouzeno 12 155 lidí, z toho 894 cizinců, což je podíl 7,0 %, který je spíše podprůměrný. Na druhém místě najdeme § 274 Ohrožení pod vlivem návykové látky s 10 417 pachateli, z nichž cizinců bylo 937 (9 %). Dalších trestných činů již bylo početně méně. K vážným proviněním patří § 173 Loupež, kde cizinci figurovali v 93 případech z 879 (11 %). Dále § 145 Vážné ublížení na zdraví, kde byli odsouzeni cizinci ve 42 případech ze 484 (9 %). Naopak u § 148 Ublížení na zdraví z nedbalosti bylo z 520 odsouzených

---

¹⁰ Přesněji Zákon č. 40/2009 Sb. Zákon trestní zákoník a o změně některých zákonů.

28 cizinců (5 %). Znásilnění, tedy § 185, bylo uvedeno na 227 rozsudcích, přičemž 41 případů (18 %) zavinili cizinci, což je vysoce nadprůměrný podíl. Na druhou stranu u § 354 Nebezpečné pronásledování, tak zvaný stalking, mají cizinci podíl jen 4 %, tedy 9 případů z 224. Z 35 případů spadajících pod § 158 Rvačky bylo odsouzeno 8 cizinců (23 %) (ČSÚ, 2018).

Jestli se dále zaměříme na méně četné trestné činy, kde však výrazně převládají pachatelé s cizím státním občanstvím, pak je to § 348 Padělání a pozměňování veřejné listiny s 490 cizinci na 650 případů (75 %), § 268 Porušování práv k ochranné známce s 60 cizinci na 110 případů (55 %), § 234 Neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (10 %), § 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy (12 %) a u § 245 Padělání a pozměňování dokladů mají 8 případů z 23 (35 %) (ČSÚ, 2018).

Policejní statistiky nám ukazují, že cizinci dominují v násilné kriminalitě, na které se podílejí 9,5 % za rok 2018, kdy spáchali 1 044 skutků z 10 982 objasněných trestných činů, respektive 1 059 z 11 201 za rok 2017 a 1 030 z 11 706 v roce 2016. Dále jsou hojně zastoupeni v páčání obecné kriminality, na které se podílejí 7,4 % v celkovém počtu 5 134 z 69 408 objasněných případů v roce 2016, respektive 5 343 z 66 438 za rok 2017 a 5 219 z 65 557 v roce 2018. Nejvíce je jejich trestná činnost, i přes mírný pokles, zastoupena v hospodářské kriminalitě, na které se podílejí téměř z 12 %. Na opačném konci statistiky jsou krádeže vloupáním. Na tomto druhu kriminality se podílí jen něco kolem 5,5 % cizinců. V loňském roce spáchali 349 skutků z 6 325 objasněných, přesněji 446 z 7 229 v roce 2017 a 496 z 7 905 v roce 2016 (Policie České republiky, 2019).

Statistika Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky dále uvádí, že Češi mají jednoznačně nadprůměrný podíl nad cizinci v často zmiňovaných paragrafech: § 196 Zanedbání povinné výživy (kde mají cizinci jen 4%

podíl, což souvisí s jejich relativně malým počtem dětí), § 209 Podvod (5 %), § 178 Porušování domovní svobody (5 %), § 211 Úvěrový podvod (3 %), § 206 Zpronevěra (4 %) a § 210 Pojistný podvod (4 %). Žádný cizinec nebyl v roce 2016 odsouzen za § 143 Usmrcení z nedbalosti, zatímco českých občanů bylo odsouzeno 244. Naopak u všech pěti případů § 236 Výroba a držení padělatelského náčiní byli odsouzeni cizinci (ČSÚ, 2018).

Tab. 1 – Kriminalita cizinců v České republice mezi lety 2016-2018 (Policie České republiky, 2019)

Kriminalita cizinců v České republice (2016-2018)									
	2016	objasněno	cizinci	2017	objasněno	cizinci	2018	objasněno	cizinci
Vraždy	139	139	19	148	148	31	116	108	11
Násilná kriminalita	14 233	11 706	1 030	13 672	11 201	1 059	13 553	10 982	1 044
Mravnostní kriminalita	2 241	1 796	147	2 363	1 846	160	2 655	2 045	156
Krádeže vloupáním	28 220	7 905	496	24 127	7 229	446	21 151	6 325	349
Krádeže prosté	71 224	20 190	1 315	66 101	19 273	1 441	59 438	18 598	1 429
Ostatní majetková kriminalita	18 638	6 704	436	18 269	6 344	520	18 081	5 793	463
Majetková kriminalita	118 082	34 799	2 247	108 497	32 846	2 407	98 670	30 716	2 241
Ostatní kriminalita	26 058	21 107	1 710	25 635	20 545	1 717	26 703	21 814	1 778
Obecná kriminalita	160 614	69 408	5 134	150 167	66 438	5 343	141 581	65 557	5 219
Zbývající kriminalita	29 233	27 714	1 973	25 829	24 362	1 927	25 974	24 292	2 211
Hospodářská kriminalita	28 306	18 991	2 139	26 294	17 117	2 046	24 837	15 849	1 693
Vojenské a protiústavní činy	9	4	0	13	3	1	13	12	4
CELKOVÁ KRIMINALITA	218 165	116 117	9 246	202 305	107 920	9 317	192 405	105 710	9 127

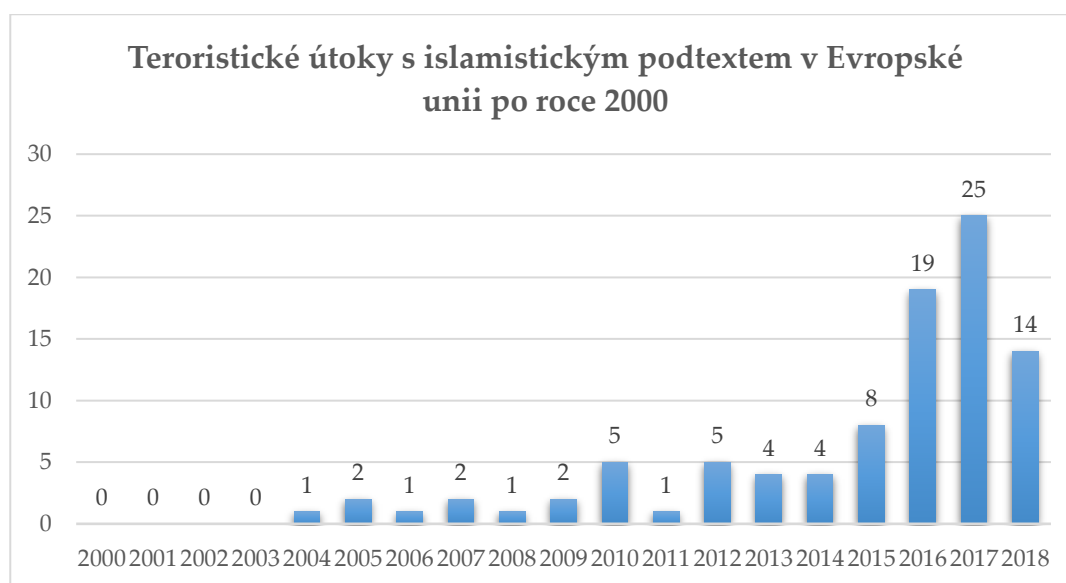
5.2 Teroristické útoky s islamistickým podtextem

5.2.1 Vybrané kazuistiky

Při zpracování mé diplomové práce jsem sestavil kazuistiky teroristických útoků s islamistickým podtextem v Evropské unii mezi lety 2000-2018. Díky mému pracovnímu zařazení, mám k takovým datům dobrý přístup.

Jednotlivé teroristické útoky v tomto období jsem rozdělil přehledně podle jednotlivých roků, kdy byly na území Evropské unie spáchány. Každý teroristický útok jsem opatřil krátkým popisem události, včetně způsobu provedení, data a místa skutku. Rovněž jsem zařadil i jméno a národnost pachatele, případně pachatelů.

Ve sledovaném období bylo na území Evropské unie provedeno 94 teroristických útoků u nichž je možné dohledat islamistický podtext. Celkovou případovou studii těchto událostí zde nevypisuji, právě z důvodu výše uvedeného množství. Aby o ně čtenář nebyl ochuzen, tvoří samostatnou přílohu této diplomové práce (Příloha 1 – Teroristické útoky s islamistickým podtextem). Přesto jsem zde vypsál několik nejznámějších útoků, které tak tvoří jejich zástupce s nejcharakterističtějšími rysy.

Obr. 16 – Teroristické útoky s islamistickým podtextem v Evropské unii po roce 2000 (autor, 2019)

2004

11.03.2004, Madrid, Španělsko

V různých vlacích, spojujících předměstí Madridu s centrem města bylo použito třináct nástražných výbušných systémů ukrytých ve sportovních taškách (deset explodovalo, tři selhaly). V důsledku výbuchů bylo zabito celkem 1 925 lidí a dalších 2 057 zraněno. Tři dny po útoku se k němu přihlásila teroristická organizace Al-Káida. Během procesu v letech 2006-2007 bylo obviněno 29 podezřelých (tři odsouzeni k doživotnímu trestu, čtyři odsouzeni k trestu odnětí svobody v rozmezí 10-18 let, patnáct odsouzeno k nižším trestům odnětí svobody, sedm zproštěno viny). Hlavní pachatelé: Jamal Zougam a Othman Gnaoui

(oba Maroko), Emílio Suarez Trashorras (Španělsko), Hassan El Haski, Abdulmajid Bouchar, Youssef Belhadj, Rafa Zouhier (všichni Maroko) a další.

2005

07.07.2005, Londýn, Velká Británie

Série koordinovaných sebevražedných teroristických útoků provedených v londýnských dopravních prostředcích během ranní dopravní špičky. Tři nástražné výbušné systémy explodovaly v soupravách metra (v tunelech poblíž stanic Aldgate a King's Cross, a na stanici Edgware Road) a čtvrtá bomba byla odpálena v patrovém autobuse na Tavistock Square. Celkem bylo identifikováno 52 obětí. Jednalo se o odvetu za podporu britské vlády útokům proti muslimům po celém světě. V září 2005 se k útokům přiznala teroristická organizace Al-Káida. Všichni pachatelé byli praktikující muslimové, kteří se narodili a žili ve Velké Británii. Jednalo se o: Mohammad Sidique Khan, Shehzad Tanweer, Germaine Lindsay a Hasib Hussain.

2010

01.01.2010, Aarhus, Dánsko

Ozbrojený útok na karikaturistu Kurta Westergaarda, který se proslavil především karikaturou proroka Mohameda. Pachatel včas zpacifikován policií. K útoku použil sekeru a nůž. Pachatel: Mohammed Geele (Somálsko).

2012

18.07.2012, Burgas, Bulharsko

Teroristický útok proti skupině izraelských turistů (sedm osob zahynulo a třicet sedm bylo zraněno). Z útoku byl obviněn Hizballáh, avšak hnutí spojitost s útokem odmítlo a důkazy o přímém napojení byly nedostačující. Pachatelé: Mohamad Hassan El Husseini, Meliad Farah, Hassan El Hajj (všichni Libanon).

2014

24.05.2014, Brusel, Belgie

Teroristický útok před Židovským muzeem v Bruselu, kde pachatel nejprve zastřelil manželský pár izraelských turistů a následně uvnitř zastřelil občana Francie a zaměstnance recepce. K radikalizaci útočníka došlo během výkonu trestu. Před útokem strávil rok v Sýrii v řadách Islámského státu. Jednalo se o první útok ze strany Islámského státu v Evropě. Pachatel: Mehdi Nemmouche (Francie).

2015

07. a 08.01.2015, Paříž, Francie

Střelba v redakci satirického týdeníku Charlie Hebdo v Paříži, který opakovaně přetiskl karikatury proroka Mohameda, při které zemřelo 10 pracovníků redakce a dva policisté. Ve druhém, vzájemně koordinovaném, případě pachatel zabil 14 rukojmí v židovském supermarketu v Porte de Vincennes, z nichž čtyři zastřelil. Tomu předcházel útok ve Fontenay, kde postřelil náhodného běžce, a útok na strážníky městské policie v Montrouge, z nichž jednoho zastřelil. Pachatelé: Kouachi Cherif, Kouachi Said a Amedy Coulibaly (všichni Francie). Bratři Kouachi, se hlásili k teroristické organizaci Al-Káida (ta se k útoku přihlásila), Coulibaly byl stoupencem Islámského státu.

13.11.2015, Paříž, Francie

Série teroristických činů, při nichž teroristé provedli během třiceti minut celkem šest útoků střelnými zbraněmi a čtyři sebevražedné bombové útoky. Útoky si vyžádaly 130 mrtvých a 352 zraněných. K činu se přihlásil Islámský stát. Pachatelé: organizátor akce Abaaoud Abdelhamid (Belgie – marockého původu); Hadfi Bilal, Alimohammad Ahmad a Almahmod Mohamad (všichni Francie); Abdesalam Brahim, Akrouh Chakib, Abaaoud Abdelhamid, Akrouh Chakib, Abdesalam Salah (všichni Belgie); Mustafai Omar Ismail a Amimour Samy (oba

Irák). V Belgii bylo v následujících letech zadrženo a obviněno dalších jedenáct osob s vazbou na pařížské útoky, několik dalších osob bylo zadrženo v zahraničí.

2016

07.01.2016, Paříž, Francie

Útok sekáčkem na maso, za pokřiku Allahu Akbar, na policisty na policejní stanici Goutte d'Or v Paříži. Útočník zastřelen. Při prohlídce těla nalezen list papíru s vlajkou teroristické organizace Islámský stát a s ručně psaným textem v arabštině, kterým vysvětloval svůj čin jako pomstu za útoky, které vede Francie se spojenci proti islamistům v Sýrii. Pachatel: Belgacem Tarek (Tunisko).

13.06.2016, Magnanville, Francie

Útok nožem na policistu před jeho domem ve městě Magnanville. Útočník se následně zabarikádoval v domě své oběti, kde ubodal policistovu manželku. V minulosti přísahal věrnost vůdci teroristické organizace Islámský stát. Tato organizace se k útoku přihlásila. Pachatel: Larossi Abdallaa (Francie – marockého původu).

14.07.2016, Nice, Francie

Útok nákladním vozidlem na chodce na pěší zóně Promenade des Anglais během tradičního ohňostroje k výročí pádu Bastilly. Útočník zabil 86 osob a 458 dalších zranil. Policie atentátníka zastřelila. K útoku se přihlásila teroristická organizace Islámský stát, která útočníka označila za svého vojáka, a vyzvala ostatní muslimy, aby využívali k útokům na bezvěrce vozidla. Pachatel: Mohamed Salmene Lahouaiej Bouhlel (Tunisko).

2017

07.04.2017, Stockholm, Švédsko

Útok nákladním vozidlem na chodce na pěší zóně ve Stockholmu. Zabito bylo pět osob. Útočník byl znám zpravodajské službě jako sympatizant teroristické organizace Islámský stát. Pachatel: Rachmat Akilov (Uzbekistán).

22.05.2017, Manchester, Velká Británie

Teroristický útok za pomoci výbušniny, po večerním koncertu popové americké zpěvačky Ariany Grande, u jednoho z východů z manchesterské Arény. Incident si vyžádal 22 mrtvých a 116 zraněných. Pachatel: Salman Abedi (Velká Británie – z rodiny libyjských přistěhovalců). V libyjském Tripolisu byl zadržen jeho otec Ramadan Abu Ismail al-Abedi a mladší bratr Hashim Ramadan Abu Quassem el Abedi pro podezření z kontaktů s radikálním Islámským státem a údajnou přípravu atentátu v Tripolisu.

01.06.2017, Londýn, Velká Británie

Útok dodávkou do chodců na London Bridge. Útočníci následně pobodali keramickými noži návštěvníky nedalekých kaváren, než byli zastřeleni policejní hlídkou. Ve vozidle byly zajištěny zápalné lahve. Při útoku zahynulo 8 civilistů a 48 bylo zraněno. K útokům se přihlásila teroristická organizace Islámský stát. Pachatelé: Khuram Butt (Libye), Rachid Redouane (Maroko) a Youssef Zaghba (Itálie – marockého původu).

2018

14.08.2018, Londýn, Velká Británie

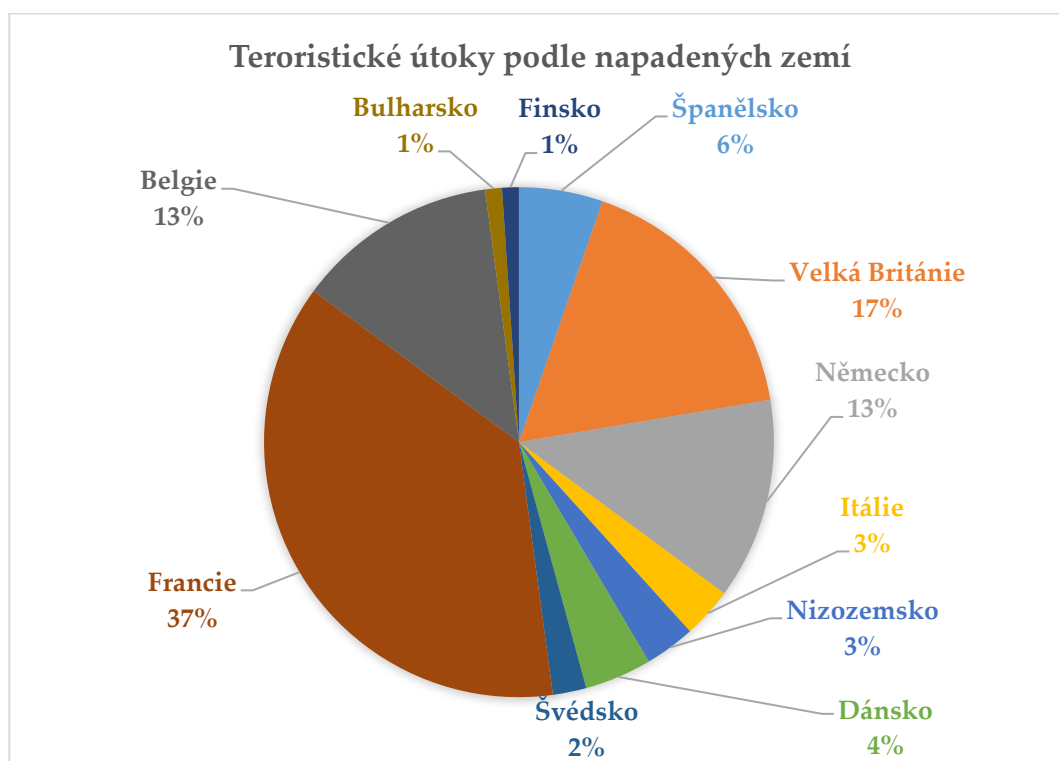
Útok vozidlem na skupinu cyklistů na křižovatce před budovou Parlamentu (tři osoby byly zraněny). Pachatel: Khater Salih (Velká Británie – súdánského původu).

20.08.2018, Cornellà de Llobregat, Španělsko

Muž ozbrojený nožem vstoupil v ranních hodinách na policejní stanici a za pokřiku Allahu Akbar se pokusil zaútočit na policisty, kteří ho na místě zastřelili. Pachatel: Taib Abdelouahab (Španělsko – alžírského původu).

5.2.2 Vyhodnocení kazuistik

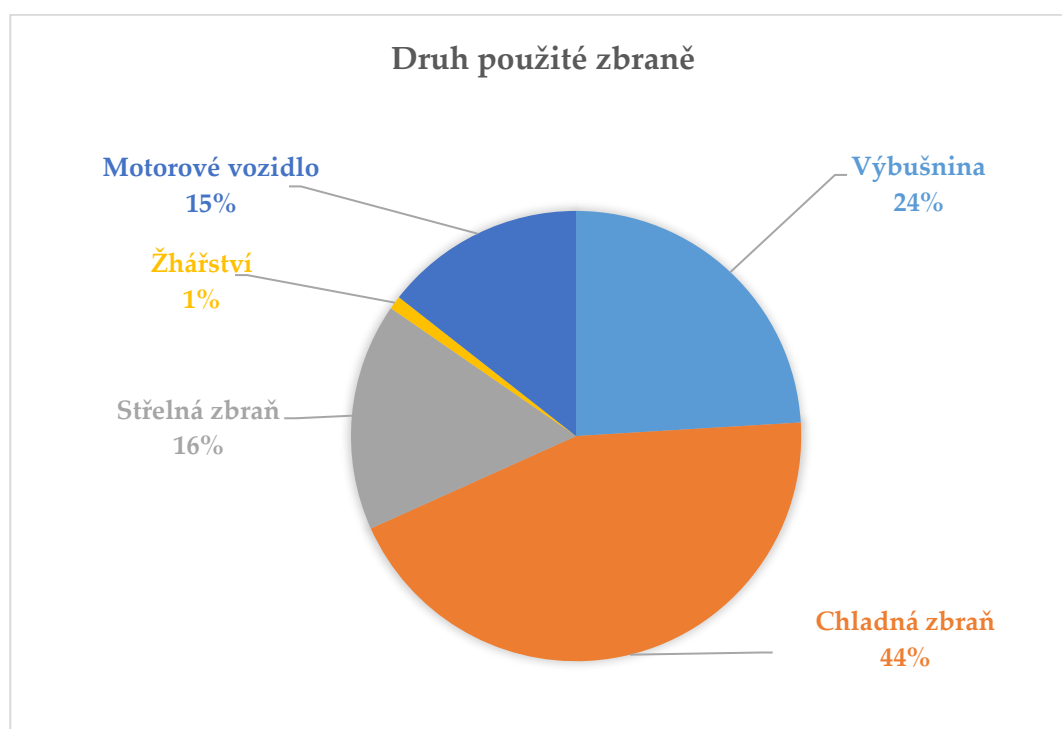
Z provedené analýzy vyplynulo, že ve sledovaném období bylo nejvíce útoků provedeno ve Francii (35), Velké Británii (16), Belgii a Německu (obě země 12).

Obr. 17 – Procentuální zastoupení teroristických útoků podle napadených zemí (autor, 2019)

Lidé si teroristický útok nejčastěji spojují s použitím různých druhů výbušnin nebo střelných zbraní. Tento názor není tak úplně pravdivý v případě útoků v Evropské unii. Útoků za pomoci výbušnin, nástražných výbušných zařízení, případně použití výbušného pásu u sebevražedného atentátníka bylo provedeno 25, což tvoří 24 % ze všech útoků. Počet případů, kdy útočníci použili střelné zbraně je ještě o 8 nižší a tvoří pouhých 16 %. Nejvíce bylo při útoku použito nějakého druhu

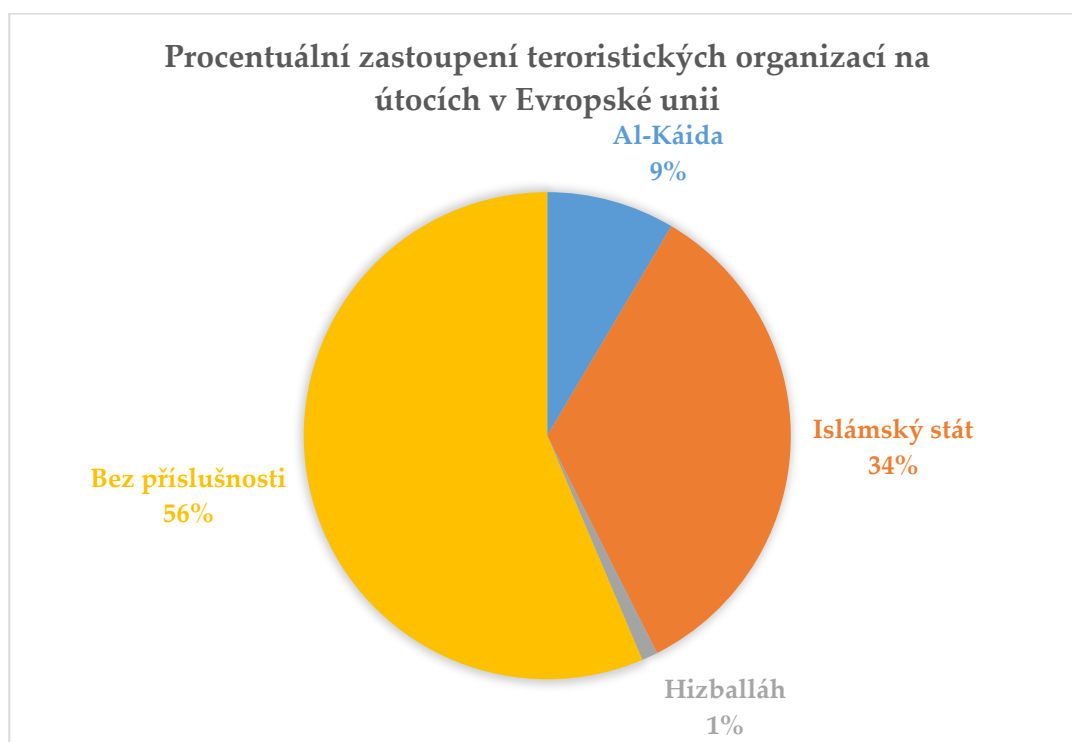
chladné zbraně. Nejčastěji se jednalo o nůž (38 případů), ale byla použita také mačeta (5 případů), improvizované bodné zařízení (2 případy) a v jednom případě dokonce kladivo. Obliba používání chladných zbraní na úkor výbušnin tak zcela převážila a tvořila 44 % ze všech provedených útoků. Za zmínku ovšem také stojí použití motorového vozidla jako zbraně. Ve sledovaném období k takovému způsobu teroru pachatelé přistoupili v 15 případech (15 %). Na nárůstu alternativních zbraní měla podíl i výzva teroristické organizace Islámský stát, která vyloženě vybízela k páchání teroristických útoků za použití těchto metod. V jednom případě se jednalo o žhářství, konkrétně zapálení šíitské mešity sunitským islamistou.

Obr. 18 – Procentuální zastoupení druhů zbraní použitých při teroristických útocích (autor, 2019)

Pokud se podíváme na členění útoků podle teroristických organizací, které se k nim přihlásily, tak evidentně vede teroristická organizace Islámský stát. Teroristická organizace Al Kaida se přihlásila k 8 útokům, například v Madridu roku 2004 nebo k oběma londýnským v roce následujícím. Naproti tomu teroristická organizace Islámský stát stála za 32 případy. Kupříkladu za střelbou v redakci satirického týdeníku Charlie Hebdo v Paříži v roce 2015, útokem nákladním

vozidlem na vánočním trhu v Berlíně v roce 2016 nebo za útokem nožem, za pokřiku Allahu Akbar, na skupinu vojáků v Bruselu v roce 2017. V jednom případě byl teroristický čin připsán bojovníkům Hizballáhu¹¹, přestože tato militantní organizace se k němu nikdy nepřiznala. Jednalo se o útok třech Libanonců na autobus s izraelskými turisty v bulharském Burgasu. Více než polovina všech útoků nebyla připsána žádné teroristické organizaci.

Obr. 19 – Procentuální zastoupení teroristických organizací podílejících se na útocích (autor, 2019)

Co se týče pachatelů těchto činů, nelze dojít k určitému závěru ohledně jejich charakteristických rysů. Ve většině případů se jednalo o mladého muže do 30 let věku. Někdy se pachatel v dané zemi přímo narodil a následně konvertoval k islámu, v několika případech se jednalo o potomka islámských imigrantů, jindy se

---

¹¹ Hizballáh – libanonská šíitská politická a militantní organizace, materiálně a finančně podporována Iránem. Jeho vojenské křídlo zařadila Evropská unie v roce 2013 na seznam teroristických organizací. Mezi jeho základní cíle patří zničení státu Izrael a omezení vlivu Západu na Blízkém východě.

jednalo o žadatele o mezinárodní ochranu nebo evropského džihádistu vyslaného kupříkladu teroristickou organizací Islámský stát. Někdy se ukázalo, že za útokem stál vyloženě cizinec bez znalostí místního prostředí. V mnoha případech se dokonce pachatel zradikalizoval sám a nebyl členem žádné teroristické organizace, spíše s některou z nich prostě jen sympatizoval. Ať však chceme nebo nechceme, nelze nevidět, spojitost s migrací.

5.2.3 Souvislost migrační krize s teroristickými útoky

Vlna uprchlíků do Evropy, která postupně přerostla v migrační krizi v roce 2015, měla vliv i na vzestup teroristických útoků v evropském prostoru. Obr. 16 – Teroristické útoky s islamistickým podtextem v Evropské unii po roce 2000 potvrzuje, obzvláště při porovnání s Obr. 9 - Vývoj počtu nelegálních příjezdů migrantů na hlavních migračních trasách mezi lety 2012-2018 že s přílivem masy migrantů do Evropy začalo narůstat i riziko teroristického útoku v některé z evropských zemí. Vliv na to mělo několik faktorů.

V této práci není prostor zabývat se podrobněji vznikem teroristické organizace Islámský stát. Každopádně islamisté z této organizace využili chaos v Iráku a Sýrii k plnému ovládnutí částí dobytých území a vyhlášení samozvaného islámského státu, respektive chalífátu na počátku roku 2014. Válečné běsnění všech zúčastněných stran v Sýrii donutilo mnoho milionů obyvatel tuto zemi opustit a hledat štěstí jinde. Většina z nich skončila v okolních zemích, přesto se jich statisíce vydalo i do Evropy. Ta nebyla připravena na obrovskou masu lidí hledající nový domov. Kontroly příchozích tak byly z počátku téměř nulové a jednotlivé státy nevěděly, kdo a s jakým úmyslem se pohybuje na jejich území, což neslo různá bezpečnostní rizika, počítaje v to i ztrátu schopnosti zajistit bezpečnost svých občanů. Ta se také naplnila, zvláště po výzvě chalífa abú Bakra Bagdádího k teroristickým útokům v Evropě, jako odplata za spojenecké útoky na členy teroristické organizace Islámský stát. Kvůli nedostatečné kontrole mohli radikální

jedinci, ale i skupiny, volně cestovat po Evropě a opatřovat si zbraně a výbušniny. Mé případové studie jsou toho dokladem.

Vliv na to měla i nezvládnutá migrační a integrační politika Evropské unie, která dlouhodobě neviděla v muslimské migraci problém. Příkladem mohou být stovky evropských zahraničních bojovníků, o kterých píše na jiném místě této práce, kteří se vydali do Sýrie bojovat v řadách teroristické organizace Islámský stát. K radikalizaci muslimů v západní Evropě dochází především v druhé a třetí generaci imigrantů. Tito, se západním stylem života, nespokojení mladíci se tak vydávají na cestu džihádu mečem, bojovat proti tomu, v čem vyrůstali. Nic na tom nezměnil ani fakt, že teroristická organizace Islámský stát přišla v Sýrii o všechna dobytá území. Ideologie stále žije.

5.3 Dopady migrace na Českou republiku

Přestože Česká republika nebyla zasažena migrační krizí, v populaci dochází k nárůstu cizinců. Za použití SWOT analýzy jsem v této kapitole definoval silné a slabé stránky, možné hrozby a příležitosti pro český stát.

Tab. 2 – SWOT analýza dopadů migrace na Českou republiku (EPL, 2019)

<p>Silné stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nízká aktivita a činnost mezinárodních teroristických skupin • vysoce profesionální a dobře fungující záchranný systém • mezinárodní spolupráce policie a zpravodajských služeb 	<p>Slabé stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nemožnost ovlivnit události odehrávající se za hranicemi České republiky • nemožnost předvídání útoků teroristů, kteří jednají samostatně • omezené vlastní zkušenosti v oblasti teroristických útoků • velmi nízká možnost demokratickými prostředky zmírnit vliv radikálních, populistických či xenofobních skupin, jenž působí na společnost • omezené finanční prostředky na prevenci a zvládání hrozeb • nedostatečná legislativa
<p>Příležitosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • možnost získání zkušeností od západních zemí, které se již s terorismem setkali • možnost zabránění radikalizování sociálně vyloučených skupin • spolupráce se státy podílející se na řešení problematiky migrace • zlepšení systému ochrany fyzické či kybernetické infrastruktury, včetně zamezení financování terorismu • posilování svého vlivu v Evropské unii 	<p>Hrozby:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zneužití zbraní hromadného ničení, výbušnin a dalších prostředků • financování terorismu a další možná podpora terorismu • ohrožení českých občanů a vznik no-go zón • nárůst xenofobních nálad v důsledku přicházející vlny migrace či obav z teroristických útoků • radikalizovaní jedinci jednající samostatně • islámský radikalismus či politický extremismus

5.4 Bezpečnostní aspekty migrace

V souvislosti s členstvím České republiky v Evropské unii vyplývají pro český stát určité závazky. Za pomoci Auditů národní bezpečnosti, vydaného Ministerstvem vnitra České republiky je možné provést SWOT analýzu bezpečnostních aspektů migrace. V této kapitole jsem popsal silné a slabé stránky a možné hrozby a příležitosti v kontextu migrační politiky českého státu.

Silné stránky

Systémové

• „Existence Strategie migrační politiky a koordinace migrační politiky skrze Koordinační orgán pro ochranu hranic a migraci, od července 2015 na vládní úrovni.

- Stabilní a trvalý postoj České republiky k migraci na národní i evropské úrovni.
- Významná a dlouhodobá zkušenost s migranty, pro které se Česká republika stává cílovou zemí (více než 50 % cizinců s povoleným pobytem na území dosáhlo trvalého pobytu).
- Existence Národního schengenského plánu a jeho pravidelného vyhodnocování s cílem zajistit plnění závazků České republiky v oblasti schengenské spolupráce.
- Pravidelný monitoring a analýza migrační situace v České republice i v Evropské unii a schopnost přijímání rychlých rozhodnutí v reakci na aktuální vývoj, včetně schopnosti vyhodnotit individuální migrační rizika v průběhu vízového procesu.
- Dlouhodobá a pravidelně aktualizovaná Koncepce integrace cizinců, která je postavená na schopnosti cílené integrace na lokální úrovni i zasíťováním na regionální úrovni a flexibilita používání nástrojů.
- Zavádění povinných proků integrace (zkouška z českého jazyka, zkoušky při žádosti o občanství).
- Vysoká míra angažovanosti a cílené bezpečnostní, rozvojové a humanitární intervence v zemích původu, zemích tranzitu i cílových zemích imigrace s cílem prevence velkých migračních toků (Program MV na asistenci uprchlíkům v regionech původu a prevenci migračních pohybů v roce 2015, Program MEDEVAC).
- Existence programů humanitární a rozvojové asistence, mimořádných humanitárních programů (například Ukrajina, Sýrie, Jordánsko), aktivní zapojení České republiky do iniciativ Evropské unie – příspěvky České republiky do svěřeneckých fondů Evropské unie.
- Aktivní zapojení do procesů společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie a operací v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky Evropské unie.

- *Existence typových plánů krizového řízení – Migrační vlna velkého rozsahu a Znovuzavedení ochrany na vnitřních hranicích, včetně existence Operačních plánů Policie České republiky, Armády České republiky a Celní správy České republiky.*
- *Schopnost rychlého zavedení kontrol na vnitřních hranicích v souladu se Schengenským kodexem.*
- *Schopnost reagovat na aktuální ekonomické požadavky zaváděním zrychlené a zjednodušené procedury pro specifické skupiny migrantů (migrační projekty)“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).*

Legislativní

- *„Ucelený právní rámec.*
- *Úzké propojení mezi legislativou, politikou a praxí“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).*

Materiálně – technické a personální kapacity

- *„Vysoká úroveň expertizy a odbornosti.*
- *Flexibilita v rámci Policie České republiky.*
- *Centralizované informační systémy.*
- *Schopnost využít dočasně kapacit některých bezpečnostních sborů k plnění úkolů Policie České republiky v případě potřeby.*
- *Finanční zajištění systému a schopnost v případě potřeby uvolnit finanční prostředky na cílená opatření.*
- *Schopnost vysílat záchranářskou a materiální humanitární pomoc do zahraničí“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).*

Slabé stránky

Systémové

- *„Omezená schopnost efektivního vymáhání práva (rychlost návratových operací, efektivita a rychlost rušení pobytů z bezpečnostních důvodů, zahraniční bojovníci).*
- *Zranitelnost správního procesu legální migrace a souvisejících oblastí (snížená schopnost efektivní identifikace migranta bez dokladů, popřípadě s padělanými doklady) – otázka možnosti vyloučení individuálních žádostí s ohledem na bezpečnostní důvody.*
- *Omezená schopnost zajistit integraci cizinců pobývajících na území (vymahatelnost a monitoring povinné školní docházky...).*
- *Zneužívání a zneužitelnost azylového systému pro nelegální migraci do České republiky / Evropské unie.*
- *Nízká politická podpora v rámci Evropské unie některým názorům prosazovaným Českou republikou.*
- *Stírání bariéry mezi pomocí poskytovanou do zahraničí skrze Mechanismus civilní ochrany Evropské unie určenou na řešení krizové situace, tj. neodkladnou, a pomocí návaznou.*
- *Nejednotné a nesystematické ukládání trestu vyhoštění soudy; nedůsledné navrhování uložení trestu vyhoštění státními zástupci“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).*

Legislativní

- *„Legislativně stanovená nižší míra společenské nebezpečnosti nelegální migrace a převaděčství.*
- *Vágní a nedostatečné mantinely v trestním zákoníku pro hodnocení možnosti uložit trest vyhoštění.*
- *Neefektivní správní proces řízení migrace.*
- *Překotný vývoj legislativy Evropské unie, která znamená nutnost pravidelných novelizací národních předpisů a vede k jejich nepřehlednosti.*

- *„Snížená schopnost ovlivňování evropské legislativy v migrační oblasti“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).*

Materiálně – technické a personální kapacity

- *„Nedostatečná schopnost státních složek rychle a efektivně reagovat na nutnost navýšení personální kapacity (nabírání nových zaměstnanců, školení) a udržení odborného personálu (finanční zajištění).*
- *Nedostatek jazykově vybavených odborníků, kteří by mohli působit v terénu, zejména v mimoevropských zemích.*
- *Nutnost kontinuální obnovy a rozvoje materiálního vybavení bezpečnostních sborů.*
- *Nedostatečné propojení informačních systémů veřejné správy.*
- *Nedostatečné komunikační prostředí pro využití moderních technologií při zajišťování vnitřního pořádku, bezpečnosti státu a prevence v oblasti národní bezpečnosti.*
- *Nedostatečná schopnost účinného a efektivního rozvoje kritických informačních systémů“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).*

Příležitosti

- *„Mobilita pracovních sil a s ní spojený ekonomický rozvoj.*
- *Bezvízový režim i pro občany České republiky v rámci reciprocity.*
- *Volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu jako základních proků existence Evropské unie.*
- *Příliv zahraničních investorů a tedy investic.*
- *Efektivní využití finančních prostředků z Evropské unie.*
- *Pozitivní dopady do demografické bilance.*
- *Dlouhodobá koncepce bezpečnostního výzkumu.*
- *Využití finančních prostředků ze Svěřeneckých fondů MADAD a pro Afriku nejen k zamezení migrace, ale i k posílení zapojení českých subjektů do jejich čerpání“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).*

Hrozby

Neřízená migrace

- *„V důsledku konfliktů ve třetích zemích – zdroje migrace způsobené takzvanými push faktory.*
- *V důsledku přírodních vlivů a katastrof.*
- *V důsledku nerovnoměrného plnění společných pravidel v rámci Evropské unie Schengenu (ochrana vnějších hranic, azylové aquis).*
- *V důsledku fenoménu takzvaných zahraničních bojovníků.*
- *V důsledku organizovaného zločinu (obchodování s lidmi a výnosy z něj investované zpět do ilegálního systému, kriminální činnost zaměřená na nelegální migraci – padělané doklady, převaděčství a nelegální překročení hranice – úkryty, účelově uzavírané manželství, takzvaní bílí koně, nelegální zaměstnávání a podobně).*
- *V důsledku neregulovatelných přelivů občanů Evropské unie a sekundárních migračních toků (občané třetích zemí pobývající na území Evropské unie).*
- *V důsledku zrušení vízové povinnosti některým zemím“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).*

Neúspěšná integrace

- *„V důsledku odmítavého postoje většinové společnosti.*
- *V důsledku růstu sociálního napětí.*
- *Projevy a posilování vlivu a aktivit extremistických skupin.*
- *V důsledku nedostatečné ochoty samotného migranta se integrovat z důvodu výrazných kulturních odlišností a zvyklostí rozdílných od právního pořádku České republiky.*
- *V důsledku existence druhé a následné generace migrantů (naturalizovaní migranti) nezačleněné do společnosti a neztotožněné s hodnotovým žebříčkem České republiky a Evropské unie.*
- *V důsledku vzniku ghett a následně vytvoření kriminogenního prostředí“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).*

6 DISKUZE

V této kapitole jsou diskutovány informace získané z empirické části práce v porovnání s daty navazujícími na ně z teoretické části.

6.1 Bezpečnostní hrozby pro Českou republiku

Bezpečnostní prostředí, uvnitř kterého se Česká republika nalézá, je výsledkem vzájemného působení řady faktorů. V současné době prochází výraznými dynamickými změnami, kdy nejen Česká republika, ale i Evropa jsou vystaveny zásadním bezpečnostním výzvám a hrozbám. Bezpečnostní hrozby, jejich zdroje a nositelé mají jak státní, tak stále více i nestátní a nadnárodní charakter.

Mezi aktuální hrozby, kterým je Česká republika přímo či nepřímo vystavena, patří, podle Auditů národní bezpečnosti:

- 1) *„terorismus;*
- 2) *extremismus;*
- 3) *organizovaný zločin;*
- 4) *působení cizí moci;*
- 5) *bezpečnostní aspekty migrace;*
- 6) *přírodní hrozby, antropogenní hrozby;*
- 7) *hrozby v kyberprostoru;*
- 8) *energetická, surovinová a průmyslová bezpečnost;*
- 9) *hybridní hrozby a jejich vliv na bezpečnost občanů České republiky“*

(Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).

Bezpečnostní strategie České republiky, vydaná v roce 2015, identifikuje pro český stát níže uvedené hrozby:

- 1) *„oslabování mechanismu kooperativní bezpečnosti i politických a mezinárodněprávních závazků v oblasti bezpečnosti;*
- 2) *nestabilita a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí;*
- 3) *terorismus;*
- 4) *šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů;*
- 5) *kybernetické útoky;*
- 6) *negativní aspekty mezinárodní migrace;*
- 7) *extremismus a nárůst interetnického a sociálního napětí;*
- 8) *organizovaný zločin, zejména závažná hospodářská a finanční kriminalita, korupce, obchodování s lidmi a drogová kriminalita;*
- 9) *ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury;*
- 10) *přerušení dodávek strategických surovin nebo energie;*
- 11) *pohromy přírodního a antropogenního původu a jiné mimořádné události“*
(Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015).

V předchozí kapitole jsem se zabýval SWOT analýzou bezpečnostních aspektů migrace v kontextu Evropské unie. Nyní rozeberu další hrozby, které jsou spjaty s migrací. Jedná se o mezinárodní terorismus, extremismus a organizovaný zločin.

6.1.1 Terorismus

Odpůrci migrace do Evropy uvádějí jako hrozbu právě terorismus. A právě hrozba terorismu je často používána k ospravedlnění restriktce migrace. Jak uvádí politolog Josef Koudelka: *„Nejzávažnějším potenciálním rizikem, které by mohla imigrace působit, je hrozba pro bezpečnost obyvatel“* (KOUDELKA, 2018). Tím terorismus rozhodně je. Ostatně potvrzují to i slova Jana Friedlaendera: *„Snahou teroristů je ochromit život demokratických společností, nastolit všudypřítomný strach a takto zničit*

vitalitu svobodných lidí, kterou tito vždy převyšovali zbytek světa. Společnost, v níž klesá zájem o život a aktivní poměr k němu, se stává snadnou kořistí sil teroru“ (FRIEDLAENDER, 2014).

V popsanych kazuistikách jsem uvedl, že v Evropské unii mezi lety 2000-2018 bylo provedeno 94 teroristických útoků, u nichž je možné dohledat islamistický podtext. Tyto činy mají spojitost s rozsáhlou destabilizací států Blízkého východu a severní Afriky a s tím související současnou migrací do Evropy.

S terorismem souvisí i fenomén zahraničních bojovníků, jež jsou politickými představiteli a bezpečnostními experty napříč státy považováni za jednu z největších současných hrozeb pro vnitřní bezpečnost Evropské unie. Data uvádějí, že do syrského povstání proti Bašáru Asadovi odešlo bojovat více než 11 tisíc zahraničních bojovníků z celého světa. Zhruba 3 tisíce z nich pochází z některé evropské země. Nejvíce zástupců má mezi zahraničními bojovníky v Sýrii Francie, Velká Británie, Německo, Belgie a Nizozemsko, přičemž celkově tvoří Evropané nejméně 18 % všech zahraničních bojovníků v Sýrii (Evropské hodnoty, 2014).

Proč ale tito lidé představují pro Evropu tak velké bezpečnostní riziko, když bojují v konfliktu, který se odehrává relativně daleko od hranic Evropské unie? Teroristická organizace Islámský stát, ke které se většina z těchto zahraničních bojovníků připojila a v jejíž řadách bojovala, byla oficiálně poražena dne 23. března 2019, kdy ztratila své poslední území, kterým bylo syrské město Baghúz. Ovšem ve vězeních a táborech pro bojovníky Islámského státu a sympatizanty v tomto regionu se aktuálně nachází přibližně 850 mužů a několik tisíc žen a dětí z 50 zemí světa. Někteří internovaní lidé se domů, do vlasti, ze které přišli, vrátit nechtějí a raději by zůstali v Sýrii, Turecku nebo jiných zemích (představitelé těchto zemí o ně, z pochopitelných důvodů, nestojí). Značná část z nich ale dlouhodobě žádá o návrat do zemí, jejichž jsou občany a ze kterých přišli do Sýrie a Iráku bojovat

(SAVAGE, 2019). Existují zde oprávněné obavy z návratu těchto lidí. Může být totiž obtížné některým z nich prokázat spáchané zločiny, stíhat je, případně je odsoudit k dlouholetým trestům odnětí svobody. Navíc i pro lidi, kteří představují minimální bezpečnostní riziko, může být obtížné se při návratu z naprosto odlišné části světa, zařadit do běžného stylu života a do evropské společnosti. Právě kvůli válečným zkušenostem a džihádistské ideologii.

Nedělejme si iluze, že došlo k zadržení všech stoupců této teroristické organizace. Ostatně mnoho zahraničních bojovníků se připojilo i k teroristické skupině Džabhát Fatah aš-Šám (nástupnická organizace An-Nusra, která bývala syrskou odnoží Al-Káidy), která stále na syrském území působí. Tito extremisté představují nebezpečí nejenom pro Západ, ale i pro ostatní muslimy, kteří nenásledují jejich ideologii a jsou pro svou nevíru, respektive odpadlictví od pravé víry, považováni za legitimní cíl džihádu mečem. Radikální ideologie globálního džihádu si v muslimském světě získává stále nové příznivce, a to i mezi muslimy žijícími v Evropě. Kazuistika popsaná v předešlé kapitole to potvrzuje. Česká republika nepatří mezi státy významně zasažené tímto fenoménem. Přesto i několik českých občanů v nedávné minulosti vycestovalo do oblasti bojů, ať už se jednalo o Ukrajinu nebo právě Sýrii. Problém nicméně představují zahraniční bojovníci cestující přes české území do oblasti bojů nebo vracující se zpět. I tyto případy již byly v minulosti také zaznamenány.

6.1.2 Extremismus

S migrací do Evropy koreluje nárůst extremismu, zejména pak pravicového, a s ním související vzestup populismu.

Značně fragmentovaná pravicová extremistická hnutí na území České republiky se v posledních letech pokoušejí stmelovat, přičemž hlavním tématem je právě migrace. Zajímavostí je, že bylo upozaděno nepřátelství k Romům a bylo

nahrazeno nepřátelstvím k muslimům a imigrantům. Pravicová extremistická hnutí v České republice se tak řídí heslem – Důležité je mít nepřítele! Společné nenávislné projevy se šíří především prostřednictvím internetu. Negativních názorů části společnosti na migraci si všímají i různá politická populistická hnutí a snaží se toho využít ve svůj prospěch.

Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2015, každoročně vydávaná Ministerstvem vnitra České republiky, například konstatuje, že protiislámské a protiimigrační subjekty představují konkurenci pravicovým uskupením a zároveň svou činností přispívají k polarizaci společnosti. Migrace výrazně ovlivnila zejména krajně pravicové politické spektrum. Na jedné straně totiž došlo k oslabení potenciálu dříve tradičních uskupení, na straně druhé se ovšem vyskytly skupiny populisticky využívající protiislámské a protiimigrační nálady. Společenská nebezpečnost druhé zmíněné kategorie může být vyšší (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).

Podobně je na tom mnoho evropských států. Nezvládnutá migrační vlna v roce 2015 dala příležitost ke vzniku mnoha populistickým stranám. U těchto často rezonuje jediné předvolební heslo – Stop islámu! Ve spojení s často smyšlenými informacemi alternativních médií o násilnostech páchaných migranty, a naopak zamlčováním informací mainstreamových médií o skutečných násilnostech migrantů, to mnoha lidem stačí k tomu, aby těmto stranám odevzdali svůj hlas. Příkladem jsou násilnosti v německých městech o silvestrovských oslavách na konci roku 2015 (Novinky, 2016). Není tedy divu, že se populistické strany dostávají do parlamentů států napříč Evropskou unií. Jako příklad může posloužit Itálie, kde zřejmě právě z těchto důvodů zvítězily dvě populistické, takzvané protestní strany Liga severu a Hnutí pěti hvězd. Obě se odmítají podřizovat nadnárodní politice Evropské unie, chtějí jít svou cestou a rozhodovat pouze na úrovni italského státu. Přesto slibují zabránění vstupu migrantů a voličům téměř vše, co si budou přát.

Populistické strany mají nejsilnější zastoupení též v Řecku, Polsku, Maďarsku, České republice a na Slovensku.

Zastoupení takovýchto stran v parlamentech evropských států přispívá ještě k o to větší polarizaci populace v dané zemi. Jako reálnou tikající hrozbu pro českou společnost velice negativně vnímám, že někteří voliči přestávají nacházet společnou řeč se svými oponenty. Jsou zakopáni v ideologicky semknutých blocích postavených proti sobě a nejsou připraveni ke konsensu. Což v blízké budoucnosti může být zdrojem radikalizace jednotlivců a skupin v různých segmentech české společnosti. Od nesnášenlivosti určité skupiny obyvatel a jejich extremistických názorů je krůček k radikalismu, který je zase podhoubím pro uskutečnění teroristického útoku.

Typickou pravicově populistickou stranou dnešní doby v České republice je Úsvit přímé demokracie založené česko-japonským podnikatelem Tomiem Okamurou v roce 2013. Pro stranu byl nejprve důležitý populistický apel kladený na přímou demokracii. Ten postupně vygradoval až k populistické radikální pravici s prezentováním xenofobních protiislámských postojů. Po vnitřním rozkolu uvnitř strany v roce 2015, respektive vyloučení zakladatele Tomia Okamury a jeho blízkého spolupracovníka Radima Fialy, došlo prakticky k jeho zániku. Nicméně oba výše uvedení téměř vzápětí oznámili založení nového politického hnutí Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura. Navazující hnutí se nijak výrazně neodchýlilo od směru, který nastolil Úsvit přímé demokracie. Důraz na přímou demokracii byl upozaděn a hlavním mottem se stal boj s uprchlíky a odpor vůči islámu a muslimům (MAREŠ, 2015).

Strany jako výše uvedené hnutí v lidech probouzejí a živí strach ze všeho cizího. Další reálně vnímanou hrozbou pro mě je nárůst xenofobních nálad a populismu v české společnosti zejména v důsledku teroristických útoků

v zahraničí. Ostatně potvrzením mých tezí je jednání Jaroslava Baldy, který se stal prvním člověkem v České republice, kterého soud pravomocně odsoudil k trestu odnětí svobody za teroristický útok. Tento muž důchodového věku a sympatizant pravicově populistické strany Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura chtěl podnítit nenávist společnosti vůči muslimským uprchlíkům, jelikož sám vnímal islám jako bezprostřední hrozbu. V červnu a červenci roku 2017 tedy pokácel dva stromy na železniční koleje ve Středočeském kraji. V okolí tratě ještě rozházel letáky psané latinkou a záměrně zkomolenou češtinou, aby vyvolal dojem, že akce je dílem islamistických teroristů. V obou případech do stromů narazil vlak, jen šťastnou shodou okolností ale nevykolejil a nikomu ze dvou desítek cestujících se nic nestalo. Ve své obhajobě uváděl, mimo jiné i to, že jeho jednání bylo ovlivněno znepokojivou společenskou situací v souvislosti s uprchlickou vlnou v Evropě a na to navazujícími vyjádřeními vrcholných politiků. Šířením textů na rozházených letácích chtěl vzbudit pozornost české veřejnosti a vlády.

V mnohem radikálnějším duchu se potom nesl čin norského nacionalisty Anderse Behringa Breivika, který už v červenci 2011 v norském hlavním městě Oslu a na nedalekém ostrově Utoya zabil celkem 69 lidí (většinou dětí) a několik stovek jich zranil. Důvodem byla pomsta norské společnosti, která dopustila masovou imigraci muslimů do Norska.

6.1.3 Organizovaný zločin

Poslední hrozbou, kterou jsem se v této kapitole rozhodl popsat a která má přímou souvislost s migrací, je organizovaný zločin.

Nedávná migrační krize byla příležitostí pro rozvoj organizovaných kriminálních sítí a zapříčinila rozmach pašeráctví. Vysoká poptávka po nelegálním vstupu do Evropské unie tomuto odvětví organizovaného zločinu přímo nahrávala. Díky tomu se v roce 2015 podařilo nelegálně překročit hranice více než 1 milionu

migrantů. Díky různým restriktivním opatřením toto enormní číslo v následujícím roce kleslo o polovinu, zhruba na 510 tisíc nelegálních migrantů. Data Europolu uvádějí, že více než 90 % z nich, při své cestě do Evropy, uvízlo v síti pašeráků. Díky tomu pašeráci vydělali na tomto obchodě hrubým odhadem 11 miliard eur v roce 2015, respektive 5,7 miliardy eur v roce 2016 (Europol, 2017).

Ačkoli pašování migrantů se rychle vyvinulo ve velmi lukrativní formu trestněprávního podnikání, služby pašeráků vůči migrantům měly často podobu riskantní námořní plavby napříč Středozezemním mořem v naprosto nevhodném a přeplněném plavidle.

Rozkvět pašeráctví vyvolal poptávku členských států Evropské unie, přesněji jejich bezpečnostních složek, po jeho monitoringu pro efektivnější potírání této trestné činnosti. Na základě této poptávky vzniklo v roce 2016 Evropské středisko pro pašování migrantů, které hned v prvním roce své činnosti obdrželo téměř 12 tisíc zpráv, které obsahovaly údaje o více než 17 400 podezřelých z pašování migrantů a pomohly zahájit více než 2 tisíce bilaterálních a multilaterálních případů, včetně případů, kdy došlo k překročení hranic. Rovněž bylo zahájeno vyšetřování 490 případů podvodů, kde hrály hlavní roli falešné doklady a pozměněná identita (European Migrant Smuggling Centre, 2017).

Běžná procedura pašování je totiž i přes poměrně sofistikované strategie pašeráků stále stejná. Migranti předají svá data a fotografie zprostředkovateli, ten je následně odešle padělateli, který pošle zpět zprostředkovateli hotové cestovní pasy, víza, úřední razítka a biologická data v dokumentech, za které následně migrant zaplatí. I toto kriminální odvětví se však vyvíjí a reaguje na současné podmínky a využívá nejnovější informační technologie. Pašeráci tak často inzerují své služby prostřednictvím sociálních sítí, kde nabízejí například dopravu, ubytování,

padělané dokumenty, informace a kontakty na osoby v různých zemích Evropské unie.

Tak jako se vyvíjejí strategie pašeráků, mění se i bezpečnostní politika Evropské unie. Překročit vnější hranice je stále těžší, a tak pašeráci přicházejí s novými metodami, které jsou však často spojeny s velkými bezpečnostními riziky. Ta jsou někdy spojena s ohrožením životů migrantů.

Některé z nových metod objevených při vymáhání práva v Evropě jsou:

- 1) *„obnovení alternativní trasy přes Černé moře – převážně z Turecka do Rumunska;*
- 2) *využívání plavidel pro volný čas (převážně plachetní jachty) pro pašování migrantů z Turecka do Itálie;*
- 3) *Evropská unie jako tranzitní region pro nelegální migranty, kteří se chtějí dostat do Spojených států a Kanady;*
- 4) *nárůst počtu cestujících po západní trase Středozemního moře do Španělska;*
- 5) *nebezpečné metody utajení ve vzduchotěsných nádobách a dodávkových vozech nebo v prostorech motorů vozidel“ (Europol, 2017).*

V současnosti neexistují informace o tom, že se organizovaní pašeráci migrantů vyskytují v České republice. Jejich sídla jsou spíše v místě aktuálního dění, tedy převážně v Turecku, Řecku či v domovských zemích uprchlíků. Čeští občané jsou najímáni spíše jako řidiči převážející migranty, ve výjimečných případech jako výrobci padělaných dokladů. Jelikož má však Česká republika společné hranice s Německem, které je hlavní cílovou zemí migrantů, využívají pašeráci český stát jako tranzitní zemi (ČTK, 2018).

6.2 Migrace z pohledu bezpečnostních složek

Do své diplomové práce jsem zařadil i tuto kapitolu, ve které ukáži migraci z pohledu vybraných bezpečnostních složek, které se jí zabývají na republikové úrovni. Konkrétně na následujících řádcích předkládám zejména hodnocení současné situace v oblasti migrace Policií České republiky a Bezpečnostní informační službou. Za Policii České republiky jsem vybral Národní centrálu proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování (dále jen Národní centrála proti organizovanému zločinu), která je celorepublikovým útvarem a má tuto problematiku ve své gesci. Obě bezpečnostní složky spolu navíc úzce spolupracují, zejména při společných jednáních policie a zpravodajských služeb, probíhajících v prostorách Národního kontaktního bodu pro terorismus, kde si vzájemně vyměňují informace týkající se bezpečnostní problematiky.

6.2.1 Národní centrála proti organizovanému zločinu

Národní centrála proti organizovanému zločinu je útvarem poměrně mladým. Vznikla ke dni 1. srpna 2016 spojením dvou útvarů s celorepublikovou působností, a to Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování a Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování. Do věcné působnosti útvaru mimo jiné spadají trestné činnosti organizovaných zločineckých skupin, nebo zvláště závažných a organizovaně páchaných zločinů v oblasti nelegální migrace a obchodu s lidmi.

Národní centrála proti organizovanému zločinu ve své Zprávě o činnosti (od doby jejího vzniku) v sekci Problematika odboru obchodu s lidmi a nelegální migrace uvádí, že způsoby a formy páchaní trestné činnosti po linii nelegální migrace zůstávají stále stejné. Jedná se zejména o migraci osob na základě vystavených falešných dokladů, vystavování falešných potvrzení o znalosti českého jazyka (ta jsou důležitá pro udělení trvalého pobytu a sloučení rodin), falešná

potvrzení o studiu na českých školách, nebo falešné doklady členských zemí Evropské unie (ta jsou nezbytná k získání pracovního místa na území České republiky). Zpráva potvrzuje, že český stát není pro nelegální migranty cílovou zemí, migranti tudy jen projíždějí. Hlavní trasa migrantů, kterými jsou osoby převážně z Iráku, Afghánistánu, Pákistánu a Sýrie, do České republiky vede převážně z balkánských zemí. V uprchlických táborech zřízených v Srbsku a Maďarsku byly zjištěny informace o pašerácích působících přímo v těchto táborech. Organizátoři této trestné činnosti si k páchání protiprávního jednání najímají služby třetích osob, které mají na území České republiky již trvalý pobyt a dostatečnou znalost českých realit a zákonů (Národní centrála proti organizovanému zločinu, 2018).

V sekci Problematika terorismu a extremismu tato zpráva zmiňuje nebezpečí v podobě nekontrolovatelného vstupu do země osob praktikujících islám a nebezpečí výskytu většího množství rozličných firem a agentur, jejichž majitelé pocházejí z arabských zemí, a těmto osobám zařizují veškerá povolení k pobytu na území českého státu. Povolení jsou často určena pro doprovod „nemocných“ osob, léčících se v lázních. Tyto osoby disponují velkým množstvím finančních prostředků, jejichž původ, ani plánovaný účel použití nelze mnohdy dohledat. Zpráva rovněž uvádí pokračování trendu leteckých tranzitů osob směřujících přes Českou republiku do oblasti bojových operací v Sýrii, případně návrat těchto zahraničních bojovníků do svých zemí původu (Národní centrála proti organizovanému zločinu, 2018).

6.2.2 Bezpečnostní informační služba

Bezpečnostní informační služba je zpravodajská instituce českého státu, která působí uvnitř jeho území.¹²

Bezpečnostní informační služba ve své výroční zprávě za rok 2016 uvádí, že díky uzavření dohody mezi Evropskou unií a Tureckem a díky výstavbě plotů na Maďarsko-srbské hranici byl zásadním způsobem omezen nekontrolovaný pohyb cizinců na balkánské trase. Migrace se vrátila na úroveň z roku 2014. Migrační krize z roku 2015 tak byla zažehnána. To potvrzuje i situace v České republice, kde počty tranzitujících cizinců poklesly na marginální hodnoty. Jako potenciální hrozbu v tomto roce naopak uvádí migraci občanů z Ruska, převážně Kavkazu. V následujícím roce se již o této hrozbě však nezmiňuje. Rovněž se vyjadřuje k problematice liberalizace vízového režimu Evropské unie s Ukrajinou. Riziko zvýšení přílivu nelegálně pracujících či podnikajících migrantů nebo žadatelů o azyl hodnotí jako nízké. Naopak za bezpečnostní riziko v České republice považuje působení etnické komunity původem ze Střední Asie, jejíž členové jsou zde žadateli o azyl. Integrace této komunity je vzhledem ke kulturním odlišnostem a vyznávané specifické formě islámu komplikovaná. Konkrétně upozorňuje na uzavřenost, vyplývající ze striktního dodržování principů radikálního výkladu islámu, a s tím spojené projevy nepřátelství vůči české společnosti (Bezpečnostní informační služba, 2017).

Ve výroční zprávě za rok 2017 Bezpečnostní informační služba hodnotila riziko terorismu osob maghrebského¹³ původu žijících v České republice. Důvodem

---

¹² Bezpečnostní informační službu řídí a kontroluje vláda České republiky a její fungování upravuje Zákon č. 154/1994 Sb. Zákon o Bezpečnostní informační službě a o změně některých zákonů.

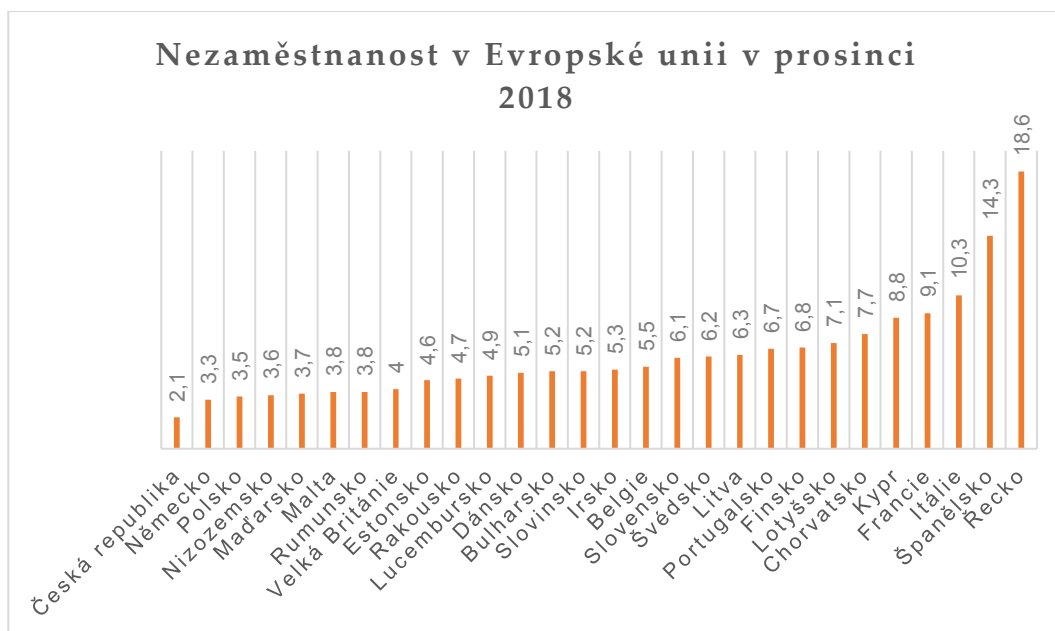
¹³ Svaz arabského Maghrebu združuje 5 států severozápadní Afriky (Alžírsko, Libye, Maroko, Mauritánie a Tunisko).

byl především významný podíl Maghrebanů na teroristických útocích na evropském kontinentu a jejich celkově neuspokojivá integrace do evropské společnosti (včetně České republiky), což může být podhoubím pro snadnou radikalizaci tohoto etnika. Rovněž se zaměřila na rizikové islámské komunity pocházející ze Střední Asie. Mimo jiné bylo zjištěno zapojení několika jejich představitelů do šíření islamismu v Evropské unii prostřednictvím budování sítí osobních a virtuálních kontaktů. V případě pákistánské a afghánské komunity šlo o organizátory nelegální migrace. Rizika jejich aktivit spočívala hlavně v tom, že umožnili snazší průchod migrantům z islámského světa do schengenského prostoru. Mezi migranty se mohli nacházet další potenciální pachatelé teroristických útoků nebo budoucí islamističtí radikálové. Přímá hrozba teroristického útoku na českém území zaznamenána však nebyla (Bezpečnostní informační služba, 2018).

6.3 Vliv migrace na trh práce

Přestože příčiny pro migraci do cizí země mohou být různé, všeobecně se lze shodnout, že jedním z nejčastějších důvodů je pracovní migrace. V následujícím textu popíši, jaký vliv má migrace na trh práce. Zda Česká republika ekonomické migranty potřebuje nebo zda se bez nich obejde.

Podle statistiky Eurostatu, kterou tento úřad zveřejnil v únoru 2019, Česká republika obhájila pozici země, v níž je ze všech států Evropské unie nejnižší nezaměstnanost. Podle údajů Eurostatu bylo bez práce jen 2,1 % Čechů. Oproti tomu v jižních zemích Evropské unie to bylo přes 10 %, v Řecku dokonce 18,6 %. Průměr byl v prosinci 6,6 %, zhruba o půl procenta nižší než před rokem (Obr. 20 – Procentuální vyjádření nezaměstnanosti v členských státech Evropské unie). Je to vůbec nejlepší výsledek od ledna 2000 (Eurostat, 2019).

Obr. 20 – Procentuální vyjádření nezaměstnanosti v členských státech Evropské unie
(Eurostat, 2019)

To že Česká republika má nejnižší nezaměstnanost v Evropské unii, je jistě dobrá zpráva pro potenciální zaměstnance, horší už však pro samotné zaměstnavatele. Zuzana Lhotáková (marketingová manažerka SAS Institute) k tomu uvádí: „Klesne-li nezaměstnanost pod 3 %, znamená to, že pracovat může vlastně každý, kdo o práci stojí. Hovoříme o stavu tak zvané plné zaměstnanosti. Nedostatek pracovní síly se ale v té chvíli stává překážkou pro růst ekonomiky. V kombinaci s rychlým tempem růstu některých průmyslových odvětví budou firmy muset zvážit přijímání pracovníků ze zahraničí, nebo - v oborech, kde je to možné - investice do robotizace a automatizace“ (Česko v datech, 2018).

Nejmenší poptávka je v současnosti po úřednících, kvalifikovaných pracovnících v zemědělství, lesnictví a rybářství nebo pracovnících ve službách a prodeji. Nejvíce je naopak zájem po zaměstnancích v ozbrojených silách, obsluze zařízení strojů, montérech, řemeslnících (zejména stavebních a montážních dělnících), opravářích a různých specialistech (Česko v datech, 2018).

Jednou z možností, jak už nastínila Zuzana Lhotáková, je přijímání pracovníků ze zahraničí. To má za následek, že s klesající nezaměstnaností stoupá počet cizinců na pracovním trhu v České republice. Přesné počty cizinců, kteří v Česku pracují, překvapivě není snadné dohledat. Ostatně to ani není předmětem tohoto textu. Ze Zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců v České republice v roce 2017, vydávané každoročně ministerstvem vnitra, vyplývá, že na konci roku 2017 bylo v Česku zaměstnáno 472 354 cizinců v postavení zaměstnanců, to jest o téměř 90 tisíc více než v předcházejícím roce (OAMP, 2018). Podnikalo zde 87 228 cizinců, někteří však zároveň byli i zaměstnanci. Přesto se českým firmám v současnosti nedaří obsadit zhruba 300 tisíc pracovních míst. A opět se potvrzují slova Lhotákové, že rekordně nízká nezaměstnanost je největší překážkou růstu ekonomiky (Česko v datech, 2018).

V České republice již dva roky běží vládní program Ukrajina na podporu přilákání pracovníků z této země. Hospodářská komora za tu dobu vyřídila 3 110 žádostí zdejších firem o 17 367 kvalifikovaných pracovníků z tohoto státu. Vzhledem k poptávanému číslu se však stále jedná o nedostatečné počty. Zaměstnavatelé jsou podle komory se zaměstnanci z Ukrajiny spokojeni, oceňují hlavně jejich pracovitost (82 %), vstřícnost (41 %) a snadnou integraci do pracovního týmu (33 %). Z přímých a nepřímých daní a odvodů navázaných na zaměstnávání pracovníků zařazených do programu Ukrajina přitečou podle analýzy komory více než 2 miliardy korun za rok. Jen na důchodovém pojištění, z kterého se hradí současné důchody, spolu se zaměstnavateli přispívají kolem 1 miliardy korun ročně (ČTK, 2018).

Z důvodu nedostatku pracovních sil v době současného hospodářského boomu byly české úřady přinuceny k opětovnému uvolnění pravidel pro přijímání dalších tisícovek zahraničních pracovníků. Vedle Ukrajinců mohou od jara rychleji

získat zaměstnaneckou kartu i Srbové, Mongolové, Filipínci a Indové.¹⁴ Zájem o urychlený příjezd dalších Ukrajinců a nově i Srbů projevilo například ministerstvo zemědělství kvůli tomu, že v českých lesích chybí 6 tisíc pracovníků, zejména z důvodu kůrovcové kalamity. Firmám z jiných oborů jde hlavně o řidiče, skladníky, montéry, svářeče nebo švadleny. V případě Indů se jedná o poptávku po vysoce kvalifikovaných pracovnících. Zatímco běžní žadatelé o práci v České republice musejí čekat na českých ambasádách dlouhé měsíce, od ledna 2019 to pro výše uvedené cizince neplatí (Novinky, 2018).

Nutno ale podotknout, že někteří odboráři se proti zaměstnávání Ukrajinců v České republice dlouhodobě staví s tím, že zaměstnavatelům jde o levnou pracovní sílu. Podle odborářů o tato místa není mezi Čechy zájem, protože jsou špatně placená. Navíc z jejich řad sílí i hlasy varující před společenskými důsledky pracovní migrace. To odmítá, v rozhovoru pro deník Právo, prezident Hospodářské komory Vladimír Dlouhý slovy: *„Někdo mi říká, že když dovezeme hodně Ukrajinců, tak oni už tady zůstanou a bude to příčinou mnoha problémů. Na to odpovídám, že něco jiného by byl dovoz pracovní síly z kulturně, historicky a nábožensky úplně odlišných zemí, ale to ani jedna z těch zemí není“* (Právo, 2018).

Aby se však předešlo nejrůznějším potížím, měla by být samozřejmostí bezpečnostní prověrka všech zahraničních zájemců o práci. Výsostným právem České republiky rovněž musí být, v případě jakýchkoliv pochybností o bezúhonnosti žadatele o zaměstnání, takovou osobu odmítnout. To samé musí platit i v případě, když zde již zaměstnaný cizinec poruší zákon. Musí být neprodleně vyhoštěn. Jen tak se Česká republika vyhne budoucím potížím.

---

¹⁴ Stanoven roční limit pro 40 tisíc Ukrajinců, tisíc Srbů, Mongolů a Filipínců (kvóta platí samostatně pro každý stát) a 500 Indů.

Za zmínku stojí, že tuzemský stát patří mezi země, které nemají problémy s uzavřenými komunitami gastarbeiterů, jež by představovaly bezpečnostní riziko.

V současnosti platí pro zařazení do programu Ukrajina i přísná pravidla pro firmy zaměstnávající nebo poptávající zahraniční dělníky. Zaměstnavatel potřebuje doporučení od české podnikatelské reprezentace nebo CzechInvestu¹⁵. Musí působit aspoň dva roky v oblasti výroby, služeb nebo ve veřejném sektoru, mít nejméně deset zaměstnanců a prokázat, že nemůže sehnat pracovníka z českých zdrojů. K žádosti o zařazení do tohoto programu také firma musí doložit, že nemá žádný dluh vůči státu a nebyla v posledních dvou letech trestána za nelegální zaměstnávání. Firma si musí vyhledat pracovníky v dané zemi a cíleně pro ně žádat o vydání zaměstnanecké karty. Musí se také zavázat, že cizinec u ní bude pracovat nejméně rok za stejných platových podmínek jako čeští zaměstnanci (Právo, 2018).

Česká republika může při výběru vhodných gastarbeiterů těžit i ze skutečnosti, že pro zahraniční pracovníky zůstává ve středoevropském regionu atraktivní zemí. Jak vyplývá ze studie Prosperity Report, kterou vypracoval britský Legatum Institute s podporou Erste Group, lákavější pracovní trh v tomto regionu nabídlo pouze Rakousko. Česká republika přitahuje pracovníky z východu vůbec nejvíc z takzvaných nových členských zemí Evropské unie. Tato analýza, jež se zaměřila na trendy v pracovní migraci v letech 2000-2015, mimo jiné zmiňuje, že po vstupu do Evropské unie do České republiky přichází pravidelně více lidí, než odejde do zahraničí. V roce 2017 se jednalo téměř o 30 tisíc osob. Pokud se týče spokojenosti pracovníků s výší měsíční mzdy, zaujímá český stát čtvrté místo

---

¹⁵ Agentura pro podporu podnikání a investic, podřízená Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky. Dojednává do České republiky tuzemské a zahraniční investice z oblasti výroby, strategických služeb a technologických center.

v regionu. Spokojenější jsou gastarbeiteři jen v Rakousku, Slovinsku a Litvě (Legatum Institute Foundation, 2018).

Nedostatek zaměstnanců na trhu práce samozřejmě není problém jen České republiky. Tak například podle nově vypracované studie společnosti Bertelsmann musí Německo přilákat každý rok nejméně 260 tisíc nových gastarbeiterů, aby se mu podařilo uspokojit nedostatek zaměstnanců na pracovním trhu. Za ten může dlouhodobý pokles německé populace. Z tohoto počtu, by však mělo být zhruba 150 tisíc lidí ze zemí mimo Evropskou unii. Její pracovní trh je pro německou ekonomiku již nedostačující (iDnes, 2019).

Pokud se podíváme i mimo hranice Evropské unie, situace je podobná například v Kanadě. Tato severoamerická země má v úmyslu v následujících třech letech přilákat víc než 1 milion nových přistěhovalců, respektive udělit nejméně 350 tisíc povolení k trvalému pobytu ročně, aby tak vyvážíla nízkou porodnost a zvýšila počet ekonomicky aktivních obyvatel. Podle ministra pro imigraci Ahmeda Hussena, jenž je sám původem ze Somálska, přistěhovalectví Kanadu historicky obohatilo a posílilo. Přínos migrantů pro svou zemi hodnotí slovy: *„Z velké části díky nově příchozím, které jsme v průběhu naší historie přivítali, se Kanada k užitku nás všech rozvinula v silnou a živou zemi. Přistěhovalci a jejich potomci jsou pro Kanadu nesmírným přínosem a budoucí úspěch závisí na tom, že budou přivítáni a dobře integrováni“* (ČTK, 2019).

To, že je ekonomická migrace pro cílové země přínosná vyplynulo i z mezinárodní studie litevského think-tanku Lithuanian Free Market Institute, která byla vypracována ve spolupráci s českým Centrem ekonomických a tržních analýz a dalšími výzkumnými institucemi ze Slovenska, Bulharska, Polska a Estonska. Tato anglicky psaná studie s názvem „Labour Migration and Flexibility of Regulation for Employing Non-EU Nationals“ se zabývá odchodem lidí

z východní Evropy a ze zemí s ekonomickými problémy (Řecko nebo Španělsko) za prací na Západ. Ačkoliv do České republiky více lidí přichází, než jich odchází, je i Česká republika vystavena nedostatku pracovníků na trhu práce, jak už jsem uvedl výše. Studie navíc přichází s několika návrhy zjednodušení a zpřehlednění procesu vydávání víz cizincům. Jde zejména o úplnou digitalizaci procesu a vytvoření jednoho kontaktního místa pro všechny administrativní povinnosti. Dalším návrhem je prodloužení platnosti pracovních povolení a zjednodušení jejich obnovy (Lithuanian Free Market Institute, 2018).

Ovšem je nutno počítat také s tím, že se zvýšením počtu zahraničních pracovníků roste i tlak na jejich ubytování, lékařské a jiné služby. Navíc pokud za těmito pracovníky do budoucna přijdou i jejich rodiny (včetně dětí), budou i ony mít své potřeby a tlak na infrastrukturu bude o to větší. S tím vším si Česká republika bude muset poradit, jelikož ekonomický přínos gastarbeiterů je nezpochybnitelný.

6.4 Vyhodnocení hypotéz

HYPOTÉZA 1. Předpokládáme, že imigranti představují hrozbu pro vnitřní bezpečnost České republiky.

Tato hypotéza byla podrobena velmi pečlivému a podrobnému zkoumání, ze kterého plyne, že potenciaální riziko ze strany imigrantů pro vnitřní bezpečnost tu existuje. Obr. 16 – Teroristické útoky s islamistickým podtextem v Evropské unii po roce 2000 na straně 88 potvrzuje, že s přílivem masy migrantů do Evropy začalo narůstat i riziko teroristického útoku v některé z evropských zemí. Potenciální hrozbu představuje možnost ukrytí islámského radikálního jedince mezi běžnými uprchlíky zejména během nové masové migrační vlny do Evropy. Rizikem může být i zradikalizovaný potomek zde již usídlených muslimských rodičů. K radikalizaci muslimů v západní Evropě dochází totiž především v druhé a třetí generaci imigrantů. Tito, ve většině případů, frustrovaní jedinci mají pak tendenci prosadit

se v životě, třeba i násilím nebo přímo spácháním teroristického útoku. Ostatně o tom vypovídají i kazuistiky teroristických útoků s islamistickým podtextem popsané na stranách 87-92 této diplomové práce.

Další nebezpečí může mít podobu nekontrolovatelného příchodu osob praktikujících islám, před kterým varuje například Národní centrála proti organizovanému zločinu (uvádím na straně 112). Vyloženě za bezpečnostní riziko pro vnitřní bezpečnost České republiky lze považovat uzavřenou etnickou komunitu původem ze Střední Asie vyznávající specifickou radikální formu islámu, jejíž členové jsou zde žadateli o azyl. Integrace této komunity je i po několika letech vzhledem ke kulturním odlišnostem prakticky nulová. Za bezpečnostní riziko to považuje i Bezpečnostní informační služba (strana 113). **Hypotéza se tedy potvrdila.**

HYPOTÉZA 2. Předpokládáme, že imigrace zvýší nárůst kriminality v České republice.

Provedeným výzkumem bylo zjištěno, že Česká republika v současné době nemá s kriminalitou cizinců problém. Podle Tab. 1 – Kriminalita cizinců v České republice mezi lety 2016-2018 na straně 87, je dlouhodobě pod hranicí 9 % roční objasněné kriminality. Cizinci jsou do většinové společnosti v zásadě dobře integrováni. Výjimkou je islámská etnická komunita původem ze Střední Asie. **Hypotéza se tedy nepotvrdila.**

Ovšem do budoucna jsou pro Českou republiku varující statistiky kriminality ve zkoumaných státech, o kterých píší na stranách 77-82. V těchto zemích, s větším zastoupením imigrantů v populaci, se zvýšil i podíl cizinců páchajících trestnou činností, a to několikanásobně. Za příklad může posloužit třeba fakt, že 51 % prokázaných případů znásilnění či pokusů o znásilnění se ve Švédsku za uplynulých pět let dopustili muži, kteří se narodili mimo Evropu. Výskyt sexuálního obtěžování narostl o 21 % za jediný rok. V Německu se zase cizinci

podíleli na kompletní zločinnosti 32,54 %, ačkoliv jejich zastoupení v celkové populaci je jen necelých 13 %. Rakousko je na tom však ještě hůře. Statistiky odsouzených osob za rok 2017 uvádí, že 42,3 % odsouzených osob připadá na cizince.

HYPOTÉZA 3. Předpokládáme, že migrace řeší kladně poptávku na trhu práce.

Z detailního popisu vlivu migrace na trh práce ve stejnojmenné podkapitole této diskuze, včetně několika zde uvedených mezinárodních studií, vyplynulo, že pracovní migrace je pro cílovou zemi přínosná (například mezinárodní studie litevského think-tanku Lithuanian Free Market Institute na straně 119). To potvrzují mimo jiné i migrační politiky vybraných evropských států v kapitole 2, kde detailně vysvětlují, že pokud je stát v ekonomické pohodě, bez imigrace se neobejde. Tuto skutečnost potvrzují i nejrůznější pobídky pro kvalifikované pracovníky z vybraných zemí, kterými například i Česká republika láká nové zaměstnance na tuzemský trh práce. Tyto detailně popisují na straně 116-118. **Hypotéza se tedy potvrdila.**

6.5 Možná opatření ke zmírnění migrace

V textu této práce jsem vysvětlil, že zdravá ekonomika daného státu se bez pracovní migrace neobejde. Proč tedy přijímat nějaká opatření ke zmírnění migrace? Jednoduše proto, že migrace má mnoho forem. Je totiž rozdíl mezi řízenou pracovní migrací a masovou neřízenou migrací, směřující až k migrační krizi.

V první řadě si tedy vysvětleme příčiny migrační krize z roku 2015. Asi nejpodstatnější skutečností byla několik let trvající válka v Sýrii¹⁶, která ze země vyhnala více než 6 milionů uprchlíků. Mnoho z nich skončilo v uprchlických táborech v okolních zemích, kde stále doufají v ukončení konfliktu, po kterém má většina z nich v plánu vrátit se do svých domovů. Ti, kteří v ukončení konfliktu doufat přestali, patří mezi takzvané nepřátele režimu nebo jen touží po lepším životě a mají na to finanční prostředky, se vydávají na cestu dál. Nejčastěji do bohatých evropských států. Lidé zapojení do migrační krize nepocházeli jen ze Sýrie. Často mezi nimi byli i občané rozvrácených zemí, kde nejsou zajištěny základní životní potřeby, nebo lidé prchající před působením různých teroristických skupin či diktátorů. Za příklad mohou posloužit státy jako Somálsko, Afghánistán, Irák či Eritrea. Mnoho běženců si uvědomuje náročnost a úskalí této často dlouhé a nebezpečné cesty, přesto ji v touze po lepším životě riskují.

Často kolem sebe slyším otázky, proč lidé připlouvající k vnějším hranicím Evropské unie nejsou ihned vráceni zpět do země původu nebo do míst odkud se do Evropy dostali. Pokud se takovému člověku nějakým způsobem podaří dostat na území některého státu Evropské unie a prokáže, že je jeho život v domovině v ohrožení a podobně, je prakticky nemožné takového člověka vrátit zpět. Evropské státy (a nejen ty) ratifikovaly Ženevskou úmluvu o právech uprchlíků a jako takové jsou jejím zněním vázány. Navíc i Evropská unie v článku 18 Listiny základních práv Evropské unie zaručuje právo na azyl v souladu s Ženevskou úmluvou. Hlavní obsah Ženevské konvence o právech uprchlíků lze zredukovat na tři základní body:

- 1) článek 1 upravuje definici uprchlíka,

---

¹⁶ Válka v Sýrii započala březnovými protestními demonstracemi roku 2011 proti vládě prezidenta Bašára Asada, které později přerostly do povstání části obyvatelstva. Následně vyvolaný vnitřní konflikt trvá dosud.

- 2) článek 31 zakazuje za určitých podmínek stíhat uprchlíky za nelegální překročení hranic či za nelegální pobyt na území smluvního státu,
- 3) článek 33 zakazuje vyhoštění a navrácení uprchlíka do státu, kde by jeho život nebo osobní svoboda mohly být ohroženy na základě rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině či politického přesvědčení (KOLDINSKÁ, 2017).

V důsledku toho se evropské země potýkají nejen s problémem nelegální migrace, ale také s bezprecedentním nárůstem migrační agendy, na kterou často nemají dostatečné kapacity, ať už v podobě pracovníků či azylových zařízení. Místa s největším nápoem imigrantů nebyla schopna situaci organizačně zvládat, nepřehlednost zde usnadňovala práci pašeráckým skupinám. Proto se na těchto místech zřizují takzvané hotspoty, ve kterých se přistupuje ke zrychlenému procesu azylového řízení.

Jaká další opatření pro zmírnění migrace by bylo ještě vhodné provést? Jelikož je zapotřebí na migraci nahlížet komplexně, odpověď nemůže rozhodně nabízet jednoduchá a rychlá řešení. Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám, zřizované Ministerstvem vnitra České republiky, na svých webových stránkách odpověď nabízí a je z ní poznat, že na tuto problematiku také nahlíží v souvislostech.

„Problematiku migrace nelze chápat odděleně od vývoje mezinárodní situace v nejbližším sousedství i zemích původu. Z tohoto důvodu je třeba zaměřit se primárně na zdroje migrace – politické řešení konfliktů v zemích původu migrace, boj proti terorismu, boj proti převaděčům, zajišťování podmínek pro návrat migrantů a jejich zapojení do rekonstrukce země. V této souvislosti je rovněž nutné poskytnout pomoc a asistenci zemím bezprostředně sousedícím s ohnisky konfliktů“ (CTHH, 2019).

Na prvním místě by se mělo začít s řešením konfliktů přímo v místě vzniku. Opravdové řešení totiž leží mimo evropské hranice. Je zapotřebí jednat s představiteli států, odkud do Evropy proudí nejvíce migrantů. Témata takových jednání by se měla týkat především výstavby bezpečnosti v dané zemi a její stabilizace, ale také by se měla dotýkat humanitární pomoci a koneckonců i výstavby a podpory vzdělanosti obyvatelstva.

Na dalším místě je boj s pašeráky. Ten musí být vysoce efektivní, aby k vyplutí lodí s uprchlíky od afrických břehů vůbec nedocházelo. Pašeráci vydělávají na lidském neštěstí a evropské státy to stojí neadekvátní finanční prostředky.

Dalším opatřením může být vybudování hotspotů mimo Evropu. Samozřejmě tomu musí předcházet vyjednávání zakončená dohodou s představiteli afrických států, odkud uprchlíci přes Středozemní moře vyplouvají. Uprchlíci v nouzi by tak mohli požádat o mezinárodní ochranu bez rizika vyplývajícího z překonání moře v nevyhovující lodi. Evropské státy by měly více času rozhodnout o případné ochraně a prověřit bezpečnostní otázky kolem žadatele. Zároveň by odpadl tlak na italské a řecké přístavy.

Navrhovaná řešení ekonoma a politologa Marka Loužka mi také dávají smysl. Ten ve svém textu konstatuje: *„Pokud chce Západ pomoci rozvojovému světu, měl by zrušit tarify a cla na produkty z chudých zemí. V zemědělské politice musí Západ odstranit dotace, které chrání neefektivní odvětví a vytlačují výrobky farmářů z rozvojového světa.“* Vysvětluje, že *„maximální prostupnost hranic pro zboží, služby a kapitál je efektivnější metodou, jak pomoci chudým zemím, než otevírat naplno hranice pro příchod jejich občanů na Západ.“* Právě odchod vzdělaných a energií nabitých občanů na Západ snižuje produktivitu a ekonomický rozvoj v domovských zemích. To vede

k postupnému roztáčení spirály migrace do bohatších evropských zemí (LOUŽEK, 2016).

Tato nastíněná opatření se projeví až ve vzdálené budoucnosti. Přesto existují řešení, která lze zavést hned, a mají téměř okamžitý účinek. Jedním z nich může být například upřednostňování udělování doplňkové ochrany místo azylu. Doplňková ochrana se podle § 14a azylového zákona¹⁷: „udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.“ Tento druh mezinárodní ochrany se oproti azylu uděluje na pevně stanovenou dobu (ve většině případů na 1 až 2 roky). Před uplynutím této doby musí její držitel zažádat o prodloužení a opětovně doložit, že důvody pro její uložení trvají. Správní orgán předloženou žádost pečlivě prozkoumá včetně zhodnocení situace v zemi původu žadatele. To by bylo řešením například pro žadatele o mezinárodní ochranu ze Sýrie, kteří nedosáhnou na azyl. Zároveň by tito žadatelé věděli, že pomoc od České republiky dostanou jen na nezbytně nutnou dobu, po které bude následovat návrat domů. Což by byl zároveň signál pro další žadatele, že jejich žádost bude pečlivě prozkoumána, nezbytná pomoc poskytnuta, ale ne donekonečna.

Dalším okamžitým opatřením je důsledná kontrola repatriace, případně vyhoštění cizinců, kteří nemají nárok na některý druh mezinárodní ochrany. I případné vyhoštění cizince do země původu na náklady České republiky má své

---

¹⁷ Přesněji Zákon č. 325/1999 Sb. Zákon o azylu a o změně některých zákonů.

opodstatnění. Je totiž jasným signálem pro případné migranty do budoucna. Loužek k tomu uvádí: „Vynucování imigrační politiky je nepříjemné, leč nutné. K tomu slouží nástroje jako pasové kontroly, kontrola dodržování plnění povoleného pobytu v zemi a efektivní politika deportací ilegálních imigrantů“ (LOUŽEK, 2016).

6.6 Shrnutí diskuse

Závěrem si dovoluji vlastní shrnutí. Je potřeba si uvědomit, že migrace tu s námi vždycky byla a vždycky bude. Nelze ji vymýtit. Stěhování lidí z jednoho místa na druhé je podstatou lidství a vždy měla zcela zásadní vliv na další historický vývoj. Stěhování etnik probíhalo v pravěku, starověku, středověku i novověku a děje se i v dnešní době. Pohyb obyvatel po Evropě může být prospěšný, protože se na tu svoji zem a vlastně i život člověk podívá z jiného úhlu.

Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám to vidí obdobně.

„Migrace je přirozeným a trvalým historickým jevem a příležitostí. Pro imigranta, pro přijímací zemi i zemi původu. Mezinárodní obchod, zahraniční investice, zahraniční studium, odborné mezinárodní stáže, vysoce kvalifikovaní zahraniční pracovníci, či naopak nízko kvalifikovaná pracovní síla, manažeři nadnárodních korporací, ale i kulturní či vědecká mezinárodní spolupráce, to vše je velmi úzce spojeno s migrací. Výrazné restriktce či snad dokonce vyloučení imigrace by bylo samo hrozbou ekonomickou a vedlo by nejen ke ztrátě konkurenceschopnosti, ale v rámci reciprocity by se velmi pravděpodobně tato imigrační politika dotkla svobody pohybu samotných občanů České republiky“ (CTHH, 2019).

Aby mezi přijímací společností a nově příchozím jednotlivcem či skupinou panovalo bezproblémové soužití, je zapotřebí vzájemná tolerance jednak ze strany přijímací země, větší měrou však ze strany přicházejících osob. Ti tak musí vyvinout mnohem více aktivity než přijímací země, aby se do nové společnosti integrovali. Tím mám na mysli začlenění jednotlivce či skupiny do většinové společnosti bez

ztráty vlastní identity. Podmínkou úspěšné integrace je samozřejmě to, že většinová společnost do určité míry odlišnost příchozího akceptuje a vytvoří pro jeho integraci vhodné podmínky. Jen za splnění těchto předpokladů, může být společnost obohacena.

V tomto kontextu vidím jako problém především chuť se integrovat do většinové společnosti u příchozích národů vyznávajících islám. Islámské vidění světa je teokratické a ve většině případů nepřipouští odluku státu od církve. Myšlení Evropanů je naprosto odlišné. Právě proto tolik v české společnosti rezonuje téma islámské migrace. Jak uvádí italský politolog Giovanni Sartori: *„Člověk ze Západu nepovažuje muslima za nevěřícího. Ale pro muslima je člověk ze Západu nevěřícím“* (SARTORI, 2002).“

Sartori považuje vzájemné tolerantní soužití rozdílných kultur za možné jen v otevřené společnosti, tedy ve společnosti pluralitní. Založené na vzájemném respektu k odlišnostem různých skupin, kde je samozřejmostí i poskytování si vzájemných ústupků. Multikulturní společnost, prosazovaná řadou současných politiků, potom vidí jako nevhodnou pro vzájemné soužití více kultur. Dle jeho slov se multikulturalismus zasazuje o zviditelnění rozdílů mezi odlišnými kulturami. Tím tyto odlišnosti nejen vytváří, ale ještě násobí. Multikulturalismus se zabývá nedobrovolnými sdruženími, založenými především na pohlaví a rase, která nás zavazují, protože se do nich rodíme a nemůžeme z nich vystoupit. Pluralismus vystupuje jako otevřená společnost zpestřená mnohonásobnými příslušnostmi, naproti tomu multikulturalismus s sebou nese rozpad pluralitní komunity do malých uzavřených a homogenních komunit (menšin) neschopných vzájemných porozumění (SARTORI, 2002).

Stinné stránky multikulturalismu jsou vidět například ve vzájemném soužití katolíků a protestantů v Severním Irsku nebo Židů a Palestinců v Izraeli. Extrémním příkladem je smutné výročí genocidy ve Rwandě, která začala před 25 lety.¹⁸

Se Sartoriho názorem jsem se plně ztotožnil. Dodržováním principů pluralitní společnosti se Česká republika vyhne případným budoucím potížím s přistěhovalci, které jsou vidět v mnoha státech, kde vsadili na multikulturalismus. Současná migrační politika České republiky vsází na migraci z kulturně, historicky a nábožensky podobných zemí. Držme ji palce, ať jí to vydrží!

---

¹⁸ Genocida ve středoafrickém státu Rwanda mezi vládnoucími Hutuy a většinovými Tutsii a trvala 100 dní (od dubna do června 1994) a podle některých zdrojů si vyžádala až milion obětí.

7 ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývala migrací z hlediska možné potenciaální hrozby pro vnitřní bezpečnost České republiky.

Cílem diplomové práce bylo zpracování analýzy vlivů a dopadů současné migrace na vnitřní bezpečnost České republiky, respektive potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz. Aby bylo vytyčeného cíle dosaženo, musely být popsány migrační politiky vybraných evropských států, konkrétně Francie, Německa, Norska, Rakouska a Švédska. Provedena deskripce nejčastěji využívaných migračních tras do Evropy, včetně výběru těch nejdůležitějších pro Českou republiku v kontextu její vnitřní bezpečnosti. Následovala analýza a syntéza provázanosti migrace s kriminalitou v České republice a srovnání se zahraničím, konkrétně s Německem, Rakouskem a Švédskem. Analytické vyhodnocení obsáhlé kazuistiky teroristických útoků s islamistickým podtextem spáchaných v Evropské unii v letech 2000-2018 a za použití SWOT analýzy, zpracování dopadů migrace na český stát a vyhodnocení bezpečnostního prostředí České republiky v souvislosti s jejím členstvím v Evropské unii. Nezbytnou součástí diskuze v závěrečné části, bylo provedení rozboru aktuálních hrozeb pro Českou republiku, analýza vlivu migrace na trh práce, a dokonce i navržení možných opatření ke zmírnění přílivu migrantů. Všechny stanovené hypotézy byly na základě získaných a analyzovaných informací řádně zodpovězeny, cíl práce byl tedy naplněn.

Diplomová práce ukázala, že migrace je přirozeným, a trvalým historickým jevem, který je součástí lidstva. Je zdrojem nových příležitostí a řady výzev, třeba i bezpečnostního charakteru. Nelze ji zastavit nebo snad vymýtit. Je ovšem možno se na ni dopředu připravit a znát tak úspěšná řešení ve chvíli jejího náhlého nárůstu, tak aby byla pro přijímací zemi přínosem, nikoli hrozbou.

8 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BADE, Klaus a OLTMER, Jochen. 2004. *Normalfall Migration*. Bonn: Bundeszentrale für Bildung, 2004. stránky 61-62. ISBN 978-3893315437.

BACHER, Marion. 2011. *Rotation oder Integration? Österreichischer und schwedischer Umgang mit Arbeitsmigration in den 1970er Jahren*. Historisch-Kulturwissenschaftliche Fakultät, Universität Wien. Vídeň : Universität Wien, 2011. stránky 30-33, Diplomová práce, vedoucí práce Rathkolb, Olivere. AC08717746.

BARŠOVÁ, Andrea a BARŠA, Pavel. 2005. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno : Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. str. 124. ISBN 80-210-3875-6.

BARŠOVÁ, Andrea. 2006. Francie chce změnit přistěhovaleckou politiku – Francouzský parlament schválil novou imigrační strategii Nicolase Sarkozyho. *Migrace online*. [Online] Multikulturní centrum Praha, 11. Červenec 2006. [Citace: 30. Říjen 2018.] <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/francie-chce-zmenit-pristehovaleckou-politiku-francouzsky-parlament-schvalil-novou-imigracni-strategii-nicolase-sarkozyho>.

Bezpečnostní informační služba. 2017. Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2016. *Bezpečnostní informační služba*. [Online] 24. Říjen 2017. [Citace: 3. Prosinec 2018.] <https://www.bis.cz/vyrocní-zpravy/vyrocní-zprava-bezpecnostni-informacni-sluzby-za-rok-2016-d30334e2.html>.

—. **2018.** Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2017. *Bezpečnostní informační služba*. [Online] 3. Prosinec 2018. [Citace: 3. Prosinec 2018.] <https://www.bis.cz/vyrocní-zpravy/vyrocní-zprava-bezpecnostni-informacni-sluzby-za-rok-2017-d85907e6.html>.

BIFFL, Gudrun. 2011. *Deckung des Arbeitskräftebedarfs durch Migration in Österreich: Studie des Nationalen Kontaktpunkts Österreich im Europäischen*

Migrationsnetzwerk. [Dokument] Vídeň : Nationaler Kontaktpunkt Österreich im Europäischen Migrationsnetzwerk, Internationale Organisation für Migration in Wien, 2011.

BRÅ, Brottförebyggande rådet. 2019. Anmällda brott. *BRÅ - Brottförebyggande rådet*. [Online] 4. Únor 2019. [Citace: 4. Únor 2019.] <https://www.bra.se/statistik/kriminalstatistik/anmalda-brott.html>.

BUTSCHEK, Felix. 2004. *Vom Staatsvertrag zur EU: Österreichische Wirtschaftsgeschichte von 1955 bis zur Gegenwart*. Vídeň : Böhlau, 2004. str. 29. ISBN 9783205772484.

— . 2004. *Vom Staatsvertrag zur EU: Österreichische Wirtschaftsgeschichte von 1955 bis zur Gegenwart*. Vídeň : Böhlau, 2004. str. 79. ISBN 9783205772484.

CASTLES, Stephen, DE HASSH, Hein, Miller, Mark. 2013. *The Age of Migration. International Population Movements in the Modern World*. Londýn : MacMillan Press, 2013. ISBN 978-14625113116.

COOPER, Betsy. 2005. Norway: Migrant Quality, Not Quantity. *Washington: Migration Policy Institute*. [Online] 1. Květen 2005. [Citace: 22. Leden 2019.] <https://www.migrationpolicy.org/article/norway-migrant-quality-not-quantity/>.

CTHH, Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám. 2019. Bezpečnostní aspekty migrace. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [Online] 15. Leden 2019. [Citace: 15. Leden 2019.]

ČERMÁK, Zdeněk a LUPTÁK, Milan. 2015. Kontext ukrajinsko-české migrace. [autor knihy] Dušan DRBOHLAV. *Ukrajinská pracovní migrace v Česku*. Praha : Karolinum, 2015, stránky 53-63.

Česko v datech. 2018. Cesta do hlubin pracovního trhu. *Česko v datech*. [Online] 1. Březen 2018. [Citace: 19. Březen 2019.] <http://www.ceskovdatech.cz/clanek/86-cesta-do-hlubin-pracovniho-trhu/>.

— . 2018. Počet cizinců pracujících v ČR stoupá, Čechům ale práci neberou. *HlídacíPes.org*. [Online] 1. Březen 2018. [Citace: 2. Březen 2019.] <https://hlidacipes.org/pocet-cizincu-pracujicich-cr-stoupa-cechum-praci-neberou/>.

Člověk v tísní. 2018. Migrace v číslech. *Člověk v tísní o.p.s.* [Online] 19. Červen 2018. [Citace: 12. Leden 2019.] <https://www.clovekvtisni.cz/migracni-statistiky-4518gp>.

ČSÚ, Český statistický úřad. 2018. *Cizinci v České republice*. Praha : autor neznámý, 31. Prosinec 2018. 290027-18.

ČTK. 2019. ‚Přistěhovalci jsou nesmírným přínosem.‘ Kanada jich chce do roku 2021 přijmout více než milion. *iRozhlas.cz*. [Online] 19. Leden 2019. [Citace: 19. Březen 2019.] https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/kanada-pristehovalci-ministr-pro-migraci-ahmed-hussen_1901121220_ado.

— . 2018. Převaděči migrantů začali využívat cestu přes Česko. Posilme kontroly u hranic, vyzvala německá policie. *iRozhlas.cz*. [Online] 1. Květen 2018. [Citace: 12. Únor 2019.] https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/prevadeci-migrantu-zacali-vyuzivat-cestu-pres-cesko-posilme-kontroly-u-hranic_1805011150_haf.

— . 2018. Vládě se do českých firem podařilo za poslední dva roky dostat přes třináct tisíc Ukrajinců. *Czech News center*. [Online] 18. Červenec 2018. [Citace: 2. Březen 2019.] <https://www.e15.cz/domaci/vlade-se-do-ceskych-firem-podarilo-za-posledni-dva-roky-dostat-pres-trinact-tisic-ukrajincu-1349399>.

DANIELOVÁ, Kateřina. 2004. Imigrační politika Francie se zaměřením na současnou situaci. *Migrace online*. [Online] Multikulturní společnost Praha, 4. Leden

2004. [Citace: 28. Říjen 2018.] <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/imigracni-politika-francie-se-zamerenim-na-soucasnou-situaci>.

DESTATIS. 2019. Statistisches Bundesamt. *Statistisches Bundesamt (DESTATIS)*. [Online] 29. Leden 2019. [Citace: 29. Leden 2019.] <https://www.destatis.de/DE/Startseite.html>.

DRBOHLAV, Dušan. 2015. *Ukrajinská pracovní migrace v Česku: Migrace – remittance – (rozvoj)*. Praha : Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2995-7.

Emigrate. 2019. Emigrating to Norway. *Emigrate*. [Online] 15. Únor 2019. [Citace: 15. Únor 2019.] <https://www.emigrate.co.uk/emigration-guides/item-434/emigrating-to-norway>.

EPL, Evropský Polytechnický Institut. 2019. SWOT analýza dopadů imigrační krize na EU a ČR. *Evropský Polytechnický Institut*. [Online] 12. Únor 2019. [Citace: 12. Únor 2019.] <https://edukomplex.cz/index.php/clanek-swot-imigracni-krize-eu-cr>.

European Migrant Smuggling Centre. 2017. European Migrant Smuggling Centre. *Europol*. [Online] 10. Říjen 2017. [Citace: 5. Leden 2019.] <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-migrant-smuggling-centre-emsc>.

Europol. 2017. European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment 2017. *Europol*. [Online] 12. Březen 2017. [Citace: 10. Leden 2019.] <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment-2017>.

—. 2017. Recent Trends in Migrant Smuggling Criminal Groups. *Europol*. [Online] 13. Říjen 2017. [Citace: 6. Leden 2019.] <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/recent-trends-in-migrant-smuggling-criminal-groups-use-life-endangering-concealment-methods>.

Eurostat. 2019. Migration and migrant population statistics. *Eurostat Statistic Explained*. [Online] 22. Březen 2019. [Citace: 11. Duben 2019.] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics.

—. 2019. Total unemployment rate. *Eurostat*. [Online] 15. Únor 2019. [Citace: 16. Březen 2019.] <https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00203&plugin=1>.

Evropské hodnoty. 2014. Kdo jsou "zahraniční bojovníci" a proč představují pro Evropu bezpečnostní hrozbu? *Evropské hodnoty*. [Online] 9. Říjen 2014. [Citace: 9. Únor 2019.], <https://www.evropskehodnoty.cz/wp-content/uploads/2014/10/FF.pdf>.

EXNEROVÁ, Věra, HLAVIČKOVÁ, Zuzana, JELÍNEK, Petr, KAPLAN, Michal a PLEŠINGER, Jan. 2008. Zahraniční rozvojová spolupráce ČR. *Rozvojovka*. [Online] Člověk v tísni, 12. Prosinec 2008. [Citace: 5. Listopad 2018.] <http://www.rozvojovka.cz/zahranicni-rozvojova-spoluprace-cr>.

FRIEDLAENDER, Jan. 2014. Migrace a terorismus. *Konzervativní listy*. [Online] 12. Březen 2014. [Citace: 13. Leden 2019.] <http://www.konzervativnilisty.cz/index.php/112-cisla/listopad-2015/1300-migrace-a-terorismus>.

Frontex. 2019. *Frontex - European Border and Coast Guard Agency*. [Online] 2019. [Citace: 4. Duben 2019.] <https://frontex.europa.eu/>.

GÜNTER, Vladislav. 2016. Migrace do Československa a Česka po 2. sv. válce. [autor knihy] Zdeněk, HONUSKOVÁ, Věra, OŠŤÁDALOVÁ, Šárka a GÜNTER, Vladislav UHEREK. *Migrace – Historie a současnost*. Ostrava : PANT, 2016, stránky 67-92.

HERBERT, Ulrich. 2017. *Geschichte der Ausländerpolitik in Deutschland.* Mnichov : C. H. Beck, 2017. stránky 233-260. ISBN 978-3406715532.

OPRŠAL, Zdeněk. 2017. *Historie a současnost české zahraniční rozvojové spolupráce.* Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5251-7.

iDnes. 2019. Německo potřebuje čtvrt milionu migrantů ročně, aby uspokojilo trh práce. *iDnes.cz.* [Online] 12. Únor 2019. [Citace: 20. Únor 2019.] https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/nemecko-pracovnici-pracovni-sila-zahranicni-imigrace-migrace.A190212_112623_zahranicni_dtt.

Insee. 2018. Institut national de la statistique et des études économiques. *Insee.* [Online] 20. Listopad 2018. [Citace: 2018. Listopad 2018.] <https://www.insee.fr/en/accueil>.

JEŘÁBEK, Vojtěch. 2005. *Českoslovenští uprchlíci ve studené válce.* Brno : Stilus, 2005. ISBN 80-903550-0-5.

JUDT, Tony. 2018. *Poválečná Evropa: Její historie od roku 1945.* Praha : Prostor, 2018. stránky 340-343. ISBN 978-80-7260-373-2.

KLÍMA, Arnošt. 1996. *Dlouhá válka (1618-1648).* Praha : Slovo, 1996. ISBN 80-902817-0-2.

KOLDINSKÁ, Kristina, SCHEU, Harald Christian a ŠTEFKO, Martin. 2017. *Sociální integrace cizinců.* Praha : Auditorium, 2017. ISBN 978-80-8728-460-5.

KOŠŤÁLOVÁ, Petra. 2012. *Stereotypní obrazy a etnické mýty: Kulturní identita Arménie.* Praha : Sociologické nakladatelství, 2012. ISBN 978-80-7419-093-3.

KOUDELKA, Josef. 2018. *Imigrace a liberalismus - Dopady migrace, teorie a možná řešení.* Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2018. ISBN 978-80-7325-454-4.

Legatum Institute Foundation. 2018. Prosperity Report. *The Legatum prosperity Index*. [Online] 12. Prosinec 2018. [Citace: 13. Prosinec 2018.] <https://www.prosperity.com/>.

LEISE, Eric. 2007. Germany to Regularize "Tolerated" Asylum Seekers. *Washington: Migration Policy Institute*. [Online] 5. Duben 2007. [Citace: 20. Prosinec 2018.] <https://www.migrationpolicy.org/article/germany-regularize-tolerated-asylum-seekers>.

Lithunian Free Market Institute. 2018. *Labour Migration and Flexibility of Regulation for Employing Non-EU Nationals*. [Dokument] místo neznámé : Lithunian Free Market Institute, 2018.

LOUŽEK, Marek. 2016. Zachrání Evropu imigrace? [autor knihy] Václav a kol. KLAUS. *Masová imigrace: Záchrana nebo zkáza Evropy?* Praha : Institut Václava Klause, 2016, stránky 175-201.

MAREŠ, Miroslav a kol. 2015. *Ne islámu!: Protiislámská politika v České republice*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2015. stránky 130-145 . ISBN 978-80-7325-397-4.

MATUSCHEK, Helga. 1985. Ausländerpolitik in Österreich 1962-1985. Der Kampf um und gegen die ausländische Arbeitskraft. *Journal für Sozialforschung*. 1985, stránky 159-198.

Migrationsverket. 2018. Migrationsverket. [Online] 15. Listopad 2018. [Citace: 15. Listopad 2018.] <https://www.migrationsverket.se/>.

Ministerstvo vnitra České republiky. 2016. *Audit národní bezpečnosti*. Praha : Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, 2016.

—. 2016. Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2015. Praha : Ministerstvo vnitra České republiky, 2016.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. 2015. *Bezpečnostní strategie České republiky 2015.* Praha : Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015. ISBN 978-80-7441-005-5.

Národní centrála proti organizovanému zločinu. 2018. Zpráva o činnosti NCOZ. *Policie ČR.* [Online] 5. Prosinec 2018. [Citace: 2. Leden 2019.] <https://www.policie.cz/clanek/vyhodnoceni-cinnosti-zprava-o-cinnosti-ncoz.aspx>.

Novinky. 2018. Nejsou lidi. Po Ukrajincích mají českým firmám pomoci pracovníci z Indie. *Novinky.cz.* [Online] 19. Zářít 2018. [Citace: 2. Listopad 2018.] <https://www.novinky.cz/ekonomika/483826-nejsou-lidi-po-ukrajincich-maji-ceskym-firmam-pomoci-pracovnici-z-indie.html>.

— . **2016.** Německo šokovaly masové útoky na ženy na Silvestra. Stovka obětí. *Novinky.cz.* [Online] 5. Leden 2016. [Citace: 10. Duben 2019.] <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/390943-nemecko-sokovaly-masove-utoky-na-zeny-na-silvestra-stovka-obeti.html>.

Novinky.cz, ČTK. 2017. Němci výrazně zvyšují „odměnu“ pro migranty, kteří se dobrovolně vrátí domů. *Novinky.cz.* [Online] 31. Leden 2017. [Citace: 14. Duben 2018.] <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/428051-nemci-vyrazne-zvysuji-odmenu-pro-migranty-kteri-se-dobrovolne-vrati-domu.html>.

OAMP, Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky. 2019. Čtvrtletní zprávy o situaci v oblasti migrace. *Odbor azylové a migrační politiky.* [Online] 15. Leden 2019. [Citace: 25. Březen 2019.] <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ctvrtletni-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace.aspx>.

— . **2019.** Odbor azylové a migrační politiky. *Ministerstvo vnitra České republiky.* [Online] 2019. [Citace: 26. Březen 2019.] <https://www.mvcr.cz/migrace/Default.aspx>.

—. 2018. Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců v České republice v roce 2017. *Odbor azylové a migrační politiky*. [Online] 18. Červenec 2018. [Citace: 31. Prosinec 2018.] <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/vyrocní-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace.aspx>.

OHLIGER, Rainer, SCHÖNWÄLDER, Karen, a TRIADAFILOPOULOS, Triadafilos. 2003. *European encounters: migrants, migration, and European societies since 1945*. Londýn : Ashgate, 2003. str. 153. ISBN 9780754630869.

Online encyklopedie migrace, z. s. 2019. Encyklopedie migrace . *Encyklopedie migrace* . [Online] 3. Březen 2019. [Citace: 3. Březen 2019.] <https://www.encyclopediaofmigration.org/>.

PECKOVÁ, Simona. 2010. *Imigrační politika v Norsku po roce 1945*. Imigrační politika v Norsku po roce 1945, Masarykova univerzita. Brno : Masarykova univerzita, 2010. Bakalářská práce, vedoucí práce HAVLÍK, Vlastimil.

Policie České republiky. 2019. Statistické přehledy kriminality. *Policie ČR*. [Online] 8. Únor 2019. [Citace: 8. Únor 2019.] <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>.

Právo. 2018. Nejsou lidi. Po Filipíncích a Mongolech vláda láká na práci i tisíce Srbů. *Novinky.cz*. [Online] 20. Červen 2018. [Citace: 3. Listopad 2018.] <https://www.novinky.cz/domaci/475515-nejsou-lidi-po-filipincich-a-mongolech-vlada-laka-na-praci-i-tisice-srbu.html>.

SARTORI, Giovanni. 2002. *Pluralismo, multiculturalismo e estranei. Saggio sulla società multietnica*. Milán : Rizzoli, 2002. ISBN 9788817128087.

SAVAGE, Charlie a SCHMITT, Eric. 2019. Trump's Syria Withdrawal Order Forces Allies to Weigh Return of ISIS Detainees. *The New York Times*. [Online] 14. Únor 2019. [Citace: 11. Březen 2019.]

<https://www.nytimes.com/2019/02/14/world/middleeast/us-syria-troop-withdrawal.html>.

SCB, Statistikmyndigheten. 2019. Statistikmyndigheten. *Statistikmyndigheten SCB*. [Online] 3. Únor 2019. [Citace: 3. Únor 2019.] <https://www.scb.se>.

Statistik Austria. 2019. Kriminalität. *Statistik Austria (Die Informationmanager)*. [Online] 4. Březen 2019. [Citace: 4. Březen 2019.] http://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/soziales/kriminalitaet/index.html.

ŠTICA, Petr. 2010. *Migrace a státní suverenity*. Červený Kostelec : Pavel Mervart, 2010. stránky 69-96. ISBN 978-80-87378-75-5.

UHEREK, Zdeněk. 2016. Migrace v moderní historii. [autor knihy] Zdeněk, HONUSKOVÁ, Věra, OŠŤÁDALOVÁ, Šárka a GÜNTER, Vladislav UHEREK. *Migrace – Historie a současnost*. 1. Ostrava : PANT, 2016, stránky 13-29.

VEBER, Václav, SLÁDEK, Zdeněk, BUBENÍKOVÁ, Miluša a HARBULOVÁ, Eubica. 1996. *Ruská a ukrajinská emigrace v ČSR v letech 1918-1945*. Praha : Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-191-9.

Vězeňská služba České republiky. 2019. Generální ředitelství Vězeňská služba ČR. *Vězeňská služba České republiky*. [Online] 12. Duben 2019. [Citace: 12. Duben 2019.] <https://www.vscr.cz/informacni-servis/statistiky/>.

WEIGL, Andreas. 2009. *Migration und Integration: Eine widersprüchliche Geschichte*. Vídeň : StudienVerlag, 2009. stránky 45-47. ISBN: 978-3-7065-4242-5.

WESTIN, Charles. 2006. Sweden: Restrictive Immigration Policy and Multiculturalism. *Washington: Migration Policy Institute*. [Online] 1. Červen 2006. [Citace: 11. Leden 2019.]

ZIMOVÁ, Dana. 2006. *Problémy migrační politiky Francie.* Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita. Brno : Masarykova univerzita, 2006. Diplomová práce, vedoucí práce WILDMANOVÁ, Mirka.

Zákon č. 154/1994 Sb. Zákon o Bezpečnostní informační službě a o změně některých zákonů.

Zákon č. 325/1999 Sb. Zákon o azylu a o změně některých zákonů.

Zákon č. 40/2009 Sb. Zákon trestní zákoník a o změně některých zákonů.

9 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obr. 1 - Počet cizinců na území vybraných evropských států ku celkovému počtu občanů daného státu v procentech v roce 2017 (Eurostat, 2019).....	32
Obr. 2 – Pořadí cizinců v České republice podle národnosti (ČSÚ, 2018).....	58
Obr. 3 - Vývoj počtu cizinců v České republice mezi lety 1993-2018 (ČSÚ, 2018)	62
Obr. 4 – Celkové počty nejvíce zastoupených cizinců pocházejících z islámských zemí (ČSÚ, 2018).....	63
Obr. 5 – Počet žádostí o mezinárodní ochranu v české republice mezi lety 2008-2018 (OAMP, 2019)	64
Obr. 6 – Přiznání mezinárodní ochrany cizincům v České republice mezi lety 2008-2018 (OAMP, 2019).....	65
Obr. 7 - Vývoj nelegální migrace cizinců v České republice mezi lety 2008-2018 (OAMP, 2019)	66
Obr. 8 – Vizualizace frekventovanosti hlavních tras nelegální migrace do Evropy v roce 2018 (Frontex, 2019)	68
Obr. 9 - Vývoj počtu nelegálních příjezdů migrantů na hlavních migračních trasách mezi lety 2012-2018 (OAMP, 2019).....	69
Obr. 10 - Pořadí cizinců ve Švédsku podle národnosti (SCB, 2019).....	77
Obr. 11 - Pořadí cizinců v Německu podle národnosti (DESTATIS, 2019)	80
Obr. 12 - Pořadí cizinců v Rakousku podle národnosti (Statistik Austria, 2019).....	81
Obr. 13 – Podíl cizinců na celkové a objasněné kriminalitě v České republice v letech 2016-2018 (Policie České republiky, 2019).....	83
Obr. 14 – Celkový počet vězněných osob v České republice mezi lety 2008-2018 (Vězeňská služba České republiky, 2019)	84

Obr. 15 – Celkové počty obviněných a odsouzených cizinců v České republice mezi lety 2008-2018 (Vězeňská služba České republiky, 2019).....	84
Obr. 16 – Teroristické útoky s islamistickým podtextem v Evropské unii po roce 2000 (autor, 2019)	88
Obr. 17 – Procentuální zastoupení teroristických útoků podle napadených zemí (autor, 2019)	93
Obr. 18 – Procentuální zastoupení druhů zbraní použitých při teroristických útocích (autor, 2019)	94
Obr. 19 – Procentuální zastoupení teroristických organizací podílejících se na útocích (autor, 2019)	95
Obr. 20 – Procentuální vyjádření nezaměstnanosti v členských státech Evropské unie (Eurostat, 2019).....	117

10 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tab. 1 – Kriminalita cizinců v České republice mezi lety 2016-2018 (Policie České republiky, 2019).....	87
Tab. 2 – SWOT analýza dopadů migrace na Českou republiku (EPL, 2019).....	98

11 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 - Teroristické útoky s islamistickým podtextem (autor, 2019).....	I
---	---

2004

11.03.2004, Madrid, Španělsko

V různých vlacích, spojujících předměstí Madridu s centrem města, bylo použito třináct nástražných výbušných systémů ukrytých ve sportovních taškách (deset explodovalo, tři selhaly). V důsledku výbuchů bylo zabito celkem 1 925 lidí a dalších 2 057 zraněno. Tři dny po útoku se k němu přihlásila teroristická organizace Al-Káida. Během procesu v letech 2006-2007 bylo obviněno 29 podezřelých (tři odsouzeni k doživotnímu trestu, čtyři odsouzeni k trestu odnětí svobody v rozmezí 10-18 let, patnáct odsouzeno k nižším trestům odnětí svobody, sedm zproštěno viny. Hlavní pachatelé: Jamal Zougam, a Othman Gnaoui (oba Maroko), Emílio Suarez Trashorras (Španělsko), Hassan El Haski, Abdulmajid Bouchar, Youssef Belhadj, Rafa Zouhier (všichni Maroko) a další.

2005

07.07.2005, Londýn, Velká Británie

Série koordinovaných sebevražedných teroristických útoků provedených v londýnských dopravních prostředcích během ranní dopravní špičky. Tři nástražné výbušné systémy explodovaly v soupravách metra (v tunelech poblíž stanic Aldgate a King's Cross, a na stanici Edgware Road) a čtvrtá bomba byla odpálena v patrovém autobuse na Tavistock Square. Celkem bylo identifikováno 52 obětí. Jednalo se o odvetu za podporu britské vlády útokům proti muslimům po celém světě. V září 2005 se k útokům přiznala teroristická organizace Al-Káida. Všichni pachatelé byli praktikující muslimové, kteří se narodili a žili ve Velké Británii. Jednalo se o: Mohammad Sidique Khan, Shehzad Tanweer, Germaine Lindsay a Hasib Hussain.

21.07.2005 Londýn, Velká Británie

Pokus o útok nástražným výbušným systémem ve stanicích metra Shepherd's Bush, Oval a Warren Street a v autobuse v Bethnal Green (kvůli konstrukční vadě nevybuchly). Útočníci z místa činu uprchli; pátý atentátník zahodil své nástražné zařízení, aniž by se pokusil ho iniciovat (bylo nalezeno o dva dny později poblíž stanice Shepherd's Bush). K útokům se přiznala teroristická organizace Al-Káida. Všichni pachatelé byli praktikující muslimové, kteří se narodili a žili ve Velké Británii. Jednalo se o: Muktar Said Ibrahim, Yasin Hassan Omar, Ramzi Mohammed a Hussain Osman.

2006

31.07.2006, Kolín nad Rýnem, Německo

Do regionálního vlaku u Kolína nad Rýnem byly umístěny dva nástražné výbušné systémy, které neexplodovaly jen díky chybné konstrukci. Podle německých vyšetřovatelů bylo v případě exploze v ohrožení života až 72 lidí. Pachatelé: Youssef Mohamad El Hajdib a Jihad Hamad (oba libanonského původu).

2007

29. a 30.06.2007, Londýn a Glasgow, Velká Británie

V centru Londýna (Heymarket, Picadilly Circus) byly ve vozidlech zaparkovaných před nočními podniky nastraženy dva nástražné výbušné systémy. Díky konstrukční chybě neexplodovaly a byly odhaleny. O den později došlo na letišti Glasgow k výbuchu vozidla, které se pokusilo prorazit zátarasy před letištní halou. Vozidlo bylo naložené 60 l benzínu, plynovými lahvemi s hřebíky pro zvýšení ničivého efektu. Oba incidenty spolu souvisely. Důvodem útoků byla odvěta za destrukci Iráku díky sankcím a následné invazi v roce 2003. Pachatel: Kafeel Ahmed a Bilal Abdullah (oba Velká Británie)

2008

22.05.2008, Exeter, Velká Británie

Exploze výbušniny v nákupním centru Princesshay ve městě Exeter. Zraněný byl pouze pachatel, který před útokem konvertoval k islámu. Pachatel: Nicky Reilly (Velká Británie).

2009

12.10.2009, Santa Barbara, Itálie

Útok sebevražedného atentátníka za pomoci výbušného zařízení na vojenský komplex ve městě Santa Barbara. Pachatel: Mohamed Game (Libye).

25.12.2009, let z Amsterdamu do Detroitu

Nigerijský islamista nastoupil v Amsterdamu do letadla s výbušninou ukrytou ve slipech. K explozi nedošlo. Na palubě bylo v té době téměř 300 lidí. K útoku se přiznala teroristická organizace Al-Káida. Pachatel: Umar Farouk Abdulmutallab (Nigérie).

2010

01.01.2010, Aarhus, Dánsko

Ozbrojený útok na karikaturistu Kurta Westergaarda, který se proslavil především karikaturou proroka Mohameda. Pachatel včas zpacifikován policií. K útoku použil sekeru a nůž. Pachatel: Mohammed Geele (Somálsko).

14.05.2010, Londýn, Velká Británie

Islamistka dvakrát bodla do břicha labouristického poslance Stephena Timmse. Útok měl být trestem za to, že Timms hlasoval pro vojenskou intervenci v Iráku. Pachatelka: Roshonara Coundhry (Velká Británie – pakistánského původu).

10.09.2010, Kodaň, Dánsko

Čečenský atentátník byl zraněn při výrobě výbušniny, kterou ukrýval do dopisní obálky. Při neopatrné manipulaci s ní došlo k explozi v Hotelu Jørgensen v Kodani. Pachatel: Lors Doukaiev (Rusko).

Listopad 2010, Velká Británie

Bezpečnostní kontrola na letišti odhalila zásilku s tiskárnou, která obsahovala výbušninu, ta byla 29.10.2010 poslána z Jemenu do Spojených států prostřednictvím společnosti DHL. Druhá zásilka byla odhalena v Dubaji. Adresovány byly synagoze v Chicagu. K činu se přihlásila teroristická organizace Al-Káida.

11.12.2010, Stockholm, Švédsko

Exploze sebevražedného atentátníka ve vozidle zaparkovaném před obchodním domem ve Stockholmu. Kromě útočníka nedošlo k žádným ztrátám na lidských životech. Pachatel: Taimour Abdulwahab al-Abdaly (pocházel z Iráku, v době útoku už však měl švédské občanství).

2011

02.03.2011, Frankfurt nad Mohanem, Německo

Kosovský Albánec zastřelil na letišti ve Frankfurtu dva letce americké armády a další dva zranil. Pachatel: Arid Uka (Kosovo).

2012

11. až 19.03.2012, Montauban a Toulouse, Francie

Francouz alžírského původu zastřelil sedm osob během třech separátních útoků v Toulouse a Montaubanu. Důvodem měla být odvěta za účast francouzských jednotek v Afghánistánu a smrt palestinských dětí. Útočník se hlásil k organizaci Al-Káida. Pachatel: Mohamed Merah (Francie).

12.03.2012, Brusel, Belgie

Žhářský útok na šíitskou mešitu. Po útoku byl zadržen podezřelý sunnita původem z Maroka. Důvodem útoku měla být odpovědnost šíitské menšiny za násilí v Sýrii. Pachatel: Rachid El Boukhari (Maroko).

18.07.2012, Burgas, Bulharsko

Teroristický útok proti skupině izraelských turistů (sedm osob zahynulo a třicet sedm bylo zraněno). Z útoku byl obviněn Hizballáh, avšak hnutí spojitost s útokem odmítlo, a důkazy o přímém napojení byly nedostačující. Pachatelé: Mohamad Hassan El Husseini, Meliad Farah, Hassan El Hajj (všichni Libanon).

19.09.2012, Paříž, Francie

Útok granátem na židovskou pekárnu Naouri Sarcelles na pařížském předměstí Sarcelles. Jako pachatel byl na základě expertíz ustanoven francouzský konvertita. Následně se podařilo vypátrat i jeho společníka. Pachatelé: Jeremy Bailly a Kevin Phan (oba Francie).

10.12.2012, Bonn, Německo

Pokus o dálkové odpálení nástražného výbušného systému na vlakovém nádraží v Bonnu, iniciace selhala. Pachatelé: Marco Gabel a Tayfun Sevim (oba Německo), Koray Durmaz (Německo – tureckého původu) a Enea Buzo (Albánie).

2013

05.02.2013, Kodaň, Dánsko

Pokus o vraždu dánského historika a kritika islámu Larse Hedegaarda. Útočník převlečený za listonoše po něm vystřelil mezi dveřmi jeho kodaňského bytu, ale nezasáhl jej. Pachatel: Basil Hassan (Dánsko – libanonského původu).

22.05.2013, Londýn, Velká Británie

Útok vozidlem a následně mačetou na britského vojáka. Pachatelé: Michael Olumide Adebolaja a Michael Oluwatobi Adebowale (oba Velká Británie – nigerijského původu).

25.05.2013 Paříž, Francie

Útok nožem na francouzského vojáka (pachatel jej dvakrát bodl do krku. Pachatel (Francie) před útokem konvertoval k islámu. Jeho totožnost nezveřejněna.

Květen 2013, Paříž, Francie

Začátkem května 2013 došlo k incidentu na policejní stanici v okolí Grenoble, kde islámský extremističtí vyzbrojený nožem pobodal policejního důstojníka. Pachatel: Alexandre Dhaussy (Francie – alžírského původu).

2014

24.05.2014, Brusel, Belgie

Teroristický útok před Židovským muzeem v Bruselu, kde pachatel nejprve zastřelil manželský pár izraelských turistů a následně uvnitř zastřelil občana Francie a zaměstnance recepce. K radikalizaci útočníka došlo během výkonu trestu. Před útokem strávil rok v Sýrii v řadách Islámského státu. Jednalo se o první útok ze strany Islámského státu v Evropě. Pachatel: Mehdi Nemmouche (Francie).

20. a 21.12.2014, Tours, Dijon a Nantes, Francie

Ve Francii došlo před vánočními svátky ke třem podobným incidentům. Dne 20.12.2014 na policejní stanici na předměstí Tours pobodal konvertita z Burundi tři policisty a sám byl zastřelen. Konvertoval k islámu a na své facebookové stránce měl prapor Islámského státu. Na policisty se vrhl s voláním Allahu Akbar, což bylo shodné s dalšími dvěma útoky; žádná spojitost mezi pachateli však nebyla zjištěna. Pachatel: Bertrand Nzohabonayo (Burundi). Dne 21.12.2014 údajně duševně

nemocný muž najel v Dijonu na chodce (třináct jich zranil). Motivem jeho činu bylo utrpení palestinských a čečenských dětí. Téhož dne 21.12.2014 na vánočním tržišti v Nantes najel řidič do chodců (jedenáct jich zranil). Sám se pak pobodal nožem, ale přežil. Identity těchto dvou útočníků (Francie) nebyly zveřejněny.

2015

07. a 08.01.2015, Paříž, Francie

Střelba v redakci satirického týdeníku Charlie Hebdo v Paříži, který opakovaně přetiskl karikatury proroka Mohameda, při níž zemřelo 10 pracovníků redakce a dva policisté. Ve druhém, vzájemně koordinovaném, případě pachatel zajal 14 rukojmí v židovském supermarketu v Porte de Vincennes, z nichž čtyři zastřelil. Tomu předcházel útok ve Fontenay, kde postřelil náhodného běžce, a útok na strážníky městské policie v Montrouge, z nichž jednoho zastřelil. Pachatelé: Kouachi Cherif, Kouachi Said a Amedy Coulibaly (všichni Francie). Bratři Kouachi, se hlásili k teroristické organizaci Al-Káida (ta se k útoku přihlásila), Coulibaly byl stoupencem Islámského státu.

03.02.2015, Nice, Francie

Útok nožem na vojáky hlídkující v centru města Nice. Útočník byl motivován výzvou Islámského státu k provádění podobných útoků. Pachatel: Moussa Coulibali (Mali).

14. a 15.02.2015, Kodaň, Dánsko

Nejprve střelba z automatické zbraně na objekt kavárny Krudttønden v Kodani, kde probíhala debata „Umění, rouhačství a svoboda slova“. Cílem útoku byl organizátor akce karikaturista Lars Vilks, který v roce 2005 publikoval karikatury proroka Mohameda. V nočních hodinách pak stejný pachatel napadl ostrahu a dva hlídkové policisty před synagogou v Krystalgade, ve které probíhala

oslava Bar Micvah. Útoky si vyžádaly dvě oběti a pět zraněných. Pachatel: El Hussein Omar Abdel Hamid (Libanon).

26.06.2015, Saint-Quentin-Fallavier, Francie

Pachatel zabil svého zaměstnavatele a poslal foto jeho odříznuté hlavy po internetu příbuznému v Sýrii. Poté vjel s vozidlem označeným vlajkou Islámského státu do továrny „Air Products“ v průmyslové zóně Saint-Quentin-Fallavier, kde se pokusil iniciovat explozi kontejnerů s plynem. Pachatel: Yassin Salhi (Francie – alžírského původu).

21.08.2015, rychlovlak Thalys, Belgie

Pokus o napadení cestujících v rychlovlaku Thalys na lince z Amsterdamu do Paříže. Útočník byl stoupencem Islámského státu (vyzbrojen samopalem AK-47, pistolí, municí, nožem a láhví s hořlavinou). Pachatel: Ayoub el Kahzzani (Maroko).

17.09.2015, Berlín, Spolková republika Německo

Útok nožem na policistku v Berlíně. Pachatel: Yousef Mohamad Rafik (Irák).

13.11.2015, Paříž, Francie

Série teroristických činů, při nichž teroristé provedli během třiceti minut celkem šest útoků střelnými zbraněmi a čtyři sebevražedné bombové útoky. Útoky si vyžádaly 130 mrtvých a 352 zraněných. K činu se přihlásil Islámský stát. Pachatelé: organizátor akce Abaaoud Abdelhamid (Belgie – marockého původu); Hadfi Bilal, Alimohammad Ahmad a Almahmod Mohamad (všichni Francie); Abdesalam Brahim, Akrouh Chakib, Abaaoud Abdelhamid, Akrouh Chakib, Abdesalam Salah (všichni Belgie); Mustafai Omar Ismail a Amimour Samy (oba Irák). V Belgii bylo v následujících letech zadrženo a obviněno dalších jedenáct osob s vazbou na pařížské útoky, několik dalších osob bylo zadrženo v zahraničí.

2016

01.01.2016, Valence, Francie

Útok vozidlem na vojenskou hlídku u mešity ve Valence. Pachatel: Raouf El Ayeb (Francie – tuniského původu).

07.01.2016, Paříž, Francie

Útok sekáčkem na maso, za pokřiku Allahu Akbar, na policisty na policejní stanici Goutte d'Or v Paříži. Útočník zastřelen. Při prohlídce těla nalezen list papíru s vlajkou teroristické organizace Islámský stát a s ručně psaným textem v arabštině, kterým vysvětloval svůj čin jako pomstu za útoky, které vede Francie se spojenci proti islamistům v Sýrii. Pachatel: Belgacem Tarek (Tunisko).

11.01.2016, Marseille, Francie

Útok mačetou na židovského učitele poblíž židovské školy. Útočník, příznivec Islámského státu, se radikalizoval na internetu. Pachatel: totožnost z důvodu nízkého věku nezveřejněna (nezletilý turecký Kurd).

26.02.2016, Hannover, Německo

Útok nožem na policistu v ulicích Hannoveru. Útočnice konvertovala k islámu a následně se silně zradikalizovala. Pachatelka: Safia Schmitter (Německo).

22.03.2016, Brusel, Belgie

Teroristický útok za pomoci výbušnin na letišti Zaventem a ve voze metra odjíždějícím ze stanice Maelbeek. Při útocích zahynulo 32 osob a dalších 360 bylo zraněno. Útoku předcházela přestřelka s policií ve čtvrti Foret. K útoku se přihlásil Islámský stát. Pachatelé: Ibrahim El-Bakraoui, Khalid EL-Bakraoui, Najim Laachraoui, Mohamed Abrini a Osama Krayem (všichni Maroko).

24.03.2016, Glasgow, Velká Británie

Útok radikálního islamisty nožem na hluboce věřícího muslima Asada Shaha, který propagoval mezináboženský dialog. Několik hodin před svou smrtí napsal na svůj profil na sociální síti: „Dobrý pátek a velmi šťastné Velikonoce, obzvláště mému milovanému křesťanskému národu.“ Pachatel: Tanweer Khan (Pákistán).

26.05.2016, Saint-Julien-du Puy, Francie

Útok dvou mužů nožem na francouzské vojáky poblíž vojenské základny v Saint-Julien-du Puy. Důvodem byla odvěta za účast Francie v konfliktu v Sýrii. Pachatelé: totožnost nezveřejněna.

11.06.2016, Essen, Německo

Útok za pomoci výbušnin na sikhskou modlitebnu ve městě Essen. Incident vyšetřován jako nábožensky motivovaný teroristický čin spáchaný nezletilými islamisty. Pachatelé: Mohammed B., Yussuf T., Tolha I. (všichni Německo). Z důvodu nízkého věku přesná totožnost nezveřejněna.

13.06.2016, Magnanville, Francie

Útok nožem na policistu a před jeho domem ve městě Magnanville. Útočník se následně zabarikádoval v domě své oběti, kde ubodal policistovu manželku. V minulosti přísahal věrnost vůdci teroristické organizace Islámský stát. Tato organizace se k útoku přihlásila. Pachatel: Larossi Abdallaa (Francie – marockého původu).

14.07.2016, Nice, Francie

Útok nákladním vozidlem na chodce na pěší zóně Promenade des Anglais během tradičního ohňostroje k výročí pádu Bastily. Útočník zabil 86 osob a 458 dalších zranil. Policie atentátníka zastřelila. K útoku se přihlásila teroristická organizace Islámský stát, která útočníka označila za svého vojáka a vyzvala ostatní

muslimy, aby využívali k útokům na bezvěrce vozidla. Pachatel: Mohamed Salmene Lahouaiej Bouhlel (Tunisko).

18.07.2016, Würzburg, Německo

Útok sekerou a nožem na cestující ve vlaku poblíž německého Würzburgu. Při útoku byly zraněny čtyři osoby. Při prohlídce útočnickova pokoje nalezena ručně malovaná vlajka teroristické organizace Islámský stát a dopis, ve kterém sliboval pomstu nevěřícím za utrpení muslimů. Teroristická organizace Islámský stát se k činu přihlásila. Pachatel: Riyad Mohammed alias Riaz Khan Ahamadzai (Afghánistán).

23.07.2016, Saint-Étienne-du-Rouvray, Francie

Útok nožem na účastníky ranní mše v kostele ve městě Saint-Étienne du Rouvray v Normandii. Útočníci se hlásili k teroristické organizaci Islámský stát. Pachatelé: Kermiche Adel a Petitjean Abdel Malik (oba Francie – alžírského původu).

26.07.2016, Ansbach, Německo

Sebevražedný útok za pomoci výbušniny ve městě Ansbach. Útočník, neúspěšný žadatel o azyl, při incidentu zahynul a zranil 12 osob. K útoku se přihlásila teroristická organizace Islámský stát. Pachatel: Mohammad Daleel (Sýrie).

26.07.2016, Reutlingen, Německo

Útok nožem na několik osob, včetně útočnickovi přítelkyně. K útoku se přihlásila teroristická organizace Islámský stát. Útočník byl odsouzen na doživotí. Pachatel: Mohamed Yussuf (Sýrie).

01.08.2016, Lanaken, Belgie

Útok nožem na katolického kněze. Pachatel: totožnost nezveřejněna.

06.08.2016, Charleroi, Belgie

Útok mačetou na dvě policistky před ředitelstvím policie v Charleroi. K incidentu se přihlásila teroristická organizace Islámský stát. Pachatel: Khaled Babbouri (Alžírsko).

04.09.2016, Osny, Francie

Útok improvizovanou bodnou zbraní na vězeňské dozorce ve věznici s ostrahou ve městě Osny. Útočník si odpykával pětiletý trest za pokus o následování svých bratrů k Islámskému státu v roce 2015. Pravděpodobně byl ovlivněn svým bývalým spoluvězněm Larossi Abdallaou, který na videu po vraždě v Magnanville vyzval k útokům na policisty a vězeňský personál. Pachatel: Bilal Taghi (Francie).

05.10.2016, Schaarbeck, Belgie

Útok mačetou na tři policisty ve městě Schaarbeck. Útočník v minulosti policií prověřován kvůli vazbám na islamisty. Pachatel: Hicham Diop (Belgie).

19.12.2016, Berlín, Německo

Útok nákladním vozidlem na vánočním trhu na Breitscheidplatz v Berlíně. Incidentu předcházela vražda původního řidiče a krádež vozidla. Útočník, neúspěšný žadatel o azyl, vozidlem zabil 12 osob a dalších 56 zranil. Útok údajně nařídil Islámský stát. Pachatel: Anis Amar (Tunisko).

2017

01.02.2017, Paříž, Francie

Útok mačetou, za pokřiku Allahu Akbar, na vojenskou hlídku u vstupu do pařížské galerie Louvre. Pachatel: Abdalla Ridä Elhamahmi (Egypt).

18.03.2017, Paříž, Francie

Útok střelnou zbraní, za pokřiku Allahu Akbar, na vojenskou hlídku na letišti Paříž-Orly. Útočník zastřelen. Pachatel: Zyed Ben Belgacem (Francie).

22.03.2017, Londýn, Velká Británie

Útok vozidlem na chodce na mostě Westminster Bridge. Útočník následně zaútočil nožem na policisty hlídkující před parlamentem. Policisté útočníka zastřelili. Případ se vyšetřuje jako teroristický útok. Útočník se inspiroval teroristickými útoky islamistů a jednal osamoceně. Pachatel: Khalid Masood (Velká Británie).

23.03.2017, Antverpy, Belgie

Útok vozidlem na chodce na pěší zóně Meir v Antverpách. Útočník měl na sobě masku a v jeho autě se našly nože, brokovnice a kanystr s podezřelou tekutinou. Pachatel: Mohamed Rabei (Francie).

23.03.2017, Foggia, Itálie

Útok vozidlem na policisty ve městě Foggia. Když auto havarovalo, útočník vyběhl ven a zaútočil na policisty nožem. Pachatel: Mamoudou Diallo (Libye).

07.04.2017, Stockholm, Švédsko

Útok nákladním vozidlem na chodce na pěší zóně ve Stockholmu. Zabito bylo pět osob. Útočník byl znám zpravodajské službě jako sympatizant teroristické organizace Islámský stát. Pachatel: Rachmat Akilov (Uzbekistán).

18.05.2017, Paříž, Francie

Útok střelnou zbraní na policejní vozidlo zaparkované na Champs Elysées v Paříži. Pachatel: Karim Cherufi (Francie).

18.05.2017, Milano, Itálie

Útok nožem na policistu a vojenskou hlídku na hlavním nádraží v Miláně. Útočník měl islamistickou minulost. Pachatel: Ismail Hosni (Tunisko).

22.05.2017, Manchester, Velká Británie

Teroristický útok za pomoci výbušniny po večerním koncertu popové americké zpěvačky Ariany Grande, u jednoho z východů z manchesterské Arény. Incident si vyžádal 22 mrtvých a 116 zraněných. Pachatel: Salman Abedi (Velká Británie – z rodiny libyjských přistěhovalců). V libyjském Tripolisu byl zadržen jeho otec Ramadan Abu Ismail al-Abedi a mladší bratr Hashim Ramadan Abu Quassem el Abedi, pro podezření z kontaktů s radikálním Islámským státem a údajnou přípravu atentátu v Tripolisu.

01.06.2017, Londýn, Velká Británie

Útok dodávkou do chodců na London Bridge. Útočníci následně pobodali keramickými noži návštěvníky nedalekých kaváren, než byli zastřeleni policejní hlídkou. Ve vozidle byly zajištěny zápalné lahve. Při útoku zahynulo 8 civilistů a 48 bylo zraněno. K útokům se přihlásila teroristická organizace Islámský stát. Pachatelé: Khuram Butt (Libye), Rachid Redouane (Maroko) a Youssef Zaghba (Itálie – marockého původu).

06.06.2017, Paříž, Francie

Útok kladivem na policistu. Útočník se zradikalizoval v několika posledních měsících. Při domovní prohlídce byla nalezena jeho přísaha věrnosti teroristické organizaci Islámský stát. Pachatel: Faríd Ikkan (Alžírsko).

19.06.2017, Paříž, Francie

Útok vozidlem na policejní vozidlo. Uvnitř útočnickova vozidla nalezena automatická puška, dvě pistole, munice a kanystry s benzínem. Byla zajištěna jeho

přísaha věrnosti teroristické organizaci Islámský stát. Jmenovaný byl na seznamu radikálních islamistů od roku 2015. K útokům se přihlásila teroristická organizace Islámský stát. Pachatel: Adam Lotfi Djaziri (Francie).

20.06.2017, Brusel, Belgie

Pokus o odpálení výbušného zařízení na Centrálním nádraží v Bruselu. K pokusu o útok se přihlásila teroristická organizace Islámský stát. Pachatel: Ussama Zariouh (Maroko).

28.07.2017, Hamburk, Německo

Útok nožem do zákazníků v nákupním středisku Edeka na ulici Fuhlsbütteler Strasse v hamburské čtvrti Barmbek. Výsledkem je jeden mrtvý a šest zraněných. Útočník měl kontakty na místní salafistickou scénu a povinnost opustit Německo. Pachatel: Ahmad Alhaw (Palestina).

05.08.2017, Paříž, Francie

Pokus o útok nožem na Eiffelově věži v Paříži. Útočník přiznal, že byl v kontaktu s členem teroristické organizace Islámský stát a měl v úmyslu zavraždit francouzského vojáka. Pachatel: Mamaye D. (Francie – mauretánského původu).

09.08.2017, Paříž, Francie

Útok vozidlem na skupinu vojáků v Paříži. Při incidentu došlo ke zranění 6 vojáků. Pachatel: Hamou Benlatreche (Alžírsko).

16. až 18.08.2017, Alcanar, Barcelona, Cambrils, Španělsko

Při neodborné manipulaci došlo k iniciaci nástražného výbušného systému, a tím i explozi domu ve městě Alcanar dne 16.08.2017. Následujícího dne 17.08.2017 došlo k útoku dodávkou do davu lidí na promenádě La Rambla v Barceloně. Při útoku bylo zabito 13 osob a více než 100 zraněno. Útočník při útěku ubodal dalšího

člověka při krádeži jeho vozidla, se kterým se pokusil z místa uprchnout. Dalšího dne 18.08.2017 došlo k útoku vozidlem do davu lidí ve městě Cambrils, při kterém byla zabita 1 osoba a 6 zraněno. Policie na místě zastřelila 5 osob. Útočníci měli na sobě pásy s výbušninami – ukázalo se však, že šlo o atrapy. Byla prokázána souvislost s útokem v Barceloně. Pachatelé: Abdelbakim Es Satty (Maroko) imám, který stál za radikalizací celé skupiny a byl označen za mozek celé buňky, která původně chystala větší útok za použití plynových bomb. Zemřel v domě v Alcanaru. Youssef Alla, Mohamed Houli Chemlal, Younes Abouyaaqoub, Omar Hichamy, El Houssaine Abouyaaqoub, Said Aalla, Mohamed Hichamy, Moussa Oukabir (všichni Maroko).

18.08.2017, Turku, Finsko

Útok nožem na skupinu žen, z nichž dvě zahynuly na následek zranění a osm dalších bylo zraněno. Pachatel: Abderrahman Mechkah (Maroko).

25.08.2017, Brusel, Belgie

Pokus o útok nožem, za pokřiku Allahu Akbar, na skupinu vojáků. Měl u sebe atrapu pistole a korán. K pokusu o útok se přihlásila teroristická organizace Islámský stát. Pachatel: Haashi Ayaanle (Somálsko).

25.08.2017, Londýn, Velká Británie

Pokus o útok nožem, za pokřiku Allahu Akbar, na policejní hlídku před Buckinghamským palácem v Londýně. Pachatel: Mohiussunnath Choudhury (Velká Británie).

15.09.2017, Londýn, Velká Británie

Teroristický útok za pomoci výbušniny ve voze metra ve stanici Parsons Green v Londýně. K útoku se přihlásila teroristická organizace Islámský stát. Pachatel: Ahmed Hassan (Irák).

15.09.2017, Paříž, Francie

Útok nožem, za pokřiku Allahu Akbar, na vojenskou hlídku u stanice metra Chatelet-Les Halles v Paříži. Pachatel: Totožnost nezveřejněna.

01.10.2017, Marseille, Francie

Útok nožem, za pokřiku Allahu Akbar, na dvě ženy před nádražím Saint Charles v Marseille. K útoku se přihlásila teroristická organizace Islámský stát. Pachatel: Ahmed Hanachi (Tunisko).

2018

11.01.2018, Vendin-le-Vieil, Francie

Útok zabroušeným příborovým nožem na tři vězeňské dozorce ve věznici Vendin-le-Vieil, za volání Allahu Akbar. Útočník odsouzen za teroristický útok na ostrově Džerba v roce 2002, napojen na teroristickou organizaci Al-Kaida. Pachatel: Ganczarski Christian Manfred (Německo).

23.03.2018, Carcassone, Francie

Útočník (vyzbrojený poloautomatickou pistolí, loveckým nožem a třemi podomácku vyrobenými výbušninami) unesl vozidlo v Carcassonne (zranil řidiče a zabil spolucestujícího), pokračoval k policejním kasárnám, kde postřelil čtyři policisty. Následně zaútočil na supermarket ve městě Trebes, kde zajal 169 zákazníků jako rukojmí. K útoku se přihlásil Islámský stát. Pachatel: Rédouane Lakdim (Francie – marockého původu).

05.05.2018, Haag, Nizozemsko

Útočník ozbrojený nožem pobodal v Haagu čtyři osoby. Pachatel: Fostok Malek (Sýrie).

12.05.2018, Paříž, Francie

Útočník ozbrojený nožem, za výkřiků Allahu Akbar, zabil kolemjdoucí ženu a čtyři další chodce zranil poblíž Palais Garnier, než jej policie zastřelila. Islámský stát publikoval jeho přísahu Abu Bakrovi. Za spoluúčast byl zadržen Abdoul Hakim Anaiev. Pachatel: Azimov Khamzat (Francie – čečenského původu), za spoluúčast byl zadržen Abdoul Hakim Anaiev (Francie – čečenského původu).

29.05.2018, Liege, Belgie

Útočník, propuštěný z vězení na jednodenní vycházku, nejprve zastřelil dvě policistky, poté studenta na místě spolujezdce v zaparkovaném vozidle, se kterým odjel ke střední škole, kde vzal jako rukojmí uklízečku. Při následné přestřelce s policií byl zastřelen. K útoku se přihlásil Islámský stát. Pachatel: Herman Benjamin (Belgie).

17.06.2018, La Seyne-sur-Mer, Francie

Útok nožem na dvě osoby (pokladní a zákazník) v místním supermarketu Leclerc, za výkřiků Allahu Akbar. Útočnice byla přemožena ostatními zákazníky a předána policii. Pachatel: totožnost nezveřejněna (Francie).

14.08.2018, Londýn, Velká Británie

Útok vozidlem na skupinu cyklistů na křižovatce před budovou parlamentu (tři osoby byly zraněny). Pachatel: Khater Salih (Velká Británie – súdánského původu).

20.08.2018, Cornellà de Llobregat, Španělsko

Muž ozbrojený nožem vstoupil v ranních hodinách na policejní stanici a za pokřiku Allahu Akbar se pokusil zaútočit na policisty, kteří ho na místě zastřelili. Pachatel: Taib Abdelouahab (Španělsko – alžírského původu).

23.08.2018, Paříž, Francie

Útočník, poté co nožem zabil svou matku a sestru a vážně zranil kolemjdoucího, se vydal k policejní stanici, kde byl zastřelen. Pachatel: totožnost nezveřejněna (Francie).

31.08.2018, Amsterdam, Nizozemsko

Azylant žijící v Německu pobodal a vážně zranil dva americké turisty na Centrálním nádraží v Amsterdamu. Pachatel přijel do Nizozemí s cílem provést útok jako odvetu za opakované urážky proroka. Pachatel: Jawed Sultani (Afghánistán).

15.10.2018, Kolín nad Rýnem, Německo

Neúspěšný žadatel o azyl vhodil Molotovův koktejl do restaurace rychlého občerstvení na hlavním nádraží v Kolíně nad Rýnem, přičemž zranil jednu osobu, poté napadl lékárnu, kde vzal rukojmí, požadoval propuštění občanky Tunisu z vazby a prohlašoval, že je členem Islámského státu. Měl u sebe kanystry s benzínem spojené přílnavou páskou a lahev zápalné tekutiny. Pachatel: Abo Rajab Mohammad (Sýrie).

20.11.2018, Brusel, Belgie

Útok nožem, za pokřiku Allahu Akbar, na policistu na policejní stanici Kolenmarkt v Bruselu. Pachatel: Thouli Issam (Belgie).

11.12.2018, Štrasburk, Francie

Zradikalizovaný útočník v blízkosti vánočního trhu v centru Štrasburku zastřelil tři osoby a dalších 12 osob zranil. Pachatel: Cherif Chekatt (Francie).

31.12.2018, Manchester, Velká Británie

Útok nožem na tři osoby (muže, ženu a zasahujícího policistu) na nádraží Victoria Station ve městě Manchester. Pachatel: Mahadi Mohamud (Velká Británie – somálského původu).